

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DUKLA
NA LATA 2023-2030

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dukla, 2025 r.

(wersja zaktualizowana – maj 2025)

Dokument został opracowany przez mgr inż. Karolinę Ioannidis

Data opracowania: 14 listopada 2025 r.

Spis treści

1.	Przedmiot i zakres opracowania	4
2.	Cel i zakres merytoryczny opracowania	5
3.	Zakres prognozy.....	5
4.	Metody pracy i materiały źródłowe	6
5.	Opis Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023 - 2030	7
5.1.	Przedmiot i podmiot	7
5.2.	Komplementarność z innymi dokumentami.....	9
5.3.	Wizja	10
5.4.	Cele strategiczne i kierunki działań	10
	Charakterystyka celów i działań strategicznych	12
6.	Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	23
6.1.	Charakterystyka obszaru gminy Dukla	23
6.2.	Istniejący stan środowiska	25
6.2.1.	Jakość powietrza	25
6.2.2.	Zagrożenie hałasem.....	36
6.2.3.	Pola Elektromagnetyczne	38
6.2.4.	Gleby	39
6.2.5.	Wody	43
6.2.6.	Gospodarka wodno-ściekowa	67
6.2.7.	Zasoby przyrodnicze	70
6.3.	Istniejące problemy ochrony środowiska	94
7.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym ...	95
8.	Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	103
9.	Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko.....	118
9.1.	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody.....	120
9.2.	Korytarze ekologiczne.....	155
9.3.	Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	156
9.4.	Ludzie.....	158
9.5.	Powietrze atmosferyczne	158
9.6.	Klimat.....	159
9.7.	Zabytki oraz dobra materialne	160
9.8.	Zasoby naturalne	161
9.9.	Wody	162
9.10.	Krajobraz i powierzchnia ziemi	165
9.11.	Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	167
9.12.	Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów	168
9.13.	Ryzyko wystąpienia poważnej awarii	168
10.	Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	169
11.	Propozycja działań alternatywnych.....	173
12.	Potencjalne oddziaływanie transgraniczne	174
13.	System realizacji Strategii	175
13.1.	Podmioty zaangażowane w realizację Strategii	175
13.2.	Instrumenty wdrażania Strategii	176
13.3.	Monitoring i rezultaty realizacji Strategii	177
14.	Podsumowanie i wnioski	179
15.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	180
16.	Zestawienie tabel i rysunków	184

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
2. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną;
 - ludzi;
 - zwierzęta;
 - rośliny;
 - wodę;
 - powietrze;
 - powierzchnię ziemi;

- krajobraz;
- klimat;
- zasoby naturalne;
- zabytki;
- dobra materialne.

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

1. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
2. rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie (pismo znak: WOOŚ.411.2.20.2025.AP.2 z dnia 21 października 2025 r.) oraz z Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym w Rzeszowie (pismo znak: SNZ.9020.1.65.2025.EPA z dnia 9 października 2025 r.).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023 - 2030

5.1. Przedmiot i podmiot

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030 jest średniookresowym dokumentem określającym kierunki jej rozwoju oraz podstawowym narzędziem zarządzania strategicznego dla władz samorządowych. Wyznacza wizję rozwoju gminy w 2030 r., do osiągnięcia której zostały zaplanowane działania w ramach określonych celów strategicznych i operacyjnych. Realizacja Strategii ma stymulować zrównoważony rozwój gminy i prowadzić do odczuwalnej poprawy jakości życia mieszkańców przy maksymalnym wykorzystaniu jej potencjałów i pojawiających się szans rozwojowych. Zamiarem twórców Strategii jest, aby wypełniały ją nie tylko władze Gminy, lecz wszystkie instytucje i organizacje prowadzące tutaj działalność oraz by była wyznacznikiem inicjatyw, wokół których jednoczą się mieszkańcy. Z tego względu dokument został opracowany z wykorzystaniem metody partycypacyjnej, polegającej na szerokim udziale mieszkańców w każdym etapie jego powstawania.

Dokument koncentruje się na obszarach i działaniach priorytetowych dla rozwoju gminy. Wskazuje te przedsięwzięcia, których realizacja w ramach ograniczonych możliwości budżetowych będzie stymulować rozwój gminy w sposób najbardziej efektywny. Strategia przyjmuje horyzont czasowy do 2030 r. Wynika to m.in. z potrzeby zachowania zgodności z dokumentami strategicznymi i operacyjnymi na poziomie regionalnym i krajowym oraz uwzględnia okres rozliczeniowy projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w perspektywie 2021-2027. Ze względu na zasadę n+3 projekty realizowane w bieżącym okresie programowania mogą być rozliczane do 2030 r. Niezwykle ważnym wyzwaniem będzie pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację założonych celów rozwojowych.

Prace nad Strategią Rozwoju Gminy Dukla lata 2023-2030 zakładały trzy główne etapy: część analityczną, część strategiczną oraz konsultacje społeczne.

Prace w ramach pierwszej części zostały zainaugurowane spotkaniem informacyjno- warsztatowym w kwietniu 2022 r., w którym udział wzięli w szczególności władze gminy, radni, sołtysi, pracownicy Urzędu Miejskiego i innych instytucji gminnych, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele środowisk aktywnie angażujących się w życie gminy. Na spotkaniu zaprezentowano harmonogram prac oraz omówiono kwestię podstawowych problemów i potrzeb inwestycyjnych. Jednocześnie prace nad nową Strategią poprzedzono weryfikacją poziomu realizacji Strategii sporządzonej na lata 2015-2022. W dalszej kolejności w ramach części diagnostycznej dokonano analizy głównych dziedzin rozwoju gminy, tj. infrastruktura, gospodarka i społeczeństwo. Wyniki opracowano na podstawie danych pochodzących od pracowników Urzędu Miejskiego w Dukli oraz innych instytucji gminnych, Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego. W ramach diagnozy przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców w celu uzyskania opinii dotyczących stanu gospodarczo-społecznego oraz jakości życia na terenie gminy. Podsumowaniem tej części prac była analiza SWOT określająca wewnętrzne czynniki stanowiące bazę dalszego rozwoju oraz limitujące jej zewnętrzne szanse i zagrożenia.

W drugim etapie wyznaczono cele strategiczne, cele operacyjne i działania oraz przygotowano listę projektów strategicznych z punktu widzenia długofalowego rozwoju gminy. Opisano sposób monitoringu strategii w oparciu o przyjęte wskaźniki oraz spójność strategii z dokumentami właściwymi dla rozwoju regionalnego, kraju i Unii Europejskiej. Bardzo ważnym elementem tej części strategii jest także tzw. model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy. Założenia dotyczące części strategicznej przedstawiono na kolejnym spotkaniu warsztatowym w czerwcu i październiku.

Jako główne obszary rozwoju gminy określone zostały cztery: Gospodarka i turystyka, Kapitał ludzki i społeczny, Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska oraz Dostępność technologiczna i przestrzenna.

Ostatni etap prac stanowią konsultacje społeczne polegające na udostępnieniu pełnego tekstu strategii na stronie internetowej gminy celem zgłaszania uwag, uzupełnień i korekt powstałej dokumentacji.

Dokument został przygotowany z inicjatywy Burmistrza Dukli. Treść strategii została opracowana w oparciu o współpracę Zespołu ds. opracowania Strategii Gminy Dukla z firmą doradczą Euroinwestycje. W skład zespołu weszły następujące osoby: Andrzej Bytnar – Burmistrz Dukli, Łukasz Piróg – Zastępca Burmistrza Dukli, Piotr Świder – Sekretarz Gminy Dukla, Joanna Bik – Skarbnik Gminy Dukla oraz Paweł Puchalik z Wydziału Organizacyjnego i Inwestycji Urzędu Miejskiego w Dukli. Za pracę wykonaną przez firmę doradczą odpowiedzialny był Zarząd firmy Euroinwestycje sp. z o.o., w osobach - Tomasz Nawrocki i Rafał Rajchel.

Sporządzona strategia rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030 jest dokumentem wskazującym na możliwości dynamizacji rozwoju lokalnego pod względem gospodarczym i społecznym. W przyszłości dokument może ulegać aktualizacji zgodnie z opisanymi w treści dokumentu założeniami.

Aktualizacji zapisów Strategii wynika ze zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a co za tym idzie obowiązku sporządzenia planu ogólnego gminy oraz wprowadzeniu przez ustawę o samorządzie gminnym obowiązku zamieszczenia w strategiach rozwoju gmin, zapisów dotyczących rekomendacji w zakresie polityki przestrzennej. Wprowadzenie nowych przepisów jeszcze ściślej integruje systemy planowania przestrzennego z planowaniem strategicznym rozwoju lokalnego. Na mocy nowych przepisów ustalenia planu ogólnego określa się uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, a w szczególności politykę przestrzenną gminy określoną w jej strategii rozwoju. W związku z powyższym dokonano aktualizacji zapisów Strategii w części obejmującej model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Dukla. Uzupełnienia zostały wprowadzone w rozdziale VI. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Dukla.

5.2. Komplementarność z innymi dokumentami

Ważną kwestią przy opracowaniu tego typu dokumentów jest jej spójność z dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Dzięki komplementarności działań przedstawionych w różnych dokumentach możliwe jest ich wzajemne dopełnianie i uzupełnianie poprzez dążenie do osiągnięcia wspólnych celów dla polityki na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030 jest dodatkowo spójna z dokumentami takimi jak m.in.:

- Raporty o stanie Gminy Dukla;
- Raport z diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dukla (załącznik do niniejszej Strategii);
- Raport z analizy ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Dukla (załącznik do niniejszej Strategii);
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Dukla (2016);
- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dukla na lata 2018-2023;
- Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe dla Gminy Dukla na lata 2013-2028;
- Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2015-2022;
- Raporty i zestawienia danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych).

5.3. Wizja

Wizja stanowi wyobrażenie o sytuacji gminy w przyszłości, określa jej stan docelowy, który zostanie osiągnięty poprzez współpracę władz gminy, jej partnerów oraz mieszkańców w realizacji zaplanowanych w ramach strategii celów i działań. W wyniku opracowania diagnozy stanu Gminy Dukla oraz określenia jej wszystkich mocnych i słabych stron przyjęto następującą wizję gminy w 2030 roku:

**Nowoczesna gmina zapewniająca wysoką jakość życia i rozwój
mieszkańców, przyciągająca turystów oraz tworząca atrakcyjne warunki
prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej, z poszanowaniem
zasad zrównoważonego rozwoju.**

5.4. Cele strategiczne i kierunki działań

Kierunki rozwoju Gminy Dukla zostały zaprezentowane w podziale na cztery główne obszary tematyczne, w ramach których przeprowadzono diagnozę i wskazano problemy oraz wyzwania rozwojowe.

Tabela 1. Cele strategiczne i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2033

Obszar tematyczny I - GOSPODARKA I TURYSTYKA	
Cel strategiczny – Wzmacnianie pozycji konkurencyjnej lokalnej gospodarki	
Działanie nr I.1.2 Promowanie systemów wsparcia instytucjonalnego i finansowego na rzecz przedsiębiorców	Działanie nr I.1.1 Przygotowanie terenów inwestycyjnych
	Działanie nr I.1.2 Promowanie systemów wsparcia instytucjonalnego i finansowego na rzecz przedsiębiorców
	Działanie nr I.1.3 Upowszechnianie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji osób aktywnych zawodowo
Priorytet I.2. Turystyka Cel operacyjny: Zwiększenie ruchu turystycznego	Działanie nr I.2.1 Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej
	Działanie nr I.2.2 Rozwój i unowocześnienie form promocji turystycznej
	Działanie nr I.2.3 Zacieśnienie współpracy w ramach turystyki aktywnej i kulturowej
Priorytet I.3 Rolnictwo Cel operacyjny: Wspieranie rozwoju rolnictwa	Działanie nr I.3.1 Promocja rolnictwa ekologicznego
	Działanie nr I.3.2 Popularyzacja marki produktów lokalnych
	Działanie nr I.3.3 Rozwój infrastruktury nowoczesnego rolnictwa
Obszar tematyczny II - KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	
Cel strategiczny – Tworzenie warunków wszechstronnego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców	
Priorytet II.1. Edukacja Cel operacyjny: Rozwój potencjału intelektualnego mieszkańców	Działanie nr II.1.1 Modernizacja oraz doposażenie infrastruktury przedszkolnej i szkolnej
	Działanie nr II.1.2 Realizacja programów zajęć pozalekcyjnych wspierających rozwój intelektualny fizyczny dzieci i młodzieży
	Działanie nr II.1.3 Wsparcie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji oraz zastosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem;

Priorytet II.2. Ochrona zdrowia Cel operacyjny: Ochrona i poprawa stanu zdrowia mieszkańców	Działanie nr II.2.1 ozbudowa infrastruktury ochrony zdrowia i doposażenie służb medycznych na terenie gminy
	Działanie nr II.2.2 Wdrażanie programów profilaktyki i ochrony zdrowia
Priorytet II.3. Kultura i dziedzictwo kulturowe Cel operacyjny: Zwiększenie atrakcyjności oferty kulturalnej	Działanie nr II.3.1 Ochrona i odnowa zabytkowej infrastruktury dziedzictwa kulturowego
	Działanie nr II.3.2 Rozwój infrastruktury i oferty gminnych instytucji kultury, w tym z wykorzystaniem procesu digitalizacji zasobów
	Działanie nr II.3.3 Wsparcie działań popularyzujących kulturę oraz uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych i budowie więzi lokalnych
Priorytet II.4. Aktywizacja społeczna Cel operacyjny: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i integracja społeczna	Działanie nr II.4.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej realizacji inicjatyw aktywizujących i integrujących lokalne społeczności
	Działanie nr II.4.2 Pobudzanie aktywności społeczeństwa i sektora społeczno-gospodarczego w życiu publicznym
	Działanie nr II.4.3 Rozwój systemu wsparcia dla środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym
Priorytet II.5. Sport i rekreacja Cel operacyjny: Upowszechnienie i promocja aktywnego stylu życia	Działanie nr II.5.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
	Działanie nr II.5.2 Promocja sportu masowego, w tym upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży oraz promocja aktywności ruchowej osób dorosłych
Obszar tematyczny III. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA Cel strategiczny - Rozwój infrastruktury przy zachowaniu wysokiej jakości środowiska naturalnego	
Priorytet III.1. Dostępność komunikacyjna gminy Cel operacyjny: Rozbudowa i poprawa stanu infrastruktury transportowej	Działanie nr III.1.1 Poprawa jakości sieci dróg gminnych
	Działanie nr III.1.2 Budowa i przebudowa obiektów infrastruktury drogowej
Priorytet III.2. Infrastruktura energetyczna Cel operacyjny: Rozwój infrastruktury energetycznej, racjonalizacja wykorzystania energii oraz zwiększenie dostępności OZE	Działanie nr III.2.1 Transformacja energetyczna obiektów sektora publicznego i prywatnego
	Działanie nr III.2.2 Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
	Działanie nr III.2.3 Rozwój infrastruktury OZE na terenie gminy - zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
Priorytet III.3. Infrastruktura komunalna Cel operacyjny: Zapewnienie wysokiej jakości usług w zakresie gospodarki komunalnej	Działanie nr III.3.1 Rozbudowa i poprawa stanu technicznego sieci kanalizacyjnej i wodociągowej
	Działanie nr III.3.2 Wspieranie zrównoważonej gospodarki odpadami wraz z dążeniem do poprawy efektywności segregacji odpadów

Priorytet III.4. Ochrona stanu środowiska naturalnego i krajobrazu Cel operacyjny: Poprawa systemu ochrony środowiska wobec działań wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wpływem człowieka	Działanie nr III.4.1 Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków suszy, budowa infrastruktury przeciwpowodziowej oraz ochrona zasobów wodnych
	Działanie nr III.4.2 Działania edukacyjne w zakresie poszerzenia świadomości ekologicznej mieszkańców
Obszar tematyczny IV – DOSTĘPNOŚĆ PRZESTRZENNA I TECHNOLOGICZNA Cel strategiczny – Wzmocnienie procesów rozwojowych poprzez wzrost dostępu do usług publicznych i poprawę poziomu bezpieczeństwa	
Priorytet IV.1. Planowanie przestrzenne Cel operacyjny: Poprawa ładu przestrzennego na terenie gminy	Działanie nr IV.1.1 Rewitalizacja terenów gminnych oraz nadanie im nowych funkcji społeczno- gospodarczych
	Działanie nr IV.1.2 Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznej
Priorytet IV.2 Bezpieczeństwo mieszkańców Cel operacyjny: Wsparcie instytucjonalne i poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Działanie nr IV.2.1 Wsparcie współdziałania podmiotów funkcjonujących w obszarze bezpieczeństwa i ratownictwa
	Działanie nr IV.2.2 Rozbudowa infrastruktury i wyposażenie służb ratowniczych
	Działanie nr IV.2.3 Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym
Priorytet IV.3. Usługi publiczne Cel operacyjny: Zwiększenie dostępu i podniesienie standardu usług publicznych	Działanie nr IV.3.1 Wdrażanie i promowanie e-usług publicznych, poprawa przepływu informacji pomiędzy społeczeństwem a administracją oraz bezpieczeństwa przetwarzania danych
	Działanie nr IV.3.2 Zwiększenie dostępu do danych cyfrowych oraz wzrost umiejętności ich wykorzystania

Charakterystyka celów i działań strategicznych

Obszar tematyczny I - GOSPODARKA I TURYSTYKA

Cel strategiczny nr I – Wzmacnianie pozycji konkurencyjnej lokalnej gospodarki

Dobrze rozwijająca się gospodarka gminy umożliwia wzrost dochodów mieszkańców, tworzenie nowych miejsc pracy, generowanie innowacji oraz zapewnia wpływy do budżetu gminy, a w konsekwencji finansowanie działań publicznych. Osiągnięcie celu strategicznego nr 1 obejmuje działania zmierzające do stałej poprawy konkurencyjności lokalnej gospodarki ze szczególnym uwzględnieniem trzech obszarów:

- Przedsiębiorczość i inwestycje mieszkańców oraz napływ inwestycji realizowanych przez zewnętrzne podmioty;
- Turystyka, z uwagi na bogate zasoby przyrodnicze i krajoznawcze, pełnienie ważnego ośrodka kultu religijnego związanego ze świętym Janem z Dukli oraz dostępność infrastruktury turystycznej;
- Rolnictwo, uwzględniając procesy restrukturyzacji i unowocześnienia tego sektora oraz trendy wskazujące na zmiany klimatyczne.

Priorytet I.1. Produkcja i usługi - cel operacyjny I.1 Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości.

Działanie nr I.1.1 Przygotowanie terenów inwestycyjnych.

W ramach działania zaplanowano prace na rzecz tworzenia terenów inwestycyjnych oraz wsparcie infrastruktury przeznaczonej dla przedsiębiorców. W związku z planowanym rozwojem sieci drogowej, w tym dróg szybkiego ruchu, możliwe będzie wyznaczenie terenów, które staną się atrakcyjne do lokalizowania nowych inwestycji przez przedsiębiorców. Potencjalne działania mogą koncentrować się na odpowiednim planowaniu przestrzennym oraz zwiększaniu dostępności lokalnej infrastruktury (dróg gminnych, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz elektrycznej i gazowej).

Działanie nr I.1.2 Promowanie systemów wsparcia instytucjonalnego i finansowego na rzecz przedsiębiorców.

System wsparcia instytucjonalnego i finansowego przedsiębiorstw opiera się na programach realizowanych przez wyspecjalizowane organizacje, w tym m.in. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Polski Fundusz Rozwoju, Agencja Rozwoju Przemysłu, Podkarpacki Fundusz Rozwoju, Podkarpackie Centrum Innowacji, fundusze pożyczkowe i inwestycyjne, firmy szkoleniowe i doradcze. Dodatkowo, na terenie Gminy Dukla system ten uzupełnia ze swoją ofertą wsparcia przedsiębiorstw, Lokalna Grupa Działania „Kraina Nafty”. Powyższe instytucje tworzą wszechstronny ekosystem wsparcia dla firm w zakresie finansowania inwestycji, doradztwa, szkolenia oraz kojarzenia partnerów biznesowych. Z punktu widzenia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dukla w tym aspekcie kluczowe znaczenie ma właściwy przepływ informacji dla przedsiębiorców, dotyczących aktualnych i przyszłych możliwości finansowania i mechanizmach wsparcia rozwoju przedsiębiorczości. Potencjalne działania mogą koncentrować się na publikacji bieżących informacji o ww. programach na stronach internetowych Gminy Dukla, przekazywanie ich podczas spotkań przedstawicieli biznesu oraz współorganizacja spotkań, szkoleń wraz z instytucjami tworzącymi ekosystem wsparcia biznesu.

Działanie nr I.1.3 Upowszechnianie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji osób aktywnych zawodowo.

W ramach niniejszego działania promowane i realizowane będą przedsięwzięcia polegające na podnoszeniu kwalifikacji lub przekwalifikowaniu zawodowym mieszkańców Gminy Dukla. Szkolenia, kursy i studia podyplomowe to przykładowe formy wsparcia w procesach adaptacji do zmieniających się warunków pracy i specjalizacji zawodowej, wdrażania nowych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w firmach oraz zmian wywołanych doświadczeniami pandemicznymi. Programy tego typu będą wdrażane przez krajowe i regionalne instytucje rynku pracy oraz firmy szkoleniowo – doradcze. Dodatkowo zakłada się współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Krośnie oraz podmiotami realizującymi zadania w zakresie aktywizacji osób wykluczonych z rynku pracy. W ramach działania promowane i realizowane będą przedsięwzięcia polegające na podnoszeniu kwalifikacji lub przekwalifikowaniu osób aktywnych zawodowo. Szkolenia, kursy i studia podyplomowe to przykładowe formy wsparcia pracowników w procesach adaptacji do zmieniających się warunków pracy i specjalizacji zawodowej, wdrażania nowych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w firmach oraz zmian wywołanych warunkami pandemicznymi. Programy tego typu będą wdrażane przez instytucje rynku pracy oraz firmy szkoleniowo – doradcze.

Priorytet I.2. Turystyka - cel operacyjny I.2 Zwiększenie ruchu turystycznego.

Działanie nr I.2.1 Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej.

W ramach działania przewiduje się badanie możliwości wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych na cele turystyczne, inwestycje służące podniesieniu standardu dostępnej obecnie infrastruktury oraz budowę nowych obiektów turystycznych. Rosnąca popularność turystyki aktywnej wymaga zrównoważonych inwestycji w infrastrukturę rekreacyjno- turystyczną na terenie całej gminy ze szczególnym uwzględnieniem jej południowej części. Wśród zadań zaplanowano m.in. rozwój i promocję sieci tras pieszo-rowerowych, rozbudowę infrastruktury miejsc noclegowych oraz utworzenie Camper Parku. Zbadanie możliwości wykorzystania.

Działanie nr I.2.2 Rozwój i unowocześnienie form promocji turystycznej.

Ważne znaczenie ma organizacja i promocja kompleksowej oferty turystycznej opartej na programie możliwych aktywności oraz atrakcyjnych turystycznie tras i obiektów. Zwiększenie rozpoznawalności Gminy Dukla wymaga unowocześnienia form promocji opartej na nowoczesnej marce turystycznej. Wykreowanie takich działań może zostać poprzedzone szczegółową analizą programu letnio-zimowego, a następnie strategią marki wypracowaną w oparciu o największe atuty turystyczne gminy. W ramach takiej strategii wskazane zostałyby m.in. kanały i narzędzia komunikacji z potencjalnymi grupami odbiorców.

Działanie nr I.2.3 Zacieśnienie współpracy w ramach turystyki aktywnej i kulturowej.

Bardzo ważną rolę w przyciąganiu turystów pełnić będzie współpraca podmiotów, które mogą oferować komplementarną ofertę dla odwiedzających (aktywność fizyczna, nocleg, wyżywienie, produkty lokalne). Z tego punktu widzenia ważne jest kształtowanie relacji między władzami terytorialnymi i przedsiębiorstwami turystycznymi, wspólna komunikacja w zakresie tworzenia oferty turystyki aktywnej i kulturowej, rozwoju produktów lokalnych, organizacji wydarzeń kulturalno-turystycznych. Współpraca wielopłaszczyznowa powinna odnosić się zarówno do działań sprzyjających tworzeniu zasobów infrastruktury turystycznej, ale również w niemniejszej skali do elementów organizacyjno-promocyjnych.

Priorytet I.3. Rolnictwo - cel operacyjny I.3: Wspieranie rozwoju rolnictwa.

Działanie nr I.3.1 Promocja rolnictwa ekologicznego.

Rozwój i promocja rolnictwa ekologicznego oparte są o metody gospodarowania, które nie obciążają środowiska naturalnego, zapewniają trwałą żyzność gleby, wysoką jakość produktów rolnych oraz zdrowotność zwierząt. Produkty rolnictwa ekologicznego doceniane są przez odbiorców za wysoką jakość oraz bezpieczeństwo, a ich cena sprzedaży jest zazwyczaj wyższa aniżeli wytwarzanych metodami konwencjonalnymi produktów. Rolnictwo ekologiczne może być alternatywą dla rolnictwa intensywnego zwłaszcza w obszarach górskich i trudniej dostępnych, położonych na południu Gminy Dukla. Produkty ekologiczne cieszą się coraz większą popularnością stąd rynek żywności ekologicznej zalicza się grona najszybciej rozwijających się sektorów rolnictwa. Projekty w ramach niniejszego działania mogą dotyczyć tworzenia i modernizacji ekologicznych gospodarstw rolnych, tworzenia sieci producentów, promocji produktów oraz wsparcia szkoleniowego i doradczego dla podmiotów tego sektora.

Działanie nr I.3.2 Popularyzacja marki produktów lokalnych.

Rozwój współpracy gospodarstw rolnych, w tym tworzenie grup producenckich może stanowić sposób na wzmocnienie pozycji konkurencyjnej rozdrobnionych podmiotów rolniczych w relacjach z przetwórcami i sieciami handlowymi. Jednym z celów współpracy jest tworzenie oraz promocja marki produktów lokalnych, wyróżniających się spośród pozostałych, posiadających wspólne cechy i wartości, istotne z punktu widzenia konsumentów oraz jej twórców. Marka produktu lokalnego może dotyczyć nie tylko żywności, ale także m.in. rękodzieła, warsztatów twórczości lokalnej czy usługi agroturystycznej. Budowa marki lokalnej na terenie gminy mogłaby pomóc w promocji różnych produktów i usług drobnych przedsiębiorców i rolników, a kryjące się pod nią produkty łączone byłyby z danym miejscem, wywoływały pozytywne emocje i skojarzenia.

Działanie nr I.3.3 Rozwój infrastruktury nowoczesnego rolnictwa.

Rozwój rolnictwa jest uwarunkowany m.in. dostępnością infrastruktury dróg dojazdowych oraz melioracji. W okresie wdrażania Strategii planuje się co roku wykonywanie inwestycji związanych z utrzymaniem i rozwojem sieci dróg dojazdowych do terenów rolnych oraz modernizacją systemu melioracji pól. Zadania będą realizowane przez Gminę Dukla przy wsparciu finansowym Województwa Podkarpackiego oraz w ramach programów rządowych. Nowoczesne rolnictwo związane jest ściśle z rozwojem bazy infrastrukturalnej istniejących gospodarstw oraz uruchamianiem nowych działalności rolniczych poprzez zakup maszyn i urządzeń, bez których niemożliwe byłoby wejście na wybrany rynek usług lub dostaw.

Obszar tematyczny II - KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Cel strategiczny – Tworzenie warunków wszechstronnego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców

Drugi cel strategiczny związany jest z szeroko rozumianą tematyką społeczną. Jest nim tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców gminy. Realizując ten cel Gmina oraz partnerzy społeczni i gospodarczy będą podejmowali działania z zakresu rozwoju edukacji, ochrony i profilaktyki zdrowotnej, kultury, sportu, opieki społecznej oraz zapewnienia warunków sprzyjających aktywizacji i integracji lokalnej społeczności.

Priorytet II.1. Edukacja - cel operacyjny nr II.1 Rozwój potencjału intelektualnego mieszkańców

Działanie nr II.1.1 Modernizacja oraz doposażenie infrastruktury przedszkolnej i szkolnej

W ramach działania zaplanowano poprawę stanu i podniesienie standardu obiektów dydaktycznych, w tym m.in. prace związane z poprawą stanu technicznego obiektów, wymianę instalacji wewnętrznych, adaptację pomieszczeń na potrzeby pracowni szkolnych oraz doposażenia w sprzęt umożliwiający wdrażanie nowoczesnych form kształcenia oraz wykorzystywanie nowoczesnych technologii w procesie nauczania. Działanie obejmuje również adaptację pomieszczeń i rozbudowę placówki przedszkolnej przy ul. T. Kościuszki w Dukli.

Działanie nr II.1.2 Realizacja programów zajęć pozalekcyjnych wspierających rozwój intelektualny i fizyczny dzieci i młodzieży.

W ramach działania mającego na celu poprawę wyników kształcenia oraz pobudzanie chęci do rozwijania własnych zainteresowań wśród dzieci i młodzieży planowane jest objęcie placówek edukacyjnych systemem wdrażania innowacyjnych form i metod nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem nauczania opartego na narzędziach multimedialnych. Działanie ma sprzyjać również podwyższaniu umiejętności komunikacyjnych, nabywaniu kluczowych kompetencji społecznych i obywatelskich, kształtowaniu tolerancji i promowaniu postaw przedsiębiorczych. Doposażenie

organizacji pozarządowych, domów ludowych, świetlic w materiały ułatwiające rozwój intelektualny, emocjonalny i fizyczny dzieci i młodzieży poprzez zabawę z elementami rywalizacji.

Działanie nr II.1.3 Wsparcie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji oraz zastosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem.

Działanie obejmuje przedsięwzięcia, których celem jest wspieranie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji, umiejętności stosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem, w tym wykorzystania technik cyfrowych w procesie dydaktycznym. Zaplanowane zadania będą sprzyjały podnoszeniu jakości kształcenia w placówkach szkolnych i przedszkolnych funkcjonujących na terenie Gminy Dukla. Zakres działania obejmie różne formy szkoleniowe, warsztaty, spotkania, realizację zajęć, udział w konferencjach oraz studiach i kursach specjalistycznych.

Priorytet II.2. Ochrona zdrowia - cel operacyjny II.2: Ochrona i poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

Działanie nr II.2.1 Rozbudowa infrastruktury ochrony zdrowia i doposażenie służb medycznych na terenie gminy.

Działanie obejmuje inwestycje polegające na budowie, przebudowie, rozbudowie i remoncie infrastruktury ochrony zdrowia na terenie Gminy Dukla. Zakres prac będzie ukierunkowany na zabezpieczenie należytych warunków świadczenia usług ochrony zdrowia, rozwój oferty o nowe świadczenia, zmniejszenie energochłonności infrastruktury lub poszerzenie skali działalności w poszczególnych obszarach ochrony zdrowia. Istotny jest także zakup nowoczesnego wyposażenia służb medycznych oraz zapewnienie wykwalifikowanego personelu.

Działanie nr II.2.2 Wdrażanie programów profilaktyki i ochrony zdrowia.

Działanie ma charakter nieinwestycyjny, obejmuje realizację i wsparcie programów badań zdrowotnych, polega na organizowaniu cyklicznych programów profilaktycznych dla mieszkańców gminy, np. szczepienia, badania profilaktyczne.

Priorytet II.3. Kultura i dziedzictwo kulturowe - cel operacyjny II.3: Zwiększenie atrakcyjności oferty kulturalnej.

Działanie nr II.3.1 Ochrona i odnowa zabytkowej infrastruktury dziedzictwa kulturowego.

Gmina posiada cenne zasoby dziedzictwa kulturowego i historycznego - zarówno ruchomego, jak i nieruchomego. Biorąc pod uwagę, że dziedzictwo jest zasobem niepowtarzalnym i nieodnawialnym wymaga stałej ochrony i świadomego gospodarowania. W ramach niniejszego działania uwzględniono prace na rzecz ochrony i odnowy zabytków oraz miejsc pamięci narodowej. W tym kontekście szczególne znaczenie mają inwestycje związane z odnową Rynku w Dukli, zabytkowych kamienic oraz innych obiektów, m.in. budynek synagogi oraz komora celna. Działanie obejmuje również renowację zabytkowych cmentarzy, w tym zabytkowych pomników i nagrobków (cmentarze żydowskie, cmentarze wojenne).

Działanie nr II.3.2 Rozwój infrastruktury i oferty gminnych instytucji kultury, w tym z wykorzystaniem procesu digitalizacji zasobów.

Kluczowym aspektem realizacji niniejszego działania jest poprawa stanu infrastruktury pozwalającej na wzmacnianie stopnia integracji i aktywności lokalnej społeczności poprzez remont domów ludowych i świetlic wiejskich. Dzięki modernizacji infrastruktury powstaną warunki do działań integrujących i aktywizujących mieszkańców gminy. Działanie dotyczy także wsparcia dla placówek bibliotecznych, które będzie związane z wyposażeniem sal oraz digitalizacją zasobów bibliotecznych.

Działanie nr II.3.3 Wsparcie działań popularyzujących kulturę oraz uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych i budowie więzi lokalnych.

Wypożyczenie obiektów oraz poszerzenie oferty kulturalnej Gminnego Ośrodka Kultury w Dukli będzie sprzyjało podnoszeniu poziomu i atrakcyjności wydarzeń kulturalnych, wspieraniu młodych, zarówno w tworzeniu dla nich, jak i przez nich różnorodnych form kulturalnych oraz zwiększaniu uczestnictwa mieszkańców w korzystaniu z oferty kulturalnej. W ramach rozwoju oferty gminnych instytucji kultury będą mogły być organizowane wydarzenia i spotkania dedykowane poszczególnym grupom społecznym, np. młodzieży, seniorom, regularne zajęcia i spotkania edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne, wycieczki krajoznawcze, spotkania integracji międzypokoleniowej i inne.

Priorytet II.4. Aktywizacja społeczna - cel operacyjny II.4: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i integracja społeczna.

Działanie nr II.4.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej realizacji inicjatyw aktywizujących i integrujących lokalne społeczności.

Działanie obejmuje zadania inwestycyjne związane z rozbudową infrastruktury usług społecznych o charakterze aktywizacyjno-opiekuńczym, w tym nad dziećmi do lat 3 oraz osobami starszymi. Ze względu na zgłaszane potrzeby osób młodych, podniesienie motywacji młodych ludzi do zakładania rodziny oraz wzrost atrakcyjności osadniczej gminy planowane jest utworzenie i wyposażenie nowego oddziału żłobkowego. W związku z chęcią poprawy jakości życia starszych osób ważne znaczenie ma inwestycja polegająca na rozbudowie Środowiskowego Domu Samopomocy w Cergowej, polegająca na utworzeniu dziennego domu seniora oraz mieszkań chronionych seniorów.

Działanie nr II.4.2 Pobudzanie aktywności społeczeństwa i sektora społeczno-gospodarczego w życiu publicznym.

Działanie obejmuje realizację wydarzeń mających na celu wsparcie organizacyjne lokalnych inicjatyw aktywizujących i integrujących lokalną społeczność. Będą to przedsięwzięcia o charakterze sportowym, kulturalnym, charytatywnym, turystycznym i innym organizowane przez lokalne organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne. Wsparcie finansowe inicjatyw może pochodzić z budżetu samorządowego, ale także od prywatnych sponsorów. Zakłada się wprowadzenie pakietu zajęć dedykowanych różnym grupom odbiorców o różnorodnej tematyce. Działanie będzie realizowane przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, ze szczególnym uwzględnieniem Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego. W ramach współpracy i wspierania działalności organizacji pozarządowych Gmina będzie zwiększać udział zlecanych do realizacji zadań publicznych m.in. z zakresu kultury, sportu, turystyki, zdrowia i pomocy społecznej w otwartych konkursach ofert. Ponadto Gmina będzie udzielać wsparcia organizacyjnego, prawnego oraz wskazywać możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych i inicjować współpracę pomiędzy organizacjami pozarządowymi.

Działanie nr II.4.3 Rozwój systemu wsparcia dla środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Działanie skierowane jest w szczególności do osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. Wynika z konieczności zapewnienia bieżących potrzeb związanych ze świadczeniem pomocy społecznej, w tym pomocy materialnej, usług opiekuńczych, zapewnienia warunków mieszkalnych, tworzenia możliwości rozwoju w sferze społecznej i zawodowej.

Priorytet II.5. Sport i rekreacja - cel operacyjny II.5: Upowszechnienie i promocja aktywnego stylu życia.

Działanie nr II.5.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

W ramach niniejszego działania planowane są inwestycje dotyczące rozwoju i modernizacji bazy sportowej, w tym hale sportowe, boiska wielofunkcyjne oraz otwarte strefy rekreacji. Jedną z ważniejszych inwestycji w tym zakresie będzie budowa hali sportowej z boiskiem sportowym przy ul. Armii Krajowej w Dukli oraz w Tylawie. Realizacja działania będzie tworzyć możliwości do podejmowania aktywności sportowych poprzez zwiększenie dostępu do nowoczesnej infrastruktury.

Działanie nr II.5.2 Promocja sportu masowego, w tym upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży oraz promocja aktywności ruchowej osób dorosłych.

Wsparcie dla klubów/sekcji treningowych oraz wydarzeń sportowych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym ma umożliwić wykorzystanie istniejącej infrastruktury sportowej oraz potencjału sportowego i organizacyjnego działaczy i zawodników do popularyzacji aktywnego i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców. Pozostałe efekty to zwiększanie sprawności fizycznej dzieci i młodzieży oraz promowanie i wspieranie sportu kwalifikowanego.

Obszar tematyczny III. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA

Cel strategiczny - Rozwój infrastruktury przy zachowaniu wysokiej jakości środowiska naturalnego

Trzecim celem rozwojowym zidentyfikowanym w ramach Strategii jest rozwój sieci infrastrukturalnych oraz realizacja założeń wspierających działania z zakresu gospodarki niskoemisyjnej i poprawy stanu środowiska naturalnego. Realizacja celu strategicznego została oparta na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w ramach czterech priorytetów: infrastruktura komunikacyjna, infrastruktura energetyczna, infrastruktura komunalna oraz ochrona środowiska naturalnego i krajobrazu.

Priorytet III.1. Dostępność komunikacyjna gminy - cel operacyjny III.1: Rozbudowa i poprawa stanu infrastruktury transportowej.

Działanie nr III.1.1 Poprawa jakości sieci dróg gminnych.

W celu poprawy komfortu podróżowania oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym, będzie sukcesywnie poprawiany stan najważniejszych dróg gminnych, w szczególności dróg łączących się z drogami wyższej kategorii, tj. drogą krajową, wojewódzkimi i powiatowymi. Działanie ma służyć zmniejszeniu liczby zdarzeń drogowych i ich skutków, istotne znaczenie ma poprawa bezpieczeństwa pieszych, szczególnie przy najbardziej ruchliwych trasach. Szczególnego znaczenia będzie miał proces dostosowania sieci dróg lokalnych do planowanej budowy drogi ekspresowej.

Działanie nr III.1.2 Budowa i przebudowa obiektów infrastruktury drogowej.

W ramach sieci drogowej występującej na terenie gminy przewidziano również działania w zakresie poprawy stanu infrastruktury towarzyszącej mającej wpływ na komfort, płynność i bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu drogowego. Planowane jest wdrożenie szeregu inwestycji obejmujących infrastrukturę drogową, tj. budowę obiektów mostowych, budowę chodników, oświetlenia ulic, rozbudowę przestrzeni parkingowej, poprawę standardu zatoczek i wiat przystankowych.

Priorytet III.2. Infrastruktura energetyczna - cel operacyjny III.2: Rozwój infrastruktury energetycznej, racjonalizacja wykorzystania energii oraz zwiększenie dostępności OZE.

Działanie nr III.2.1 Transformacja energetyczna obiektów sektora publicznego i prywatnego W ramach działania zaplanowano realizację inwestycji mających na celu podnoszenie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania OZE w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach administracyjnych i kulturalno-oświatowych. Zaplanowane zadania obejmują prace termomodernizacyjne (w tym: ocieplenie ścian, dachów, stropodachów, stropów nad przestrzeniami nieogrzewanymi i podłóg na gruncie; wymianę stolarki okiennej i drzwiowej; modernizację lub wymianę źródeł ciepła lub/i instalacji grzewczej; modernizację lub wymianę systemu zaopatrzenia w ciepłą wodę użytkową; usprawnienie systemu wentylacji, zastosowanie odnawialnych źródeł energii, wymianę wszystkich starych opraw oświetlenia ulicznego z sodowym źródłem światła na oprawy LED) mające przynieść wymierny efekt związany ze zmniejszeniem zapotrzebowania na energię oraz redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Dodatkowo planuje się wdrożenie usprawnień w dziedzinie monitoringu sytuacji energetycznej budynków oraz systemów inteligentnego zarządzania energią. Planowane są także działania inwestycyjne związane z transformacją energetyczną przedsiębiorstw, które będą musiały sprostać wymaganiom europejskiego zielonego ładu.

Działanie nr III.2.2 Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych.

Zaplanowane prace dotyczą zastąpienia przestarzałych źródeł ciepła, niskosprawnych kotłów na paliwa stałe, poprzez zastosowanie bardziej ekologicznych rozwiązań opartych o gaz lub energię odnawialną. Wdrażane rozwiązania w budynkach prywatnych muszą zachowywać zgodność z aktualnymi zapisami przepisów środowiskowych, w tym ustawy antysmogowej. W wyniku zastosowania nowoczesnych źródeł grzewczych zastępując nieefektywne kotły węglowe zmniejszy się emisja zanieczyszczeń gazowych i lotnych. Wzrost efektywności energetycznej budynków mieszkalnych nastąpi również wskutek docieplenia obiektów oraz montażu odnawialnych źródeł energii.

Działanie nr III.2.3 Rozwój infrastruktury OZE na terenie gminy – zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Działanie pozwoli na zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej, opartej na lokalnie dostępnych surowcach odnawialnych. Wspierane będą inwestycje polegające na budowie i przebudowie instalacji do wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej z OZE (zwłaszcza w sektorze energii słonecznej oraz biomasy), działania sprzyjające budowie obiektów pasywnych, energooszczędnych, wymianie urządzeń na energooszczędne, wykorzystaniu energii odpadowej. W związku z rozwojem energetyki odnawialnej konieczna będzie promocja i upowszechnianie technologii, które umożliwiają akumulowanie wytworzonej energii. Wraz z rosnącą popularnością instalacji fotowoltaicznych oraz niewydolnością infrastruktury energetycznej na znaczeniu zyskują rozwiązania, które zapewnią gromadzenie energii w miejscu jej wytwarzania i zużywania w okresach, kiedy ta energia jest niezbędna. Inwestycje tego typu będą wspierane ze środków publicznych i mogą być elementem

kompleksowych projektów modernizacji obiektów publicznych, prywatnych lub komercyjnych. Dodatkowo, w okresie wdrażania Strategii możliwe jest utworzenie przynajmniej jednego punktu ładowania pojazdów elektrycznych, np. przy stacjach benzynowych lub obiektach publicznych.

Priorytet III.3. Infrastruktura komunalna - cel operacyjny III.3: Zapewnienie wysokiej jakości usług w zakresie gospodarki komunalnej.

Działanie nr III.3.1 Rozbudowa i poprawa stanu technicznego sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Celem procesu inwestycyjnego będzie unowocześnienie i rozbudowa istniejącej infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej. Najbardziej kosztowną inwestycją będzie dalsza rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączeniem do dostępnych oczyszczalni w oparciu o istniejącą oraz przygotowaną dokumentację techniczną. Na terenie miasta Dukla planowany jest rozdział kanalizacji ogólnospławnej oraz dalsza rozbudowa sieci. Jednocześnie w tym działaniu planowana jest budowa przydomowych oczyszczalni w miejscowościach pozbawianych dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej.

Działanie nr III.3.2 Wspieranie zrównoważonej gospodarki odpadami wraz z dążeniem do poprawy efektywności segregacji odpadów.

Wsparcie działań informacyjno-kontrolnych stanowi priorytet w zakresie usprawnienia gminnego systemu gospodarki odpadowej funkcjonującego w oparciu o gminny punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Działanie zakłada monitoring środowiska i prowadzenie edukacji ekologicznej.

Priorytet III.4. Ochrona stanu środowiska naturalnego i krajobrazu - cel operacyjny III.4: Poprawa systemu ochrony środowiska wobec działań wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wpływem człowieka.

Działanie nr III.4.1 Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków suszy, budowa infrastruktury przeciwpowodziowej oraz ochrona zasobów wodnych.

W ramach działania przewiduje się przede wszystkim zabezpieczenie przeciwpowodziowe oraz ograniczanie skutków suszy przede wszystkim poprzez realizację zadań inwestycyjnych na obszarze Gminy Dukla w porozumieniu z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie. Dodatkowo istotna będzie budowa sieci zbiorników retencyjnych na wodę deszczową, w tym montowanych przy budynkach użyteczności publicznej.

Działanie nr III.4.2 Działania edukacyjne w zakresie poszerzenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Działanie obejmuje procesy informacyjne, szkoleniowe i promocyjne wśród mieszkańców dotyczące ochrony środowiska, ograniczenia emisji substancji szkodliwych oraz efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych. W ramach tego działania możliwa jest realizacja różnorodnych przedsięwzięć, kampanii na rzecz czystego środowiska, w tym redakcja i publikacja wydawnictw tematycznych, szkolenia i lekcje, publikacja informacji na stronach internetowych, itp.

Obszar tematyczny IV. DOSTĘPNOŚĆ PRZESTRZENNA I TECHNOLOGICZNA

Cel strategiczny – Wzmocnienie procesów rozwojowych poprzez wzrost dostępu do usług publicznych i poprawę poziomu bezpieczeństwa.

Czwartym obszarem tematycznym wyodrębnionym w ramach Strategii jest dostępność przestrzenna i technologiczna, skoncentrowano na procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem założeń modelu funkcjonalno-przestrzennego gminy. Efektem zaplanowanych działań ma być wzrost estetyki zabudowy oraz bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Wzrost dostępności technologicznej oznacza zarówno poprawę poziomu umiejętności posługiwania się infrastrukturą i sprzętem informatycznym przez mieszkańców, ale również wiąże się ściśle ze wzrostem zasobów i możliwości cyfrowych ujętych w procedurach publicznych służących zwiększeniu komfortu i poprawie jakości życia mieszkańców.

Priorytet IV.1. Planowanie przestrzenne - cel operacyjny IV.1: Poprawa ładu przestrzennego na terenie gminy.

Działanie nr IV.1.1 Rewitalizacja terenów gminnych oraz nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych.

Działanie obejmuje zespół procesów inwestycyjnych oraz społecznych nastawionych na rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych. Procesy rewitalizacyjne dotyczyć będą również obiektów zabytkowych, miejsc o znaczeniu lokalnym w kontekście ochrony dziedzictwa kulturowego oraz obszarów o dużym znaczeniu kulturowym i historycznym, w tym renowacja zabytkowych cmentarzy. Potencjalne przedsięwzięcia mogą dotyczyć przestrzeni rekreacyjnych, m.in. zagospodarowania brzegów rzecznych na bulwary spacerowe.

Działanie nr IV.1.2 Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznej.

Działania zmierzające do poprawy estetyki oraz zachowania czystości w obrębie stref publicznych świadczą o wysokiej świadomości społecznej mieszkańców, przekładając się jednocześnie na jakość ich życia oraz sposób postrzegania gminy przez osoby z zewnątrz, w tym turystów. Dla utrzymania czystości ważne znaczenie ma monitoring, czy prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych, z kolei w przypadku poprawy estetyki – ważna jest aranżacja miejsc zieleni z wykorzystaniem roślin ozdobnych i małej architektury, dbałość o elewacje budynków oraz przeciwdziałanie aktom wandalizmu.

Priorytet IV.2. Bezpieczeństwo mieszkańców - cel operacyjny IV.2: Wsparcie instytucjonalne i poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.

Działanie nr IV.2.1 Wsparcie współdziałania podmiotów funkcjonujących w obszarze bezpieczeństwa i ratownictwa.

Szereg zadań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców poprzez efektywne prowadzenia akcji ratunkowych, wymaga ścisłego współdziałania wielu podmiotów, w tym jednostek ratownictwa medycznego, ochrony przeciwpożarowej, ratownictwa górskiego oraz jednostek podległych lub nadzorowanych przez MSW i MON. Sprawne współdziałanie powinno przebiegać automatycznie, ponieważ często występuje w następstwie nieprzewidzianych i nagłych zdarzeń o zróżnicowanej charakterystyce. Poziom współpracy oraz sprawne funkcjonowanie zespołów ratowniczych zależą m.in. od funkcjonującego systemu powiadamiania oraz prawidłowej realizacji i koordynacji działań ratowniczych. Sprzyjającym czynnikiem poprawy jakości działania w tym zakresie jest organizacja ćwiczeń, warsztatów, szkoleń oraz doskonalenia współpracy na wielu możliwych płaszczyznach m.in. logistycznej, organizacyjnej oraz sprzętowej.

Działanie nr IV.2.2 Rozbudowa infrastruktury i doposażenie służb ratowniczych.

W ramach działania przewiduje się m.in. doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w nowoczesny specjalistyczny sprzęt ratowniczo – gaśniczy, zakup pojazdów specjalnych (średnich oraz lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych). Planowane są również inwestycje obejmujące remont strażnic oraz infrastruktury towarzyszącej, np. parkingów. Strażacy ochotnicy będą korzystali także ze wsparcia szkoleniowego zapewnianego przez jednostki zawodowe PSP. Dla zwiększenia bezpieczeństwa na nowo budowanym odcinku drogi ekspresowej, zostanie wybudowana w Dukli strażnica dla Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej, drugiej w strukturach Komendy Miejskiej PSP w Krośnie.

Działanie nr IV.2.3 Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym będą służyły przede wszystkim inwestycje w budowę chodników oraz oświetlenia ulic, ale także rozbudowa i modernizacja przejść dla pieszych, instalacja odcinkowych pomiarów prędkości oraz innych elementów infrastruktury bezpieczeństwa drogowego. Ważne znaczenie będą miały również akcje informacyjne dotyczące np. zachowania bezpieczeństwa podczas jazdy czy noszenia odblasków po zmroku.

Priorytet IV.3. Usługi publiczne - cel operacyjny IV.3: Zwiększenie dostępu i podniesienie standardu usług publicznych.

Działanie nr IV.3.1 Wdrażanie i promowanie e-usług publicznych, poprawa przepływu informacji pomiędzy społeczeństwem a administracją oraz bezpieczeństwa przetwarzania danych.

Działanie obejmuje w głównej mierze rozbudowę istniejących i wdrażanie nowych e-usług publicznych dla obywateli oraz przedsiębiorców, pozwalających na unowocześnienie i przyspieszenie funkcjonowania wielu procedur organizacyjnych. Zmiany w tym zakresie przewiduje się dla wielu dziedzin życia, w tym m.in. administracji publicznej, służby zdrowia, edukacji oraz turystyki.

Działanie nr IV.3.2 Zwiększenie dostępu do danych cyfrowych oraz wzrost umiejętności ich wykorzystania.

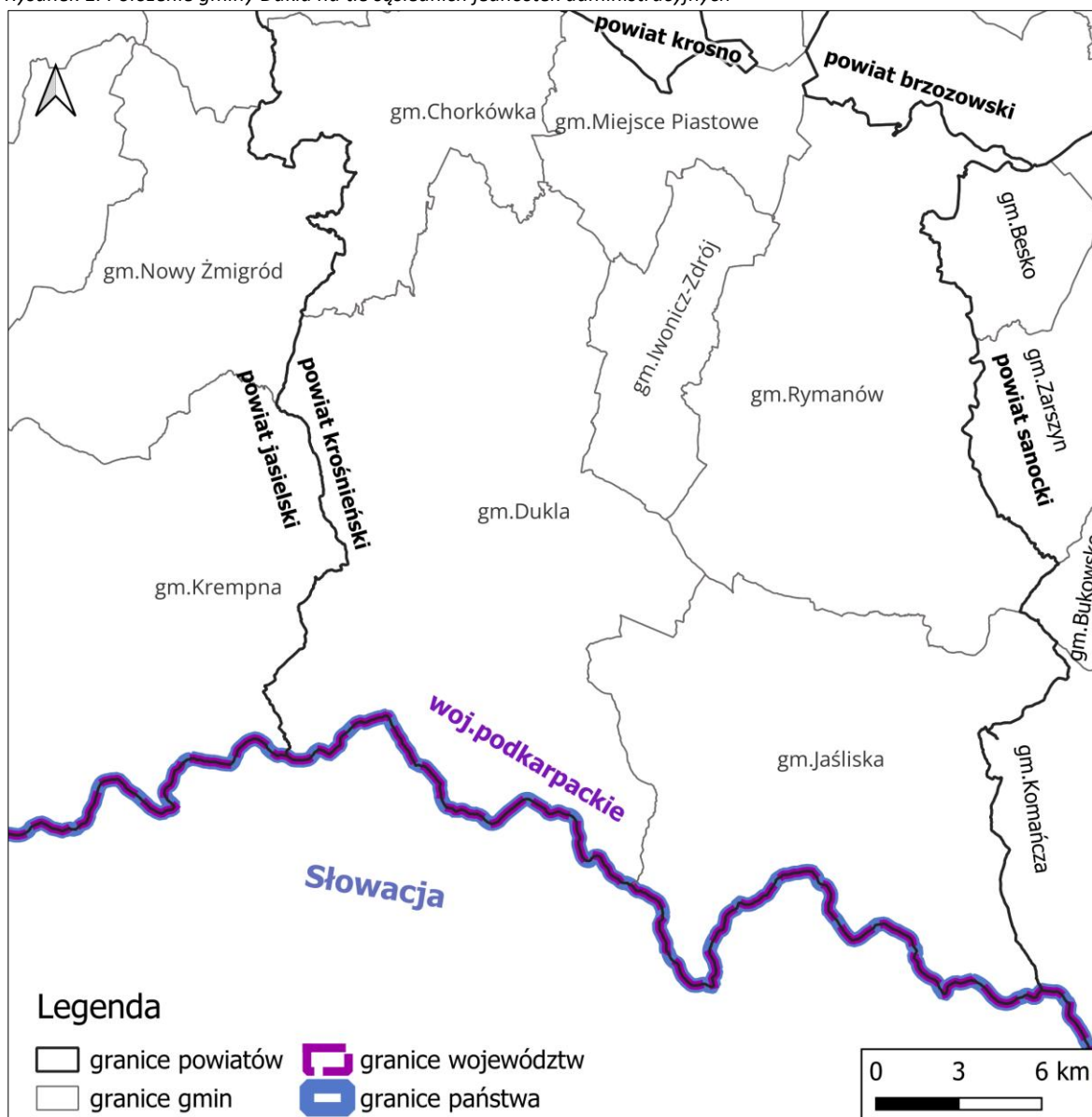
Infrastruktura sieci szerokopasmowego Internetu stanowi ważny czynnik rozwoju dla działania gospodarstw domowych, instytucji publicznych oraz przedsiębiorstw w obliczu coraz bardziej cyfrowej gospodarki. Działanie polega na budowaniu systemu powszechnego dostępu do Internetu, przede wszystkim w miejscach, gdzie są jeszcze tzw. białe plamy. Ma na celu również podnoszenie umiejętności oraz możliwości w zakresie bardziej efektywnego wykorzystania dostępu do infrastruktury i zasobów cyfrowych.

6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

6.1. Charakterystyka obszaru gminy Dukla

Gmina Dukla położona jest przy południowej granicy Polski, w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie ziemskim krośnieńskim. Powierzchnia gminy wynosi 235 km² co stanowi 25,4% powierzchni tego powiatu. W skład gminy wchodzi 22 miejscowości, z których Dukla jest siedzibą gminnych władz samorządowych¹.

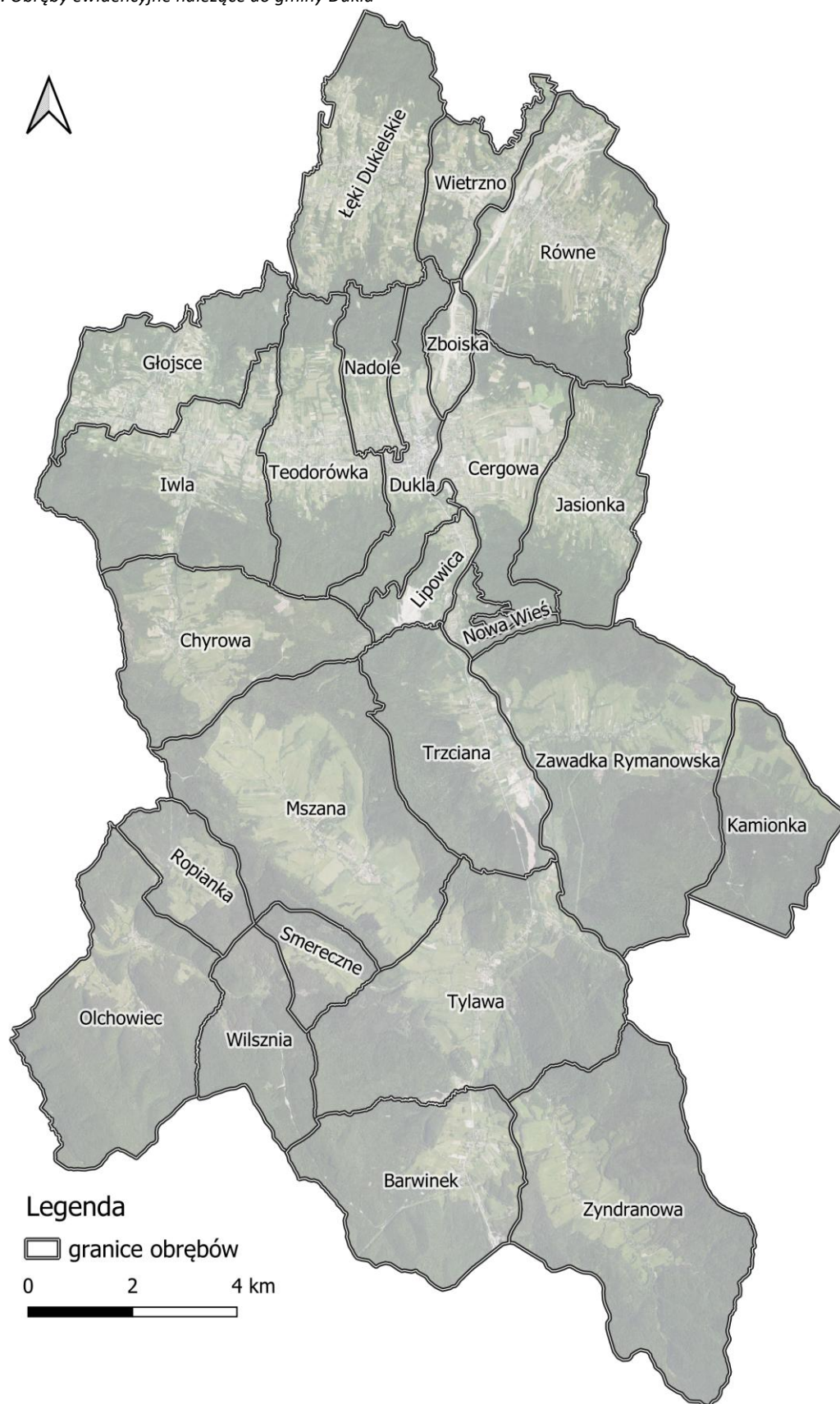
Rysunek 1. Położenie gminy Dukla na tle sąsiednich jednostek administracyjnych

¹ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dukla. 2020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoserwisu.

Rysunek 2. Obręby ewidencyjne należące do gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoserwisu.

6.2. Istniejący stan środowiska

6.2.1. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa podkarpackiego wyznaczono 2 strefy:

- miasto Rzeszów – kod strefy PL1801;
- strefa podkarpacka – kod strefy PL1802.

Przedmiotowy obszar leży w strefie podkarpackiej (PL1802).

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2024 r. poz. 870). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

• dwutlenek siarki SO ₂ ;	• pył zawieszony PM _{2.5} ;
• dwutlenek azotu NO ₂ ;	• ołów Pb w PM ₁₀ ;
• tlenek węgla CO;	• arsen As w PM ₁₀ ;
• benzen C ₆ H ₆ ;	• kadm Cd w PM ₁₀ ;
• ozon O ₃ ;	• nikiel Ni w PM ₁₀ ;
• pył zawieszony PM ₁₀ ;	• benzo(a)piren B(a)P w PM ₁₀ .

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂;
- tlenki azotu NO_x;
- ozon O₃.

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

- **Klasa A** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- **Klasa C** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- **Klasa D2** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 2 Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego ¹	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2.5 ² ołów Pb (zawartość w PM10)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego ¹	ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10), kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
nieprzekraczający poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

¹ z uwzględnieniem dozwolonych częstotliwości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

² W przypadku pyłu zawieszonego PM2,5, w roku 2024 obowiązuje poziom dopuszczalny II faza, przy ocenie którego stosuje się dotychczasowe oznaczenie klas: A1 i C1.

źródło: Na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim raport wojewódzki za rok 2024.

Roczna ocena została wykonana zgodnie z obowiązującymi zasadami, bazującymi na przepisach prawnych. Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

(Dz. U. z 2025 r. poz. 647) Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Klasyfikacji dokonano dla dwóch stref na terenie województwa podkarpackiego.

W 2024 r. w ramach systemu PMŚ na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało ogółem 19 stacji pomiarowych oraz 80 stanowisk pomiarowych. Lokalizacja stacji jest z reguły niezmienna, zależna przede wszystkim od wyników wykonywanej co 5 lat oceny jakości powietrza, której celem jest ustalenie odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza zgodnie z art. 88 ust. 2. ustawy Poś. Prowadzenie badań w stałych lokalizacjach daje możliwość obserwowania zmian jakości powietrza w wieloleciu.

Na terenie gminy Dukla w 2024 roku znajdował się żaden punkt pomiarowy.²

Tabela 3. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy podkarpackiej

Strefa podkarpacka	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
2022	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
2023	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
2024	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2024, Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2023, Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2022.

Podstawą klasyfikacji stref były wyniki pomiarów prowadzonych w 2024 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz wyniki analiz z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2024 wykonanego przez IOŚ-PIB.³

W ostatnich latach w strefie podkarpackiej został przekroczony **poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2**.

Na obszarze województwa podkarpackiego w ostatnich latach utrzymuje się niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej, klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej

² źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim raport wojewódzki za rok 2024.

³ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim raport wojewódzki za rok 2024.

strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Wartości średnioroczne pyłu zawieszonego PM₁₀ na terenie województwa zawierały się w zakresie 15-30 µg/m³ (38-75% normy). Najwyższe stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM₁₀ powyżej 70% normy wskazane zostały w Rzeszowie oraz w powiatach: dębickim (gminy: miejska Dębica, wiejska Dębica, Czarna), mieleckim (gmina miejska Mielec).

Rozkład stężeń oparty na wynikach pomiarów ze stacji oraz na wynikach modelowania wskazuje na występowanie na obszarze województwa podkarpackiego wartości średniorocznych pyłu zawieszonego PM_{2,5} w przedziale 8-20 g/m³ (40-100% normy fazy II) (Rys. 7.33.). Najwyższe stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM_{2,5}, powyżej 85% normy, wskazane zostały na terenie miasta Rzeszowa oraz powiatów: rzeszowskiego (gminy: Trzebownisko, Krasne, Boguchwała, Tyczyn), dębickiego (gminy: miejska Dębica, wiejska Dębica, Żyraków, Czarna), mieleckiego (gminy: miejska Mielec, wiejska Mielec).⁴

W latach 2022-2024 roku dla strefy podkarpackiej przeprowadzono ocenę roczną pod kątem ochrony roślin. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa podkarpacka	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
2022	A	A	A
2023	A	A	A
2024	A	A	A

¹⁾Dla ozonu wg poziomu celu długoterminowego, strefa podkarpacka otrzymała klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2024, Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2023, Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2022.

Podstawowym celem oceny poziomów substancji w powietrzu zgodnie z art. 89 ustawy - Prawo ochrony środowiska jest dokonanie klasyfikacji stref, dającej podstawę do zaplanowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza w strefach, w których są przekraczane wartości kryterialne określone dla ochrony zdrowia ludzi lub ochrony roślin. Roczna ocena jakości powietrza za 2024 rok dla stref województwa podkarpackiego przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Klasyfikacji dokonano dla dwóch stref na terenie województwa podkarpackiego: miasta Rzeszów i strefy podkarpackiej.

Główny element oceny jakości powietrza w województwie za rok 2024, decydujący o przypisaniu strefie odpowiedniej klasy, stanowiły wyniki pomiarów ze stacji monitoringu jakości powietrza w regionie, objętych system kontroli i zapewnienia jakości w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Dodatkowo, w ocenie wykorzystano metodę obiektywnego szacowania opartą na wynikach pomiarów oraz na wynikach matematycznego modelowania transportu i przemian substancji w powietrzu dla roku 2024.

⁴ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2024

Objęte oceną zanieczyszczenia gazowe w roku 2024, tj. dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon oraz tlenki azotu i osiągnęły na terenie województwa stężenia nieprzekraczające obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych zarówno ze względu na ochronę zdrowia ludzi, jak i ochronę roślin. Pozwoliło to, na zakwalifikowanie obu stref z terenu województwa podkarpackiego w kryterium ochrony zdrowia ludzi do klasy A. W kryterium ochrony roślin podlegająca ocenie strefa podkarpacka również otrzymała klasę A.

W przypadku ozonu nie został dotrzymany poziom celu długoterminowego zarówno pod kątem kryterium ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin. W kryterium ochrony zdrowia ludzi strefy miasto Rzeszów i podkarpacka otrzymały klasę D2. W kryterium ochrony roślin podlegająca ocenie strefa podkarpacka otrzymała klasę D2.

Wzrost stężeń ozonu rejestrowany w sezonie letnim spowodowany był obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi.

Wyniki badań powietrza atmosferycznego prowadzone w 2024 roku wykazały dotrzymanie poziomów dopuszczalnych określonych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, mierzonego pod kątem kryterium ochrony zdrowia ludzi na obszarze całego województwa. W końcowej klasyfikacji strefy miasto Rzeszów i podkarpacka otrzymały klasę A.

Wyniki badań powietrza atmosferycznego prowadzone w 2024 roku w regionie wykazały dotrzymanie średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (fazy II) na terenie województwa podkarpackiego. W końcowej klasyfikacji strefa miasto Rzeszów i strefa podkarpacka otrzymały klasę A1.

W roku 2024 utrzymał się trwający od roku 2022 pozytywny trend dotrzymania poziomów dopuszczalnych określonych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} na całym obszarze województwa podkarpackiego. Zauważyć jednak należy, że pomimo sprzyjających warunków termicznych, w porównaniu z rokiem 2023, na większości stacji monitoringu powietrza zarejestrowano nieco wyższe wartości stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz więcej dni z przekroczeniem normy dobowej pyłu zawieszonego PM₁₀.

Dotrzymane zostały także poziomy dopuszczalne/docelowe dla metali w pyłe zawieszonym PM₁₀ (arsen, kadm, nikiel, ołów) na obszarze całego województwa.

W zakresie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ w 2024 roku zanotowano wzrost jego stężeń w regionie. W ocenie pod kątem zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM₁₀ poziom docelowy w strefie miasto Rzeszów został dotrzymany i strefa ta otrzymała klasę A. Przekroczenie tego kryterium wystąpiło w strefie podkarpackiej, gdzie na trzynastu stacjach z pomiarami B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ przekroczenie wystąpiło na sześciu z nich i tym samym strefa podkarpacka zaliczona została do klasy C. Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu utrzymuje się w Dębicy i w Nisku. W Jarosławiu, Jaśle, Tarnobrzegu stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu wzrosło w stosunku do 2023 roku, przekraczając poziom docelowy. W Mielcu, Krośnie, Sanoku, Stalowej Woli i w Przemyśle również odnotowano wzrost stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu, który nie spowodował jednak przekroczenia poziomu docelowego. Na terenie podkarpackich uzdrowisk (Rymanów-Zdrój, Iwonicz-Zdrój) średnioroczny poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ był niższy od 1 ng/m³. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ wystąpiły w okresie grzewczym (styczeń – marzec, październik – grudzień).

W strefie podkarpackiej wyznaczono dwadzieścia siedem obszarów przekroczenia związanych z emisją z sektora komunalno-bytowego. Obszary przekroczenia docelowego stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ objęły swoim zasięgiem 143,5 km² (0,8% strefy) zamieszkałych przez 157 176 osób. W stosunku do roku 2023 zasięg obszarów przekroczenia w województwie podkarpackim zwiększył się o 72,3%, a ilość mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ wzrosła o 105 169 osób.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa podkarpackiego. Obecnie na terenie województwa obowiązują, zaktualizowane uchwałami Sejmiku Województwa Podkarpackiego w grudniu 2023 roku: „Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych”.

Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza w województwie.

Możliwości rozwoju OZE

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej. Obecnie na terenie gminy nie funkcjonuje biogazownia, jednak temat ten został podjęty w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Wilamowice.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej.

Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno;
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej;
- odpady organiczne;
- oleje roślinne;
- tłuszcze zwierzęce;
- osady ściekowe;
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazier pensylwański.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu arealów upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemyślany i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych. Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o nisko-emisyjnym sposobie jej produkcji.

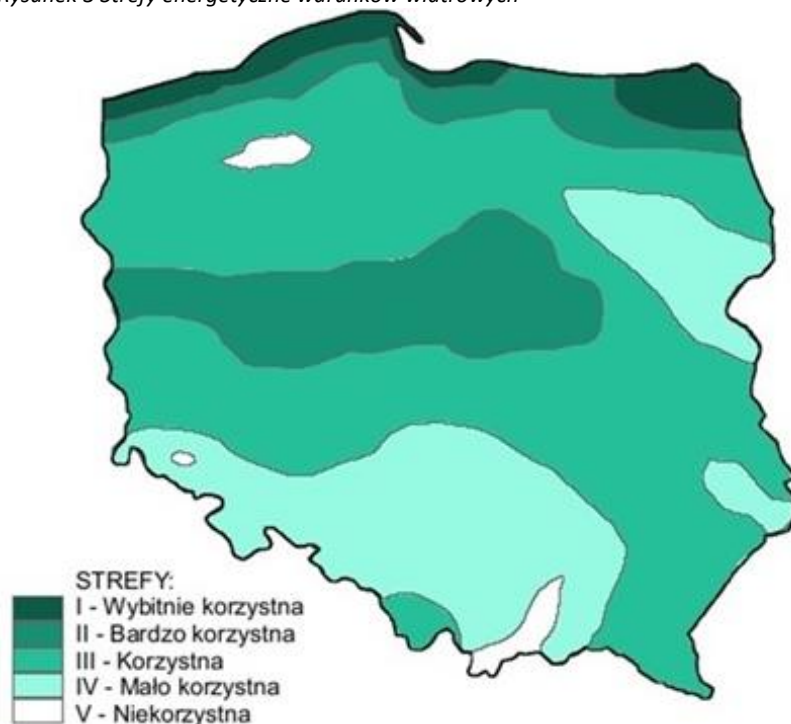
Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym. Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna;
- Strefa II – bardzo korzystna;
- Strefa III – korzystna;
- Strefa IV – mało korzystna;
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren gminy leży w zasięgu strefy III (korzystnej).

Rysunek 3 Strefy energetyczne warunków wiatrowych

źródło: imgw.pl

Zgodnie z Geoserwisem GDOŚ na terenie gminy Dukla, w jej północnej części znajdują się instalacje wiatrowe.

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Urząd Regulacji Energetyki (Instalacje odnawialnych źródeł energii - stan na 30 czerwca 2025 r.) na terenie gminy Dukla obecna jest instalacja OZE wykorzystująca energię wiatrową.

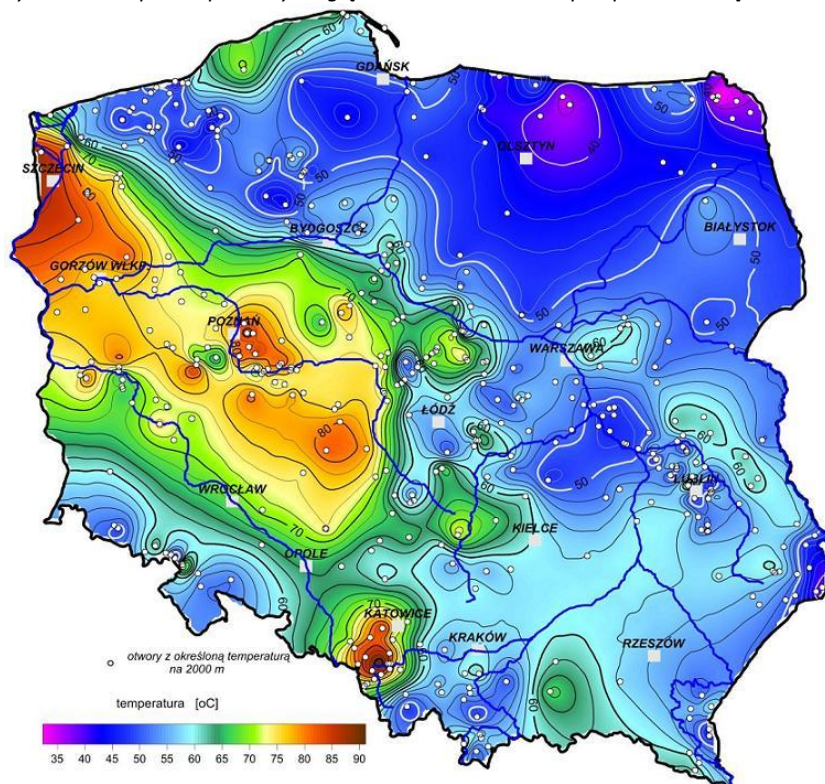
Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdadne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane są w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Warto zaznaczyć, iż możliwe jest wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie. Mapa rozkładu temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. przedstawiona została na poniższym rysunku.

Dotychczas na omawianym terenie nie stwierdzono występowania wód geotermalnych, aczkolwiek występują one w szeregu miejscowości w stosunkowo niewielkiej odległości. Już zbadane i udokumentowane zasoby wód geotermalnych znajdują się w rejonie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w południowym rejonie powiatu krośnieńskiego (Iwonicz Zdrój, Rudawka Rymanowska). W Wiśniowej koło Strzyżowa, na początku lat 90 – tych XX wieku, nawiercono wody termalne o temp.

84°C i mineralizacji ok. 7,0 g/dm³ (Karnkowski, Jastrząb 1994). Wody termalne zostały tu nawiercone „okazjonalnie” podczas poszukiwań ropy naftowej. Z uwagi na cel wiercenia, jak i konstrukcję otworu, nie było możliwości określenia zasobów eksploatacyjnych. Przypuszczalnie występują one w małym, izolowanym zbiorniku. W związku z powyższym przy obecnym stanie wiedzy nie sposób ocenić możliwości wykorzystania na omawianym obszarze wód geotermalnych do celów grzewczych lub rekreacyjno-leczniczych.⁵

Rysunek 4 Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu

źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Urząd Regulacji Energetyki (Instalacje odnawialnych źródeł energii - stan na 30 czerwca 2025 r.) na terenie gminy Dukla brak jest instalacji OZE wykorzystujących energię wód geotermalnych.

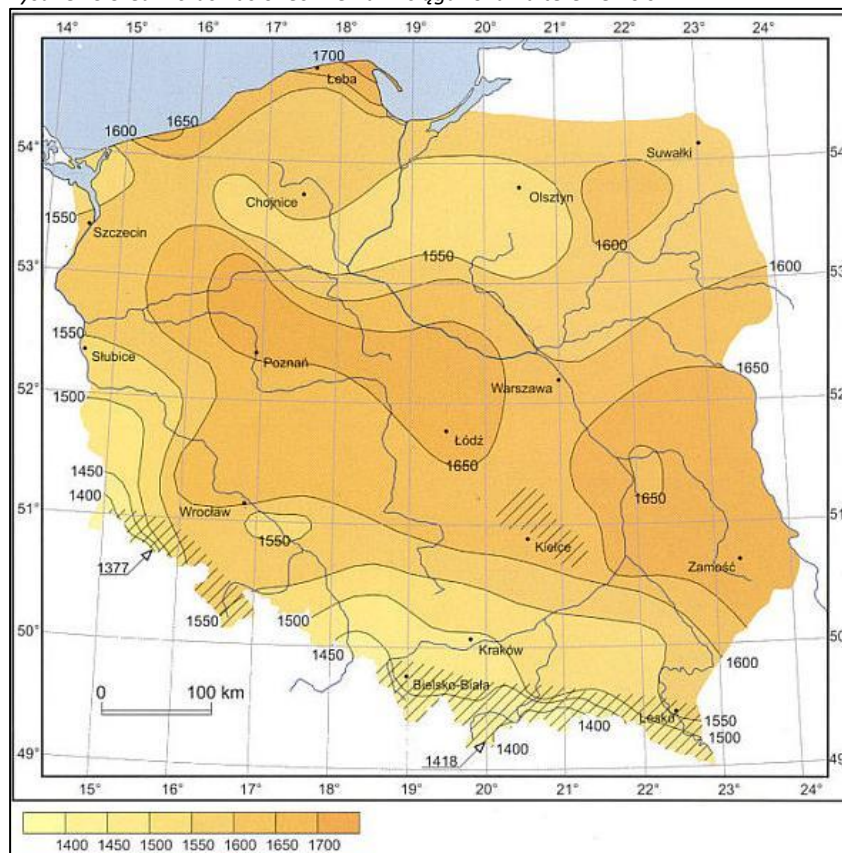
Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz

⁵ źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dukla. 2020

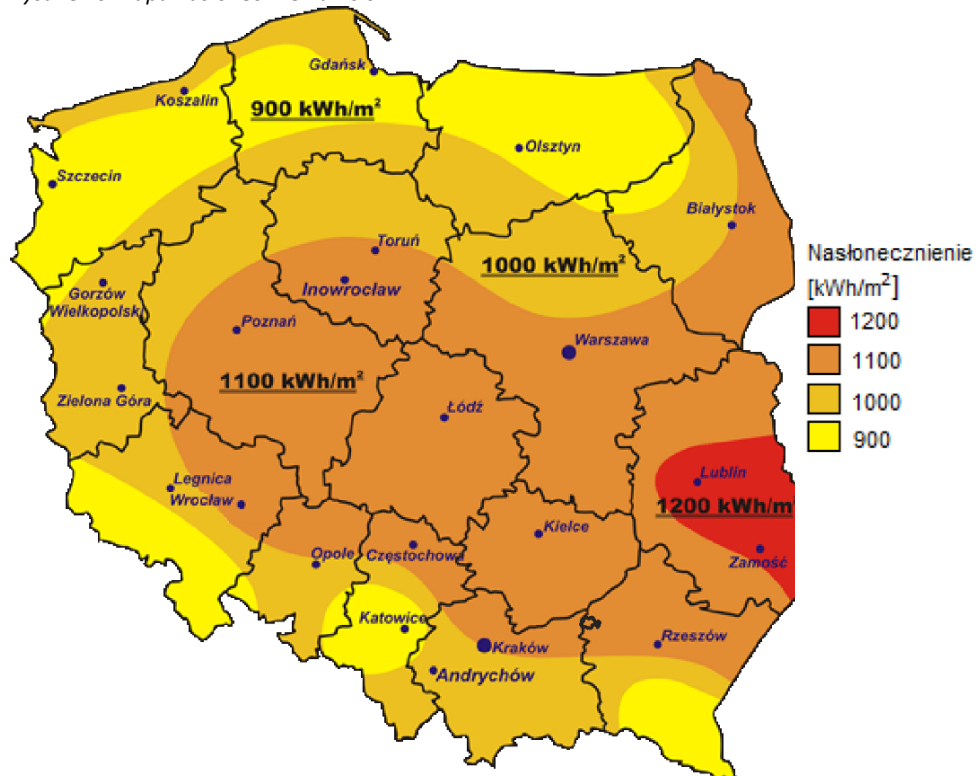
energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 5 Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski

źródło: imgw.pl

Rysunek 6 Mapa nasłonecznienia Polski

źródło: cire.pl

Gmina Dukla zlokalizowana jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 900 kWh/m². Nasłonecznienie na tym terenie szacowane jest na 1 450 – 1500 h/rok. Opisane powyżej warunki określone są jako korzystne w porównaniu do warunków panujących w innych rejonach Polski.

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Urząd Regulacji Energetyki (Instalacje odnawialnych źródeł energii - stan na 30 czerwca 2025 r.) na terenie gminy Dukla znajduje się jedna instalacja OZE wykorzystująca energię promieniowania słonecznego.

Zgodnie z wykazem wytwórców energii z małej instalacji na terenie gminy Dukla funkcjonuje Park energii słonecznej Parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Jasionce koło Dukli Sp. z o.o.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spad określany jest jako iloczyn spadku i długości na danym odcinku rzeki. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Urząd Regulacji Energetyki (Instalacje odnawialnych źródeł energii - stan na 30 czerwca 2025 r.) na terenie gminy Dukla brak jest instalacji OZE wykorzystujących energię cieków wodnych.

6.2.2. Zagrożenie hałasem

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025 poz. 647 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasu komunikacyjnego, Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych hałasu. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasu komunikacyjnego zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 r., poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – 50-65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	$L_{Aeq\ D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq\ N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq\ D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq\ N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe** d) Tereny mieszkaniowo- usługowe	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112)

Hałas drogowy

Hałas jest istotnym dla mieszkańców zanieczyszczeniem. Głównymi źródłami hałasu są komunikacja samochodowa, zakłady produkcyjne i usługowe oraz gospodarstwa domowe. Hałas komunikacyjny uzależniony jest od natężenia ruchu, jego struktury a także od stanu technicznego drogi. Na terenie gminy Dukla najbardziej znaczącym źródłem hałasu komunikacyjnego jest ruch pojazdów na drodze krajowej nr 19. Wyniki badań hałasu komunikacyjnego przy tej drodze przedstawiono w III edycji Map Akustycznych dla Dróg Krajowych o Ruchu Powyżej 3 mln Pojazdów Rocznie na Terenie Województwa Podkarpackiego wykonanych w 2018 roku na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad przez „Investeko S.A.”. Odrębnym problemem jest hałas wywołany pracą kamieniołomu w Lipowicy. Źródłami hałasu są zarówno praca maszyn jak i detonacje ładunków wybuchowych w trakcie robót strzałowych w kamieniołomie.⁶

Hałas przemysłowy

Odrębnym problemem jest hałas wywołany pracą kamieniołomu w Lipowicy. Źródłami hałasu są zarówno praca maszyn jak i detonacje ładunków wybuchowych w trakcie robót strzałowych w kamieniołomie.⁷

Hałas kolejowy

Zgodnie z danymi bazy Ehałas na terenie gminy Dukla monitoring hałasu kolejowego nie był prowadzony.

Państwowy Monitoring Środowiska

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie realizuje zadania dotyczące pomiarów i oceny hałasu drogowego i kolejowego emitowanego do środowiska na terenie województwa śląskiego, w ramach programu PMŚ. W latach 2021-2024 na terenie gminy Dukla, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska nie prowadzono pomiarów hałasu.

6.2.3 Pola Elektromagnetyczne

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo ich zmniejszeniu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zadaniem podsystemu monitoringu PEM jest ocena i obserwacja zmian wielkości pola elektromagnetycznego. Obserwacja ta ma na celu śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności.

W ostatnich latach nastąpiła zmiana przepisów wykonawczych w zakresie pól elektromagnetycznych, odnoszących się do dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, sposobu

⁶ źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Barwinek Trzciana Tylawa Zawadka Rymanowska Zyndranowa

⁷ źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Barwinek Trzciana Tylawa Zawadka Rymanowska Zyndranowa

sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów oraz w zakresie prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Obecnie obowiązujący minimalny poziom dopuszczalny, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wynosi dla częstotliwości objętych monitoringiem (tj. 80 MHz - 40 GHz) - 28 V/m.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy;
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe;
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe;
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe;
- powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego.

Na terenie gminy Dukla w 2024 roku wykonano pomiary, których wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Lokalizacja i wyniki pomiarów monitoringowych PEM na terenie gminy Dukla po 2020 r

Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne punktu (WGS84)		Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]*	Niepewność pomiaru [V/m]
	Szerokość geograficzna (N)	Długość geograficzna (E)		
Dukla, ul. Trakt Węgierski	49.556342	21.684367	0,52	0,33

źródło: Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2024 r. w ramach stałej sieci monitoringu na terenie województwa podkarpackiego.

Analiza wyników przeprowadzonych pomiarów na terenie gminy nie wykazała przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.⁸

6.2.4. Gleby

Program Monitoring chemizmu gleb ornych Polski stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleby i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. W ramach prowadzonego monitoringu wykonywane są oznaczenia fizykochemiczne próbek glebowych pobieranych w 5-letnich odstępach czasowych w 216 punktach pomiarowych zlokalizowanych a glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. Próbkę glebową w ramach szóstej tury monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, która przypadła na lata 2020-2022, zostały pobrane w 2020 r. a kolejne badania realizowane będą w 2025 r.

⁸ źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet.

Na terenie ww. gminy w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski zlokalizowany jest jeden punkt pomiarowy nr 441 w miejscowości Dukla, w gminie Dukla, powiat krośnieński. Gleby w tym punkcie zaklasyfikowano do:

- kompleks zbożowy górski;
- typ gleby brunatne właściwe;
- klasa bonitacyjna IVa.

Tabela 7. Grunty zrekultywowane na terenie gminy

Wskaźnik	Jednostka miary	Rok				
		2020	2021	2022	2023	2024
Grunty wymagające rekultywacji						
Ogółem	ha	42,73	47,98	46,49	46,59	47,12
Zdewastowane	ha	42,73	47,98	46,49	46,59	47,12
Zdegradowane	ha	-	-	-	-	-
Grunty w ciągu roku						
Zrekultywowane	ha	2,24	4,53	1,49	-	0,96
Zagospodarowane	ha	-	-	-	-	-
W tym na cele						
Rolne	ha	-	4,53	1,49	-	0,96
leśne	ha	2,24	-	-	-	-

Źródło: na podstawie danych uzyskanych od Starostwa Powiatowego w Krośnie.

Ogólna charakterystyka gleb zgodnie z wynikami pomiarów z 2020 roku w punkcie pomiarowym nr. 441 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 8. Ogólna charakterystyka gleb gminy Dukla zgodnie z wynikami pomiarów z 2020 roku w punkcie pomiarowym nr. 441

Odczyn "pH" w zawiesinie H ₂ O	Próchnica [%]	Węgiel organiczny [%]	Azot ogólny [%]	Kwasowość hydrolityczna (Hh) cmol(+)kg ⁻¹	Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne suma 13 WWA [μg*kg ⁻¹]	Zasolenie [mg KCl*100g ⁻¹]
7,4	1,76	1,02	0,16	1,5	26	24

źródło: zgodnie z informacjami udostępnianymi na stronie

https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=379 [data dostępu: 29.10.2025 r.]

W poniższych tabelach zestawiono udział poszczególnych klas gruntów na terenie miasta i gminy Dukla.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 9. Udział poszczególnych klas gruntów na terenie miasta Dukla

Użytek	Klasa	Powierzchnia [ha]	Użytek	Klasa	Powierzchnia [ha]
B	-	25,5219	Ps	PsIII	4,6129
Ba	-	10,8887	Ps	PsIV	27,9339
Bi	-	17,1124	Ps	PsV	19,8641
Br	PsIII	1,3033	Ps	PsVI	10,7048
Br	PsIV	2,3348	R	RIIIa	4,4405
Br	PsV	0,0065	R	RIIIb	5,3929
Br	RIIIb	0,6280	R	RIVa	46,8726
Br	RIVa	1,3052	R	RIVb	45,9478
Bz	-	9,4759	R	RV	18,0546
dr	-	22,7144	R	RVI	1,0769
Ls	-	145,0659	Ti	-	2,4309
Ls	LsIV	45,4072	W	łIV	0,0220
Ls	LsV	8,4841	W	PsIII	0,0243
Ls	LsVI	10,3845	W	PsIV	0,1121
Lzr	PsIV	2,5386	W	PsV	0,2232
Lzr	PsV	22,6637	W	RIVa	0,0047
Lzr	PsVI	22,9320	Wp	-	7,3278
Lzr	RV	1,6508	Ws	-	2,4554
Lzr	RVI	2,6132	Wsr	PsVI	0,7425
ł	łIII	0,2118	Suma:		552,6750
ł	łIV	0,8674			
ł	łV	0,1872			
ł	łVI	0,1336			

Źródło: na podstawie danych uzyskanych od Starostwa Powiatowego w Krośnie.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 10. Udział poszczególnych klas gruntów na terenie wiejskim gminy Dukla.

Użytek	Klasa	Powierzchnia [ha]	Użytek	Klasa	Powierzchnia [ha]
B	-	71,3042	Lzr	PsIV	54,1659
Ba	-	7,3123	Lzr	PsV	191,7036
Bi	-	36,6055	Lzr	PsVI	208,9099
Bp	-	4,2175	Lzr	RIIIa	0,7734
Br	łIII	1,3509	Lzr	RIIIb	1,7251
Br	łIV	4,2023	Lzr	RIVa	5,5081
Br	łV	3,3045	Lzr	RIVb	28,8505
Br	łVI	0,3400	Lzr	RV	63,4234
Br	PsIII	51,6435	Lzr	RVI	62,9494
Br	PsIV	153,7938	Ł	łIII	67,1593
Br	PsV	49,2175	Ł	łIV	344,6832
Br	PsVI	5,9844	Ł	łV	453,9614
Br	RIIIa	3,1654	Ł	łVI	67,1768
Br	RIIIb	4,4707	N	-	44,4365
Br	RIVa	30,8733	Ps	PsIII	130,4387
Br	RIVb	14,8660	Ps	PsIV	681,6340
Br	RV	3,1069	Ps	PsV	1453,7916
Br	RVI	1,0110	Ps	PsVI	716,8195
Bz	-	5,3402	R	RII	4,8380
dr	-	472,6380	R	RIIIa	76,6063
K	-	39,6401	R	RIIIb	177,1929
Ls	-	9878,4227	R	RIVa	934,4220
Ls	LsIII	703,9219	R	RIVb	1922,2706
Ls	LsIV	717,5939	R	RV	1641,3250
Ls	LsV	356,0192	R	RVI	488,8564
Ls	LsVI	240,6830	S	RIVa	0,5000
Lz	-	1,8485	Ti	-	0,3080
Lz	LzV	0,0693	Tr	-	14,8712
Lz	LzVI	0,3492	W	-	0,0900
Lzr	łIII	0,0146	W	łIII	0,1248
Lzr	łIV	0,9944	W	łIV	0,6393
Lzr	łV	31,4556	W	łV	0,2485
Lzr	łVI	1,3100	W	PsIII	0,5384
Lzr	PsIII	2,8721	W	PsIV	0,8254

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Użytek	Klasa	Powierzchnia [ha]
W	PsV	0,9342
W	PsVI	0,4254
W	RIIIa	0,0309
W	RIIIb	0,5759
W	RIVa	1,8024
W	RIVb	0,5351
W	RV	0,1755
W	RVI	0,0862
Wp	-	198,0112
Ws	-	3,5099

Użytek	Klasa	Powierzchnia [ha]
Wsr	ŁIV	0,4944
Wsr	ŁV	0,5201
Wsr	PsIII	0,0914
Wsr	PsV	1,4886
Wsr	PsVI	8,3560
Wsr	RIIIa	0,8508
Wsr	RIVa	0,0853
Wsr	RIVb	2,2600
Wsr	RV	0,1847
Suma:		22962.1275

źródło: zgodnie z informacjami udostępnianymi na stronie

6.2.5. Wody

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym teren gminy Dukla leży na obszarze Dorzecza Wisły w regionie wodnym Górnej-Wschodniej Wisły. Zgodnie z danymi udostępnianymi przez GUGiK głównym ciekim tego terenu jest rzeka Jasiołka.

Długość cieków wg Mapy Podziału Hydrograficznego Polski (MPHP) znajdujących się na podstawowej warstwie hydrograficznej tzw. cieków, dla których określona została nazwa oraz zlewnia elementarna, przyjętych jako cieki naturalne, przepływających przez gminę Dukla wynosi ok. 265 km. Natomiast długość cieków znajdujących się poza podstawową warstwą hydrograficzną, niebędących treścią obecnej MPHP, w skład których wchodzi zarówno niewielkie cieki naturalne jak i rowy, przepływających przez gminę Dukla wynosi ok. 491 km. Łącznie długość cieków przepływających przez wskazany teren wynosi ok. 756 km. Długość tych cieków znajdujących się w granicach gminy Dukla wynosi analogicznie⁹:

- dla cieków głównych (podstawowa warstwa MPHP) ok. 157 km;
- dla warstwy cieków pozostałych ok. 475 km;
- łącznie długość tych cieków wynosi ok. 632 km.

Gmina Dukla jest położony na obszarze 6 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych.

⁹ źródło: zgodnie z informacjami otrzymanymi od Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Tabela 11 Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu, których leży teren gminy Dukla

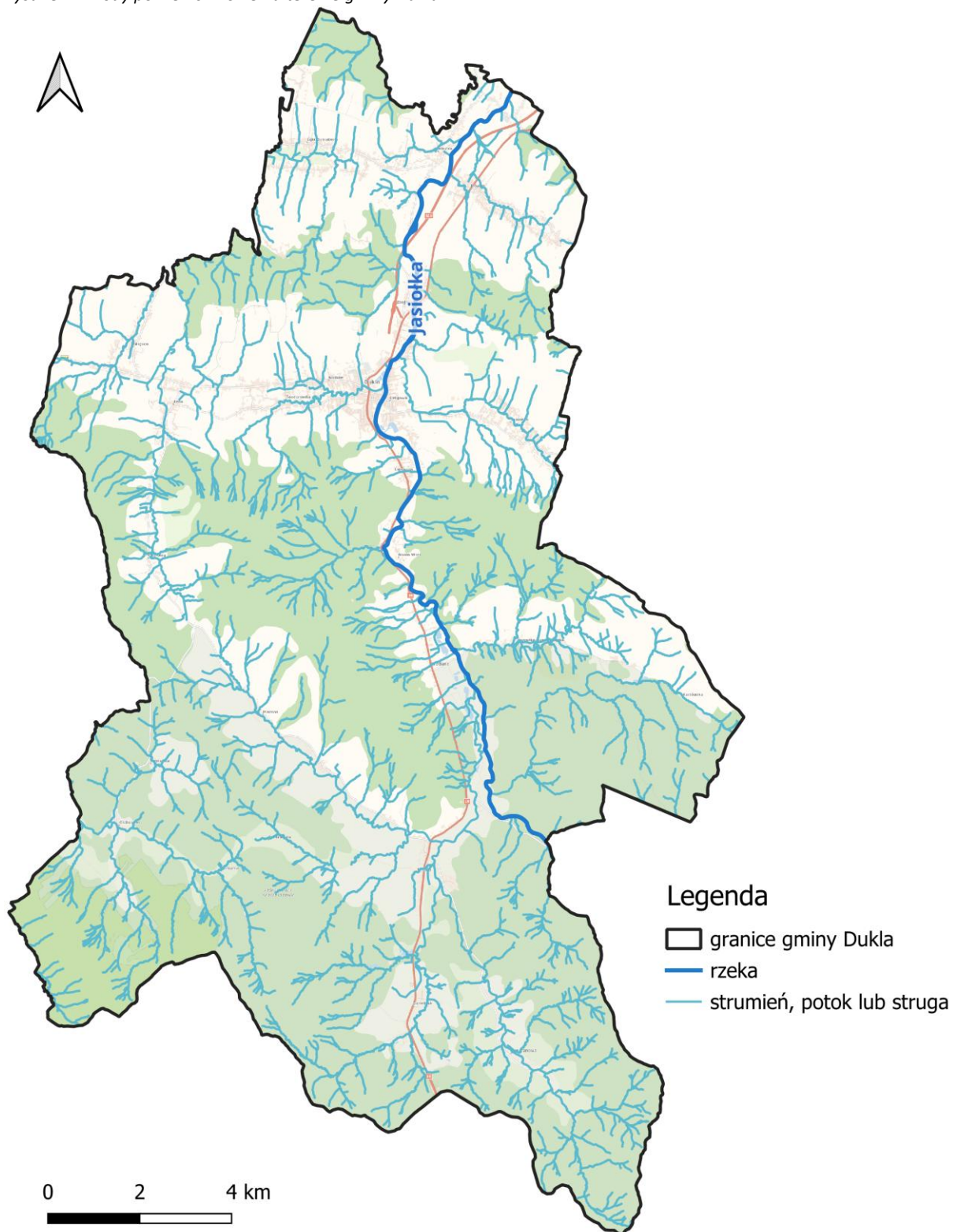
Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW200007226329	Lubatówka
RW20000722629	Morwawa
RW200004218153	Wiśłoka do Ryja
RW200007218199	Wiśłoka od Ryja do Ropy
RW200007218499	Jasiołka od Panny do ujścia
RW200004218439	Jasiołka do Panny

źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 29.10.2025 r.]

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez GIOŚ. Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

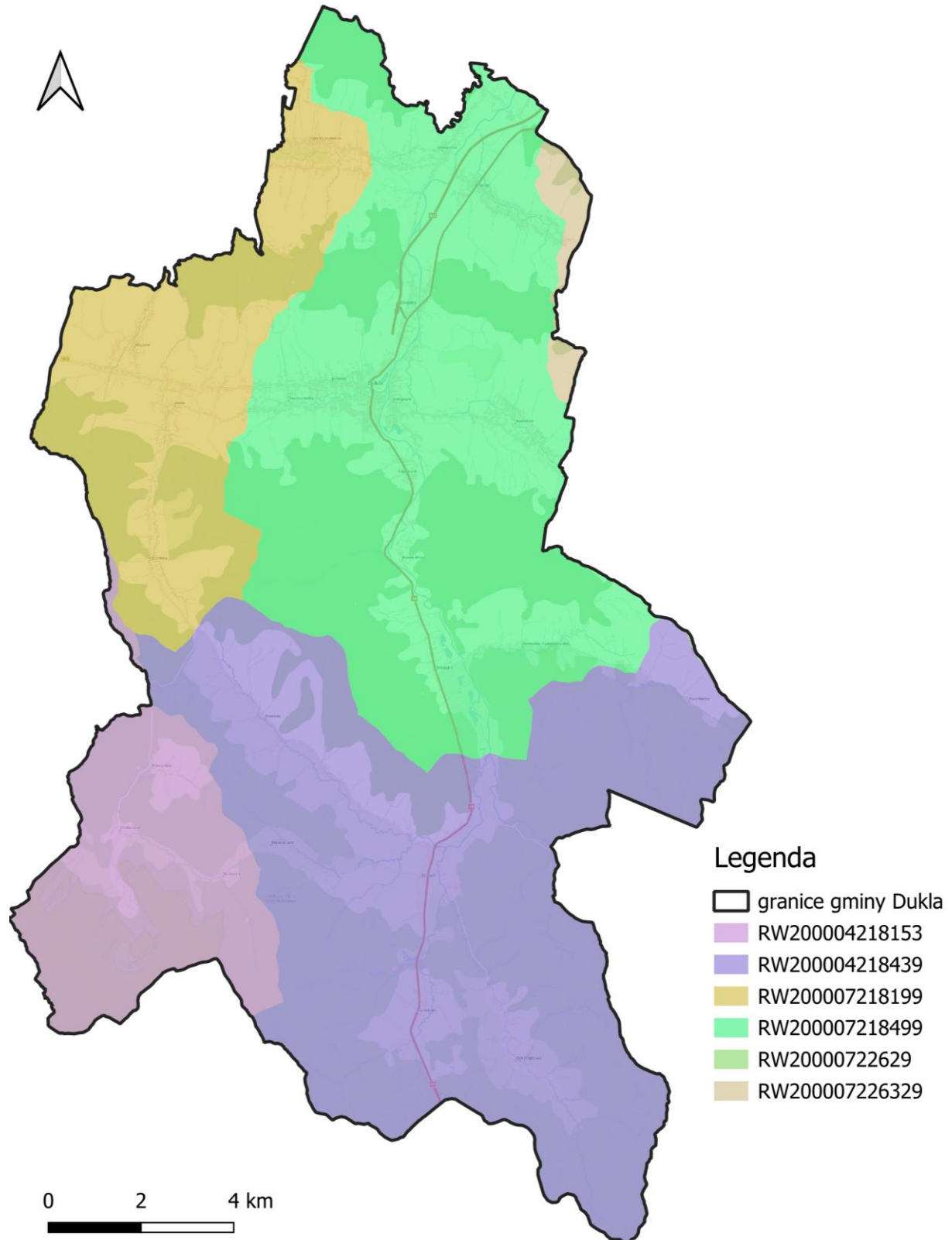
Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1475). Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2019-2024 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.).

Rysunek 7 Wody powierzchniowe na terenie gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez PGW Wody Polskie.

Rysunek 8. Zlewnie JCWP na tle granic gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 12. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Dukla

Nazwa i kod JCWP		RW200007226329 Lubatówka	RW20000722629 Morawa	RW200004218153 Wiśłoka do Ryja	RW200007218199 Wiśłoka od Ryja do Ropy	RW200007218499 Jasiołka od Panny do ujścia	RW200004218439 Jasiołka do Panny
Typ JCWP		RWf_wap	RW_wap	RWf_krz	RWf_wap	RWf_wap	RWf_krz
Rzeczywista długość JCWP [km]		55,16	51,85	126,80	116,13	125,64	90,38
Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]		92,77	108,46	319,71	265,83	312,27	200,36
Obszar dorzecza		Wisły	Wisły	Wisły	Wisły	Wisły	Wisły
Region wodny		Górnej-Wschodniej Wisły	Górnej-Wschodniej Wisły	Górnej-Wschodniej Wisły	Górnej-Wschodniej Wisły	Górnej-Wschodniej Wisły	Górnej-Wschodniej Wisły
Status JCWP		silnie zmieniona część wód	silnie zmieniona część wód	naturalna część wód	naturalna część wód	naturalna część wód	naturalna część wód
Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Kod ppk (2022-2027)		PL01S1601_1930	PL01S1601_1929	PL01S1601_1886	PL01S1601_1888	PL01S1601_1896	PL01S1601_1893
Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]		21.761639; 49.693944	21.864226; 49.677171	21.520278; 49.562167	21.45544; 49.74094	21.463457; 49.750261	21.732639; 49.465
Ocena stanu ¹⁰	stan/ potencjał ekologiczny	słaby potencjał ekologiczny	umiarkowany potencjał ekologiczny	zły stan ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny	dobry stan ekologiczny
	stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego
	stan (ogólny)	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód
Rodzaj presji determinującej stan wód w	Główne źródło presji troficznych	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (rozproszone)	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)	nie dotyczy

¹⁰ źródło: Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa i kod JCWP		RW200007226329 Lubatówka	RW20000722629 Morwawa	RW200004218153 Wisłoka do Ryja	RW200007218199 Wisłoka od Ryja do Ropy	RW200007218499 Jasiołka od Panny do ujścia	RW200004218439 Jasiołka do Panny
	Główne źródło presji zasalających	eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)	eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)	nie dotyczy	nie dotyczy	ścieki przemysłowe i komunalne	nie dotyczy
	Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	Główne źródło presji hydromorfologicznych	budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki główne i rzeki pozostałe,	prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne, górnictwo - rzeki główne	nie dotyczy	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki pozostałe,	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki główne i rzeki pozostałe,	obiekty mostowe - rzeki pozostałe,
	Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;	nie dotyczy	nie dotyczy	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo; nieznane (substancje zakazane);	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane);	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane);

źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>, [data dostępu: 29.10.2025 r.]

Na terenie gminy Dukla znajdują się jednolite części wód powierzchniowych związane głównie z rzekami Lubatówką, Morwawą, Wisłoką i Jasiołką, które mimo monitoringu prowadzonego w latach 2022–2027 pozostają w złym stanie ogólnym, głównie z powodu chemicznego stanu poniżej dobrego oraz licznych presji środowiskowych. Stan ekologiczny tych JCWP jest zróżnicowany – od umiarkowanego po zły, z jednym odcinkiem Jasiołki osiągającym stan dobry, jednak nie wpływa to na ocenę końcową ze względu na przekroczenia chemiczne. W przypadku Lubatówki i Morwawy dodatkowym problemem jest ich klasyfikacja jako wód silnie zmienionych, co wynika z przekształceń hydromorfologicznych, takich jak regulacje koryta, budowle piętrzące, obiekty mostowe czy działalność górnicza. Główne presje pogarszające jakość wód w gminie to dopływ biogenów z rolnictwa, ścieków bytowych i komunalnych, a także odpływ wód opadowych z terenów zurbanizowanych, które przyczyniają się do eutrofizacji. Uzupełniają je presje chemiczne związane z transportem, turystyką i rozproszoną zabudową,

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

a także źródła nieznane. W rezultacie wszystkie JCWP na obszarze gminy wymagają działań naprawczych, obejmujących zarówno ograniczenie zanieczyszczeń komunalnych i rolniczych, poprawę gospodarowania wodami opadowymi, jak i przywracanie naturalnych cech morfologicznych cieków, aby możliwe było osiągnięcie lepszej jakości wód i poprawa ich stanu w przyszłych cyklach planistycznych.

Poniższa tabela przedstawia cele środowiskowe i ryzyka nieosiągnięcia tych celów.

Tabela 13. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w obrębie których leży teren gminy Dukla

Lp.	Nazwa JCWP	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG ¹¹	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny						
1.	Lubatówka	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
2.	Morwawa	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
3.	Wisłoka do Ryja	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wisłoka od ujścia Ryja do zapory w Krempnej (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wisłoka od ujścia	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK*

¹¹ obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa JCWP	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG ¹¹	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny						
		Ryja do zapory w Krempnej (dla troci wędrowniej)							
4.	Wisłoka od Ryja do Ropy	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku stotnego Wisłoka w obrębie JCWP (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wisłoka w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [antacen(w), benzo(a)piren(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK*
5.	Jasiołka od Panny do ujścia	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Jasiołka od ujścia do ujścia Chlebianki (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Jasiołka w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK*

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa JCWP	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG ¹¹	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny						
6.	Jasiołka do Panny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Jasiołka w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK*

*Gatunek chroniony: troć wędrowną (*Salmo trutta m. trutta*)

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, www.karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [data dostępu: 29.10.2025 r.]

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 14 Obszary chronione wymienione w zał. IV RDW oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne, znajdujące się na terenie JCWP obecnych na terenie gminy Dukla

Lp.	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
1.	Lubatówka	obszar chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych.
		Beskid Niski (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Actitis hypoleucos r</i> , <i>Alcedo atthis r</i> , <i>Aquila pomarina r</i> , <i>Ciconia nigra r</i> , <i>Cinclus cinclus r</i> , <i>Crex crex r</i> , <i>otacilla cinerea r</i> .
		Wisłok Środkowy z Dopływami (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedlisk przyrodniczych.: 6410, 91E0; gatunki: <i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Romanogobio albipinnatus</i> , <i>Romanogobio kesslerii</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> .
		Ostoja Jaślicka (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedlisk przyrodniczych: 3220, 7140, 7230, 91E0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Vertigo angustior</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> . Na lata 2015–2025: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych. Zapobieganie: nielegalnemu pozyskaniu żwiru; zmianom stosunków wodnych; zmianom poziomowi wód i ograniczaniu naturalnych zalewów; wycinkom drzew w trakcie prac hydrotechnicznych; zabudowie na terasie zalewowej; odprowadzaniu ścieków do rzek; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej barierę migracyjną; budowie zbiorników retencyjnych i związanym z tym zmianami w morfologii koryta; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników.
		Rymanów (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony: - siedlisk przyrodniczych.: 91E0. Na lata 2014–2024: Zachowanie właściwego stanu siedlisk. Zapobieganie: niszczeniu brzegów rzek; regulowaniu koryt rzek.
		Bełkotka (pomnik przyrody)	Zachowanie tworu przyrody: Źródłiska.
		Dolina potoku Badoń (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: Łęg.
2.	Morwawa	obszar chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych.
		Beskid Niski (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Actitis hypoleucos r</i> , <i>Alcedo atthis r</i> , <i>Aquila pomarina r</i> , <i>Ciconia nigra r</i> , <i>Cinclus cinclus r</i> , <i>Crex crex r</i> , <i>otacilla cinerea r</i> .
		Ładzin (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – siedlisk przyrodniczych: 6410; gatunki: <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> . Na lata 2016–2026: Zachowanie właściwego stanu siedlisk. Zapobieganie: obniżaniu poziomu wód gruntowych; osuszaniu terenów podmokłych.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
		Wisłok Środkowy z Dopływami (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedlisk przyrodniczych.: 6410, 91E0; gatunki: <i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Romanogobio albipinnatus</i> , <i>Romanogobio kesslerii</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> .
		Ostoja Jaślicka (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedlisk przyrodniczych: 3220, 7140, 7230, 91E0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Vertigo angustior</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> . Na lata 2015–2025: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarza ekologicznego. Zapobieganie: nielegalnemu pozyskaniu żwiru; zmianom stosunków wodnych; zmianom poziomowi wód i ograniczaniu naturalnych zalewów; wycinkom drzew w trakcie prac hydrotechnicznych; zabudowie na terasie zalewowej; odprowadzaniu ścieków do rzek; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej barierę migracyjną; budowie zbiorników retencyjnych i związanym z tym zmianami w morfologii koryta; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników.
		Rymanów (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony: - siedlisk przyrodniczych.: 91E0. Na lata 2014–2024: Zachowanie właściwego stanu siedlisk. Zapobieganie: niszczeniu brzegów rzek; regulowaniu koryt rzek.
3.	Wisłoka do Ryja	Magurski Park Narodowy	Ochrona całości przyrody w granicach parku. Minimalizacja lub ograniczenie zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. [Wymaga: zachowanie warunków do niezakłóconego przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych kształtujących rzeźbę obszaru Parku. Zachowanie dobrego stanu ekosystemów wodnych i od wód zależnych w tym stanu jakości wód. Zachowanie właściwego stanu populacji fauny wodnej. Osiągnięcie ciągłości ekologicznej cieków. Zachowanie ciągłości ekologicznej korytarza ekologicznego Wisłoka. Zachowanie naturalnych procesów ochrony doliny potoków i rzek przed erozją. Zachowanie naturalnych procesów retencyjnych w zlewniach potoków. Minimalizacja oddziaływania istniejącej zabudowy hydrotechnicznej koryt potoków. Ograniczanie skutków regulacji i przekształceń koryt rzek i potoków].
		Jaślicki Park Krajobrazowy	Ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: rzeki, potoki, źródła, naturalne zbiorniki wodne, olszyna górską, torfowiska przejściowe, torfowiska zasadowe, wilgotne łąki, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych. Zachowanie ekosystemów leśnych i nieleśnych ze szczególnym uwzględnieniem bogactwa szaty roślinnej. Zachowanie i ochrona gatunków. dziko żyjących zwierząt. Zachowanie ekosystemów wodnych i ochrona wód powierzchniowych. Zapobieganie dewastacji i degradacji krajobrazu, zachowania wartości estetycznych i kulturowych oraz związanych z nimi elementów przyrodniczych ukształtowanych przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka [wymaga: zachowania naturalnego charakteru rzek i potoków]. Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych; zachowanie naturalnych zbiorników wodnych; zachowanie ciągów rzecznych, przełomów, mokradeł i torfowisk; zachowanie korytarza ekologicznego [wymaga zachowania ciągłości ekologicznej cieków].
		obszar chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarza ekologicznego.
		Południowo-małopolski Obszar Chronionego Krajobrazu	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarza ekologicznego. Zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, torfowisk. Utrzymanie w lasach odpowiedniego poziomu wód gruntowych dla zachowania siedlisk wilgotnych i bagiennych. Utrzymanie na terenach rolniczych poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności. Zachowanie śródleśnych torfowisk, obszarów wodno-błotnych, oczek wodnych wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
			obszarów źródłiskowych cieków. Zachowanie zbiorników wód powierzchniowych wraz z ich naturalną obudową biologiczną. Utrzymanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych oraz wokół zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i oczek wodnych, w postaci pasów szuwarów, zakrzewień i zadrzewień, jako naturalnej obudowy biologicznej, celem zwiększenia bioróżnorodności oraz ograniczenia spływu substancji biogenych. Ograniczenie prac regulacyjnych cieków wodnych tylko do zakresu niezbędnego dla ochrony przeciwpowodziowej i ich prowadzenie tylko w oparciu o zasady dobrej praktyki utrzymania rzek i potoków górskich. Zwiększanie retencji wodnej, odtwarzania funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych. Zaczachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne, celem zachowania dróg migracji gatunków [wymaga odtworzenia ciągłości ekolog. cieków].
		Beskid Niski (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Actitis hypoleucos r</i> , <i>Alcedo atthis r</i> , <i>Aquila pomarina r</i> , <i>Ciconia nigra r</i> , <i>Cinclus cinclus r</i> , <i>Crex crex r</i> , <i>Otocilla cinerea r</i> .
		Źródłiska Wisłoki (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – siedliska przyrodniczego: 7230; gatunki: <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Vertigo angustior</i> .
		Ostoja Jaślicka (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedlisk przyrodniczych: 3220, 7140, 7230, 91E0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Vertigo angustior</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> . Na lata 2015–2025: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych. Zapobieganie: nielegalnemu pozyskaniu żwiru; zmianom stosunków wodnych; zmianom poziomowi wód i ograniczaniu naturalnych zalewów; wycinkom drzew w trakcie prac hydrotechnicznych; zabudowie na terasie zalewowej; odprowadzaniu ścieków do rzek; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej barierę migracyjną; budowie zbiorników retencyjnych i związanym z tym zmianami w morfologii koryta; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników.
		Ostoja Magurska (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodnicze: 3220, 3230, 3240, 6430, 7230, 91E0; gatunki: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> , <i>Vertigo angustior</i> .
		Łysa Góra (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – siedliska przyrodnicze: 7230; gatunki: <i>Bombina variegata</i> . Na lata 2014–2024: Zapewnienie odpowiednich siedlisk do rozrodu płazów. Zapobieganie: zanikaniu kałuż i rozlewisk; likwidacji lokalnych wysięków i podmokłości.
		Wisłoka z dopływami (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodniczego: 3130, 3150, 3220, 3230, 3240, 3270, 6410, 6430, 91E0, 91F0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Lampetra planeri</i> , <i>Salmo salar</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> .

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
4.	Wisłoka od Ryja do Ropy	Magurski Park Narodowy	Ochrona całości przyrody w granicach parku. Minimalizacja lub ograniczenie zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. [Wymaga: zachowanie warunków do niezakłóconego przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych kształtujących rzeźbę obszaru Parku. Zachowanie dobrego stanu ekosystemów wodnych i od wód zależnych w tym stanu jakości wód. Zachowanie właściwego stanu populacji fauny wodnej. Osiągnięcie ciągłości ekologicznej cieków. Zachowanie ciągłości ekologicznej korytarza ekologicznego Wisłok. Zachowanie naturalnych procesów ochrony doliny potoków i rzek przed erozją. Zachowanie naturalnych procesów retencyjnych w zlewniach potoków. Minimalizacja oddziaływania istniejącej zabudowy hydrotechnicznej koryt potoków. Ograniczanie skutków regulacji i przekształceń koryt rzek i potoków].
		obszar chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych.
		Południowo-małopolski Obszar Chronionego Krajobrazu	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, torfowisk. Utrzymanie w lasach odpowiedniego poziomu wód gruntowych dla zachowania siedlisk wilgotnych i bagiennych. Utrzymanie na terenach rolniczych poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności. Zachowanie śródpolnych torfowisk, obszarów wodno-błotnych, oczek wodnych wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz obszarów źródłiskowych cieków. Zachowanie zbiorników wód powierzchniowych wraz z ich naturalną obudową biologiczną. Utrzymanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych oraz wokół zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i oczek wodnych, w postaci pasów szuwarów, zakrzewień i zadrzewień, jako naturalnej obudowy biologicznej, celem zwiększenia bioróżnorodności oraz ograniczenia wpływu substancji biogeny. Ograniczenie prac regulacyjnych cieków wodnych tylko do zakresu niezbędnego dla ochrony przeciwpowodziowej i ich prowadzenie tylko w oparciu o zasady dobrej praktyki utrzymania rzek i potoków górskich. Zwiększanie retencji wodnej, odtwarzania funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych. Zaczachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne, celem zachowania dróg migracji gatunków [wymaga odtworzenia ciągłości ekol. cieków].
		Beskid Niski (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Actitis hypoleucos r</i> , <i>Alcedo atthis r</i> , <i>Aquila pomarina r</i> , <i>Ciconia nigra r</i> , <i>Cinclus cinclus r</i> , <i>Crex crex r</i> , <i>otacilla cinerea r</i> .
		Wisłoka z dopływami (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodnicze: 3130, 3150, 3220, 3230, 3240, 3270, 6410, 6430, 91E0, 91F0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Lampetra planeri</i> , <i>Salmo salar</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> .
		Józefów - Wola Dębowiecka (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – siedliska przyrodnicze: 6410, 91E0; gatunki: <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> . Na lata 2016–2026: Zachowanie właściwego stanu siedlisk. Zapobieganie: ingerencjom w koryto rzeczne (regulacji koryta).
		Łysa Góra (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – siedliska przyrodnicze: 7230; gatunki: <i>Bombina variegata</i> . Na lata 2014–2024: Zapewnienie odpowiednich siedlisk do rozrodu płazów. Zapobieganie: zanikaniu kałuż i rozlewisk; likwidacji lokalnych wysięków i podmokłości.
		Ostoja Magurska (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodnicze: 3220, 3230, 3240, 6430, 7230, 91E0; gatunki: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> , <i>Vertigo angustior</i> .

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
		Przy młynie (pomnik przyrody)	Zachowanie tworu przyrody: wodospad.
		Wodospad przy Młynie (pomnik przyrody)	Zachowanie tworu przyrody: Koryto potoku, wodospad.
5.	Jasiołka od Panny do ujścia	Jaśliski Park Krajobrazowy	Ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: rzeki, potoki, źródła, naturalne zbiorniki wodne, olszyna górską, torfowiska przejściowe, torfowiska zasadowe, wilgotne łąki, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych. Zachowanie ekosystemów leśnych i nieleśnych ze szczególnym uwzględnieniem bogactwa szaty roślinnej. Zachowanie i ochrona gatunków dziko żyjących zwierząt. Zachowanie ekosystemów wodnych i ochrona wód powierzchniowych. Zapobieganie dewastacji i degradacji krajobrazu, zachowania wartości estetycznych i kulturowych oraz związanych z nimi elementów przyrodniczych ukształtowanych przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka [wymaga: zachowania naturalnego charakteru rzek i potoków]. Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych; zachowanie naturalnych zbiorników wodnych; zachowanie ciągów rzecznych, przełomów, mokradeł i torfowisk; zachowanie korytarzy ekologicznych [wymaga zachowania ciągłości ekologicznej cieków].
		obszar chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych.
		Beskid Niski (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Actitis hypoleucos</i> r, <i>Alcedo atthis</i> r, <i>Aquila pomarina</i> r, <i>Ciconia nigra</i> r, <i>Cinclus cinclus</i> r, <i>Crex crex</i> r, <i>Otocoris alpestris</i> r.
		Wisłoka z dopływami (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodnicze: 3130, 3150, 3220, 3230, 3240, 3270, 6410, 6430, 91E0, 91F0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Lampetra planeri</i> , <i>Salmo salar</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleus</i> .
		Jasiołka (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodnicze: 3220, 3230, 91E0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Unio crassus</i> . Na lata 2014–2024: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych. Zapobieganie: zbyt intensywnemu lub nielegalnemu pozyskiwaniu żwiru; zbyt intensywnym poborom wód; zaśmiecaniu rzek; budowie planowanego zbiornika i związanej z tym regulacji koryta; zniszczeniom w korytarz rzek utrudniającym tarło; zabudowie na terasie zalewowej rzek; niewłaściwemu zarybianiu zbiorników; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej bariery migracyjnej; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników wodnych.
		Ostoja Jaśliska (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodnicze: 3220, 7140, 7230, 91E0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Vertigo angustior</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> . Na lata 2015–2025: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych. Zapobieganie: nielegalnemu pozyskiwaniu żwiru; zmianom stosunków wodnych; zmianom poziomu wód i ograniczaniu naturalnych zalewów; wycinkom drzew w trakcie prac hydrotechnicznych; zabudowie na terasie zalewowej; odprowadzaniu ścieków do rzek; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej barierę migracyjną; budowie zbiorników retencyjnych i związanych z tym zmianami w morfologii koryta; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
6.	Jasiołka do Panny	Źródłiska Jasiołki (rezerwat przyrody)	Zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinnych obejmujących źródłiskowe obszary rzek Wisłok i Jasiołka [wymaga: zachowania naturalnych warunków wodnych, w tym zachowania potoków, stref przypotokowych, źródeł i źródlisk, torfowisk w stanie naturalnym; zachowania zasilania wodami podziemnymi].
		Kamień nad Jaśliskami (rezerwat przyrody)	Zachowanie kompleksu ekosystemów z unikalnymi bagniskami zwanymi przez miejscową ludność berezednia” [wymaga zachowania naturalnych warunków wodnych].
		Przełom Jasiołki (rezerwat przyrody)	Zachowanie drzewostanów o charakterze naturalnym [wymaga zachowania naturalnego charakteru potoku i naturalnych procesów geomorfolog].
		Jaśliski Park Krajobrazowy	Ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: rzeki, potoki, źródłiska, naturalne zbiorniki wodne, olszyna górską, torfowiska przejściowe, torfowiska zasadowe, wilgotne łąki, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych Zachowanie ekosystemów leśnych i nieleśnych ze szczególnym uwzględnieniem bogactwa szaty roślinnej. Zachowanie i ochrona gatunków. dziko żyjących zwierząt. Zachowanie ekosystemów wodnych i ochrona wód powierzchniowych. Zapobieganie dewastacji i degradacji krajobraz., zachowania wartości estetycznych i kulturowych oraz związanych z nimi elementów przyrodniczych ukształtowanych przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka [wymaga: zachowania naturalnego charakteru rzek i potoków]. Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych; zachowanie naturalnych zbiorników wodnych; zachowanie ciągów rzecznych, przełomów, mokradeł i torfowisk; zachowanie korytarzy ekologicznych [wymaga zachowania ciągłości ekolog. cieków].
		obszar chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych.
		Beskid Niski (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Actitis hypoleucos r</i> , <i>Alcedo atthis r</i> , <i>Aquila pomarina r</i> , <i>Ciconia nigra r</i> , <i>Cinclus cinclus r</i> , <i>Crex crex r</i> , <i>otacilla cinerea r</i> .
		Ostoja Jaśliska (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedlisk przyrodniczych: 3220, 7140, 7230, 91E0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Vertigo angustior</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> . Na lata 2015–2025: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych. Zapobieganie: nielegalnemu pozyskaniu żwiru; zmianom stosunków wodnych; zmianom poziomu wód i ograniczaniu naturalnych zalewów; wycinkom drzew w trakcie prac hydrotechnicznych; zabudowie na terasie zalewowej; odprowadzaniu ścieków do rzek; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej barierę migracyjną; budowie zbiorników retencyjnych i związanych z tym zmianami w morfologii koryta; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników.
		Łysa Góra (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – siedliska przyrodnicze: 7230; gatunki: <i>Bombina variegata</i> . Na lata 2014–2024: Zapewnienie odpowiednich siedlisk do rozrodu płazów. Zapobieganie: zanikaniu kałuż i rozlewisk; likwidacji lokalnych wysięków i podmokłości.
		Jasiołka (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodnicze: 3220, 3230, 91E0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Unio crassus</i> . Na lata 2014–2024: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych. Zapobieganie: zbyt intensywnemu lub nielegalnemu pozyskiwaniu żwiru; zbyt intensywnym poborom wód; zaśmiecaniu rzek; budowie planowanego

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

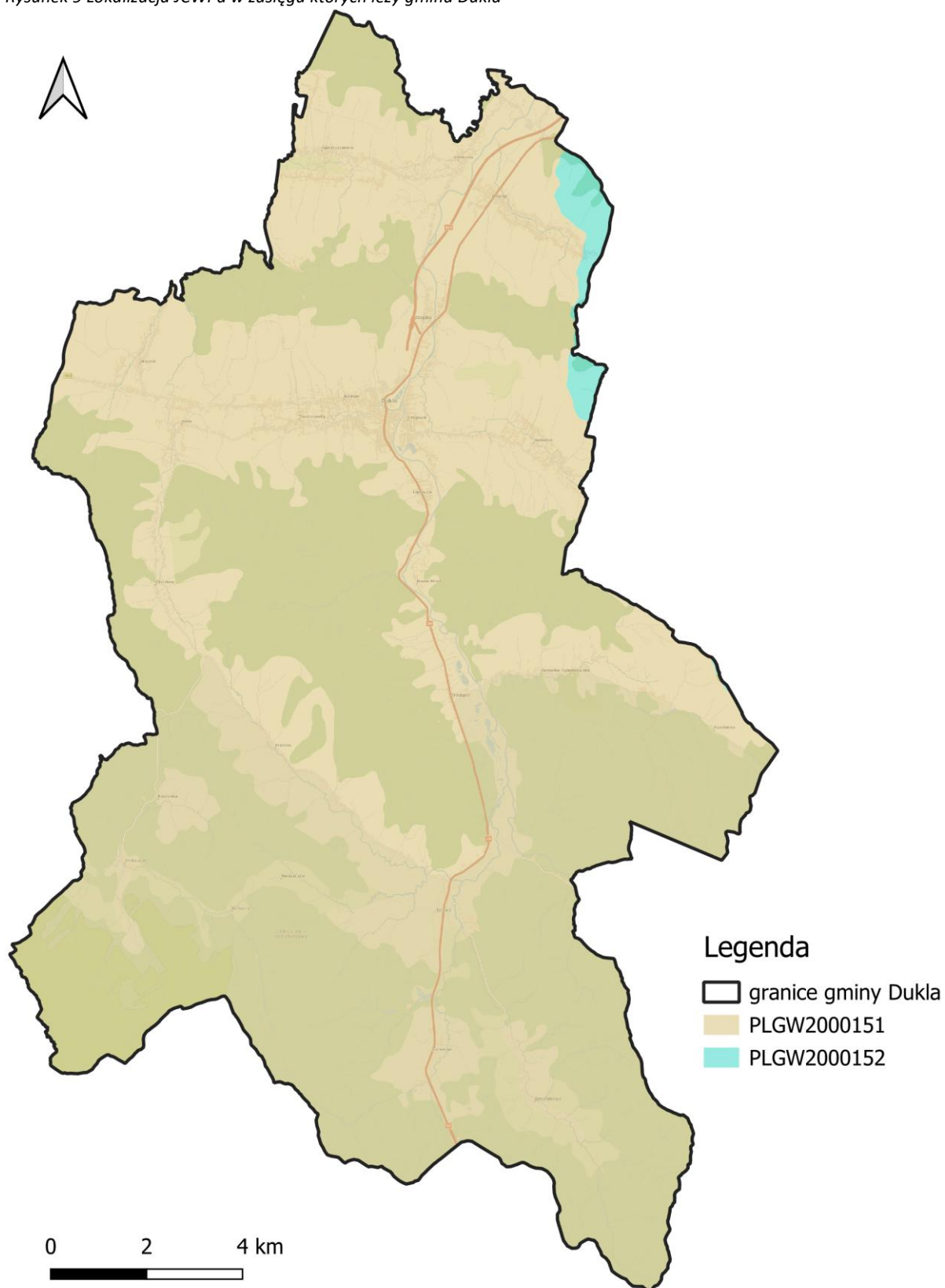
Lp.	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
			zbiornika i związanej z tym regulacji koryta; zniszczeniom w korytarz rzek utrudniającym tarło; zabudowie na terasie zalewowej rzek; niewłaściwemu zarybianiu zbiorników; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej bariery migracyjne; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników wodnych.
		Ostoja Magurska (obszar Natura 2000)	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedliska przyrodnicze: 3220, 3230, 3240, 6430, 7230, 91E0; gatunki: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> , <i>Vertigo angustior</i> .
		Czarna Młaka (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: ciek.
		Deszczanka (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradło, zabagnienie.
		PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.438 (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: bagno torf.
		PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.442 (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradło, zabagnienie.
		PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.443 (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradła zalewowe doliny rzecznej, łąg.
		PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.444 (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradła zalewowe doliny rzecznej, łąg.
		PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.445 (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: młaka z kruszczykiem błotnym.
		PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.447 (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradło, zabagnienie.
		PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.449 (użytek ekologiczny)	Zachowanie przedmiotów ochrony: jezioro, mały ciek, siedliska przyrodniczego 91E0.

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 29.10.2025 r.]

Wody podziemne

Gmina Dukla znajduje się w zasięgu dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych JCWPd nr 151, 152.

Rysunek 9 Lokalizacja JCWPd w zasięgu których leży gmina Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP.

Tabela 15 Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Dukla

	PLGW2000151	PLGW2000152
Powierzchnia [km ²]	2646.66	2042.61
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	Górnej-Zachodniej Wisły	Górnej-Wschodniej Wisły
Obszar bilansowy	Dunajec, Wisłoka, San	Wisłoka, San
Rejony wodnogospodarcze	Wisłok od źródeł do Czarnego Potoku, Wschodnia cz. zl. Wątku (objęta udokumentowaniem zas. dysp.), Zlewnia Wisłoki od Dulczy do Brzeżnicy, Zlewnia Dulczy oraz Wisłoka od Wolanki po Dulczę, lewnia Czarnej, Zlewnia Ropy po Klęczany, Zlewnia Wielopolski w granicach Karpat, Zlewnia Wisłoki od Kłopotnicy po Krajowice z Jasionką od Mszanki, Zlewnia Ropa od Klęczan, Zlewnia Górnej Wisłoki, Zl. Białej od Jasienianki po Rzuchową, Wisłok od Czarnego Potoku do Stabnicy, Zlewnia Górnej Jasiołki, Zlewnia Wątku, Zlewnia Wisłoki od Krajowic po Wolankę łącznie, Zl. Białej po Jasieniankę	Wisłok od źródeł do Czarnego Potoku, Wisłok od Stabnicy do Lubenia wraz ze zl. Strugi od źródeł do Chmielnickiej Rzeki, San od Sanoka do Tyrawki wraz z Wiarem od źródeł do granicy, Zlewnia Wielopolski w granicach Karpat, Zlewnia Wisłoki od Kłopotnicy po Krajowice z Jasionką od Mszanki, sława i Hoczewka od źródeł do ujścia, Wisłok od Czarnego Potoku do Stabnicy, Zlewnia Górnej Jasiołki, Zlewnia Wielopolanki, Zlewnia Wisłoki od Krajowic po Wolankę łącznie, Wisłok od Lubenia do Szuwarka, San od Czarnego Potoku do Olszanki, San od Olszanki do Przemyśla wraz ze zl. Mleczki Kończudzkiej od źródeł do Rzepeliny

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 29.10.2025 r.]

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960) celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Monitoring krajowy wód podziemnych wykonywany jest na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Monitoring krajowy wód podziemnych jest podstawą do oceny wód podziemnych w poszczególnych punktach pomiarowych oraz jednolitych części wód podziemnych. Zgodnie z wyżej przytaczanym rozporządzeniem klasyfikującym jednolite części wód podziemnych, oceny stanu jednolitych części wód podziemnych dokonuje się na podstawie oceny stanu ilościowego i stanu chemicznego, które mogą być dobre bądź słabe. Według § 14.1. Stan jednolitej części wód podziemnych ocenia się jako dobry, jeżeli zarówno jej stan chemiczny, jak i stan ilościowy, są oceniane jako dobre. Stan jednolitej części wód podziemnych ocenia się jako słaby, jeżeli jej stan chemiczny lub jej stan ilościowy jest oceniany jako słaby.

Poniżej przedstawiono wyniki badań ocen stanu JCWPd, w obrębie których znajduje się gmina Dukla.

Tabela 16 Kompleksowa ocena stanu JCWPd znajdujących się na terenie gminy Dukla

Rok			2012	2016	2019	2022
Nr JCWPd	151	chemiczny	dobry	dobry	dobry	dobry
		Ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry
	152	chemiczny	dobry	dobry	dobry	dobry
		Ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne> [data dostępu: 29.10.2025 r.] oraz na podstawie Monitoringu Jakości Wód Podziemnych, <https://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2012.html>, <https://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2016.html>, <https://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2019.html>, <https://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2022.html> [data dostępu: 29.10.2025 r.]

Jak wynika z zamieszczonej powyżej tabeli przedmiotowe JCWPd od lat wykazują dobrą kondycję.

Zgodnie z danymi udostępnianymi PIG PIB w zasięgu gminy Dukla brak jest zbiorników wód podziemnych.

Obszary zagrożone powodzią

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960) powódź to: „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”. Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powodzie występujące na obszarze Polski dzieli się na:

- powódzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania,
- powódzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych,
- powódzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym,
- powódzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu,
- powódzie od wód podziemnych,
- powódzie od strony morza,
- powódzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dawniej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej) przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

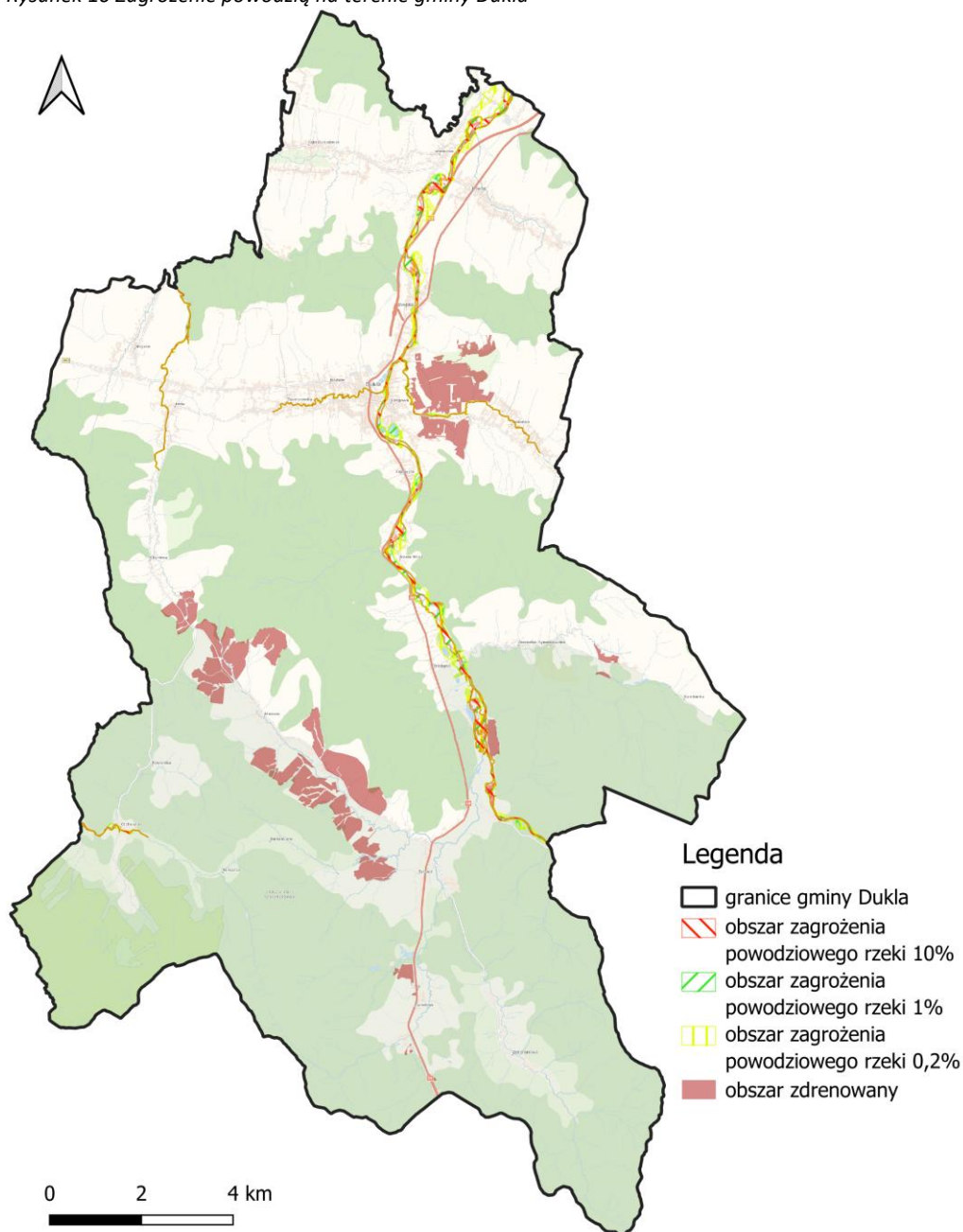
1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym:
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
 - c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
 - d) pas techniczny;

3. obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
- a) wału przeciwpowodziowego,
 - b) wału przeciwsztormowego,
 - c) budowli piętrzącej.

Jako podtopienie klasyfikuje się pojawienie się wód podziemnych blisko powierzchni terenu, w związku z piętrzeniem się wód podziemnych, na skutek podnoszenia się zwierciadła wód w ciekach i zbiornikach powierzchniowych.

Na terenie gminy Dukla wyznaczono obszary zagrożenia powodziowego. Ich lokalizację na tle gminy przedstawiono na poniższym rysunku wraz z lokalizacją obszarów zdrenowanych (zgodnie z danymi uzyskanymi od RZGW w Rzeszowie).

Rysunek 10 Zagrożenie powodzią na terenie gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od RZGW w Rzeszowie oraz strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 29.10.2025 r.]

Na terenie gminy Dukla brak jest zagrożenia podtopieniami (od wód gruntowych).

Zgodnie z danymi uzyskanymi od RZGW w Rzeszowie na przedmiotowym terenie brak jest wałów przeciwpowodziowych.

Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

- susza atmosferyczna – występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Zwana również suszą meteorologiczną. Jest to pierwszy etap rozwoju zjawiska suszy. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak.
- susza rolnicza - pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.
- susza hydrologiczna - przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.
- susza hydrogeologiczna - susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.

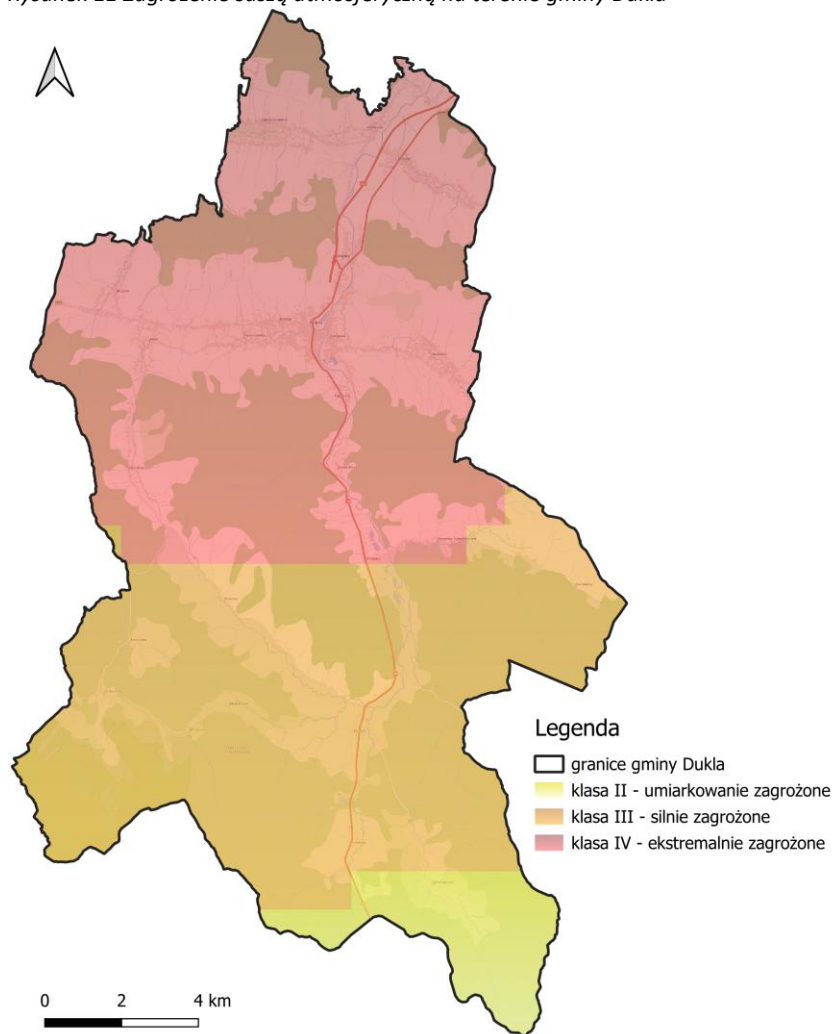
Susza, obok zjawiska powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych i bezpośrednich zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, gospodarkę i lokalne społeczności. Jednakże w przeciwieństwie do powodzi nie ma praktycznie możliwości prowadzenia działań doraźnych, które przyczynią się do zminimalizowania skutków suszy.

W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą.

Na poniższych rysunkach pokazano graficznie obszar gminy Dukla o określonym stopniu narażenia na poszczególne typy suszy. Jak wynika z poniższych map, teren gminy jest narażony na suszę atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

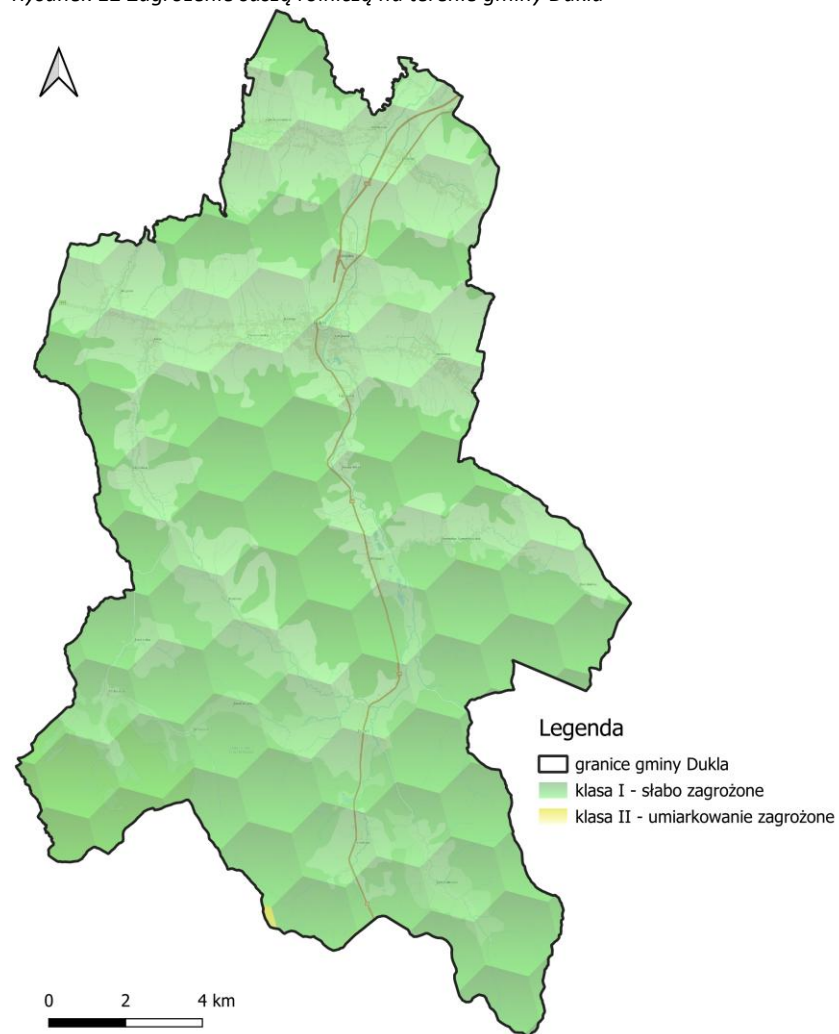
Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Rysunek 11 Zagrożenie suszą atmosferyczną na terenie gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl
[data dostępu 28.10.2025 r.]

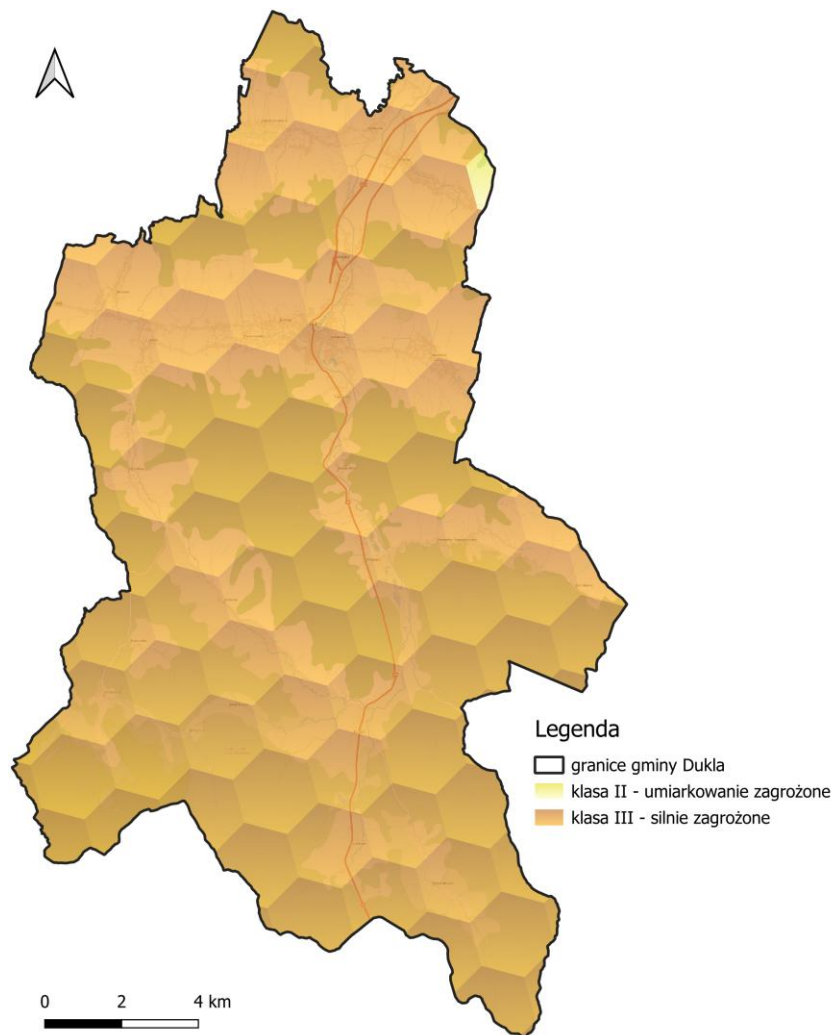
Rysunek 12 Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl
[data dostępu 28.10.2025 r.]

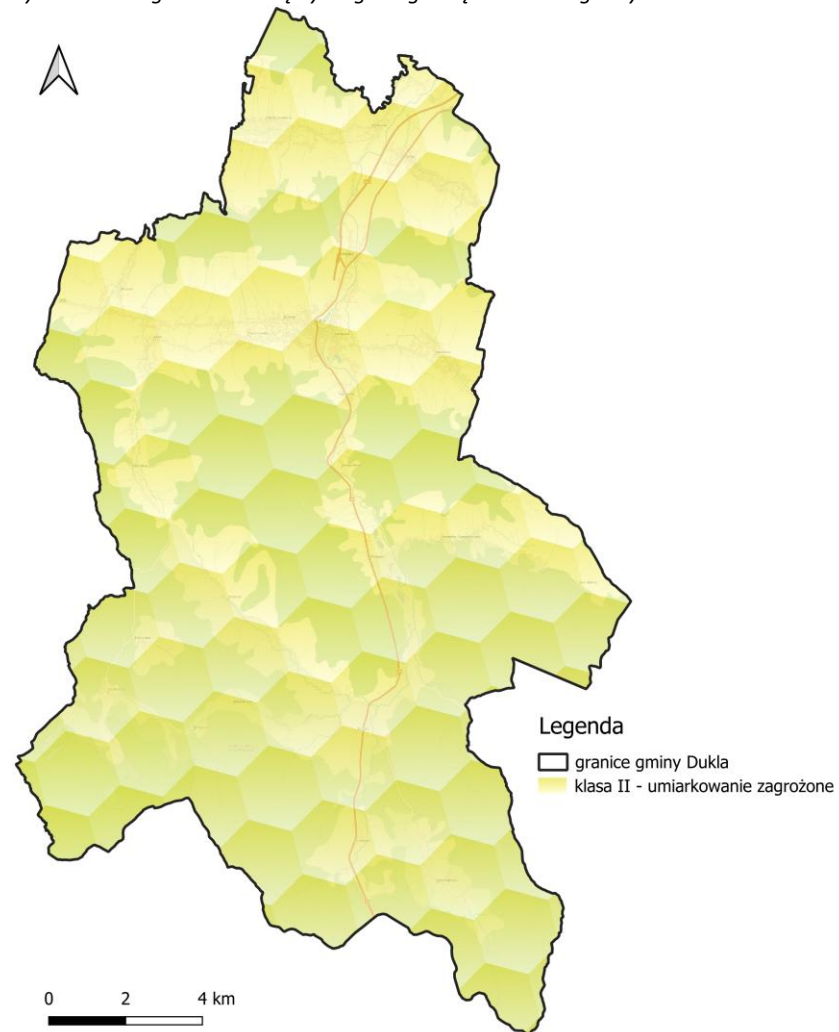
Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Rysunek 13 Zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy Dukla

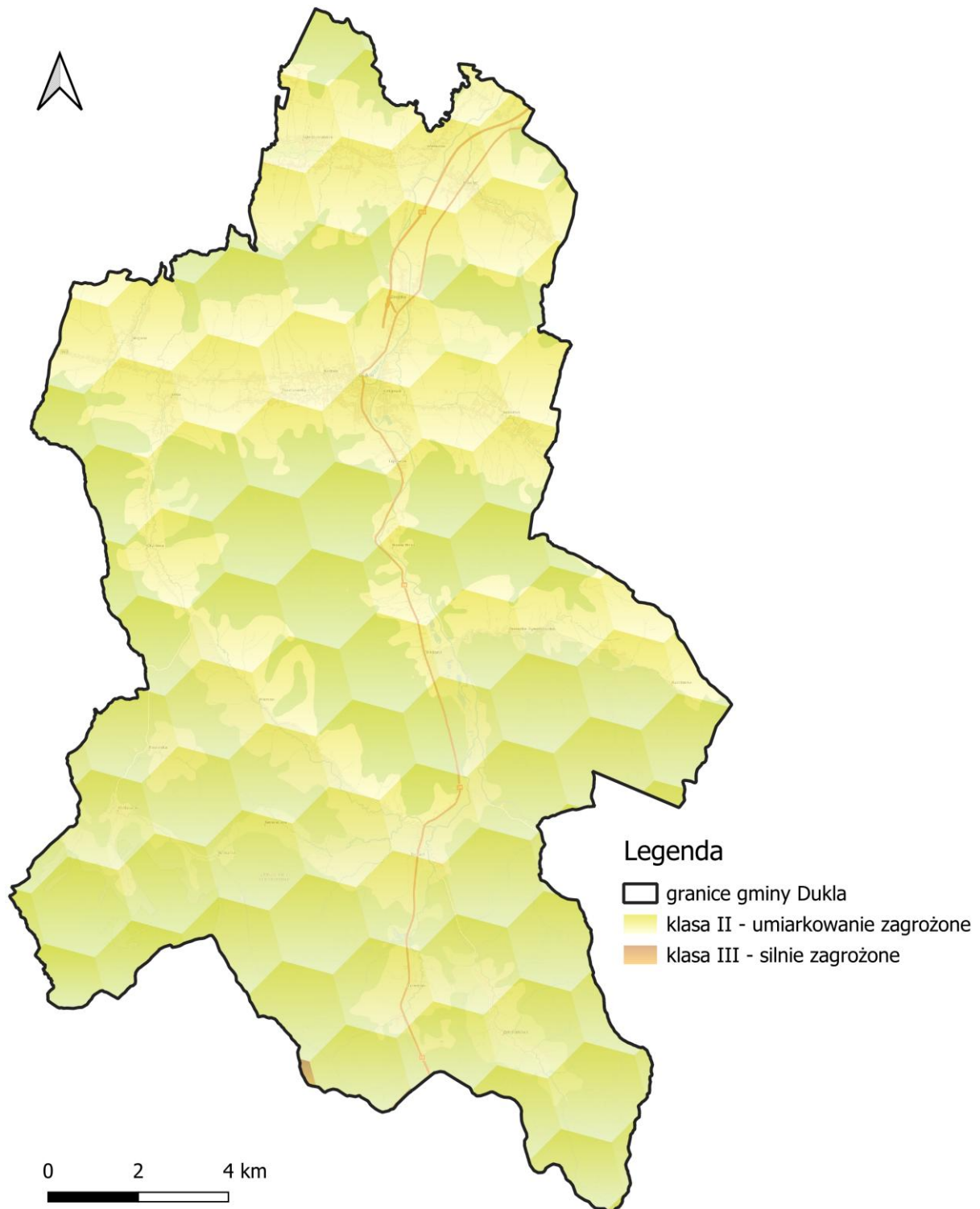
źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 28.10.2025 r.]

Rysunek 14 Zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 28.10.2025 r.]

Rysunek 15 Łączne zagrożenie suszą łączną na terenie gminy Dukła

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 28.10.2025 r.]

6.2.6. Gospodarka wodno-ściekowa

W poniższej tabeli przedstawiono ogólną charakterystykę sieci wodociągowej funkcjonującej na terenie gminy Dukla.

Tabela 17 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Dukla w latach 2021-2024.

Wskaźnik	Jednostka	2021	2022	2023	2024
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	125,2	144,1	141,6	141,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 847	1 981	1 991	2 014
woda dostarczona	dam ³	228,7	231,1	212,6	213,1
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	8 916	9 017	8 965	8 908
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	63,6	64,7	64,7	64,9

źródło: GUS, stan na 31.12.2023 [data dostępu: 30.10.2025 r.]

Tabela 18 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Dukla w latach 2021-2024.

Wskaźnik	Jednostka	2021	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	101,2	103,3	124,2	124,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 554	1 604	1 739	1 823
Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną	dam ³	156,9	155,9	155,2	162,6
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	6 000	6 045	6 261	6 339
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	42,8	43,4	45,2	46,1

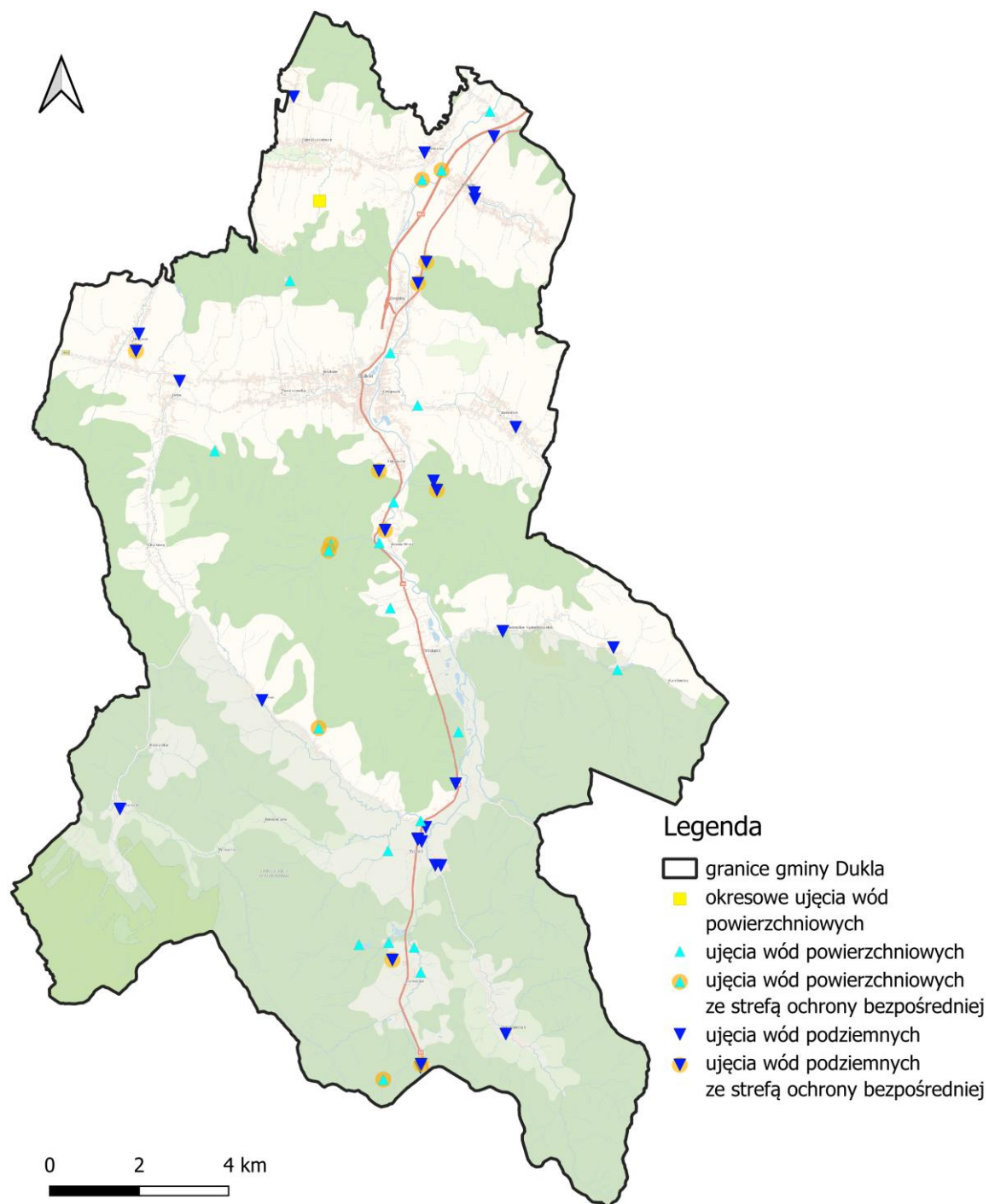
źródło: GUS, stan na 31.12.2023 [data dostępu: 30.10.2025 r.]

Ujęcia wód

Przedmiotowy teren leży w jurysdykcji RZGW w Rzeszowie.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od RZGW w Rzeszowie na terenie gminy Dukla znajdują się ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych (ich pogładowa lokalizacja została przedstawiona na poniższej mapie. Brak jest obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych.

Rysunek 16 Lokalizacja ujęć wód wraz ze strefami ochrony na terenie gminy Dukla

źródło: na podstawie danych otrzymanych od RZGW w Rzeszowie.

Szkody w środowisku

Zgodnie z Geoserwisem GDOŚ na analizowanym terenie znajduje się obszar, na którym występuje szkoda w środowisku, wpisana do rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku. Komponentem, którego dotyczy jest woda. Charakter szkody określono jako zawiesina ogólna. Zgodnie ze statusem wskazanym w Geoserwicie GDOŚ postępowanie administracyjne zostało zakończone.

Rysunek 17. Szkody w środowisku na terenie gminy Dukla

źródło: na podstawie danych Geoserwisu GDOŚ.

6.2.7. Zasoby przyrodnicze

Formy ochrony przyrody

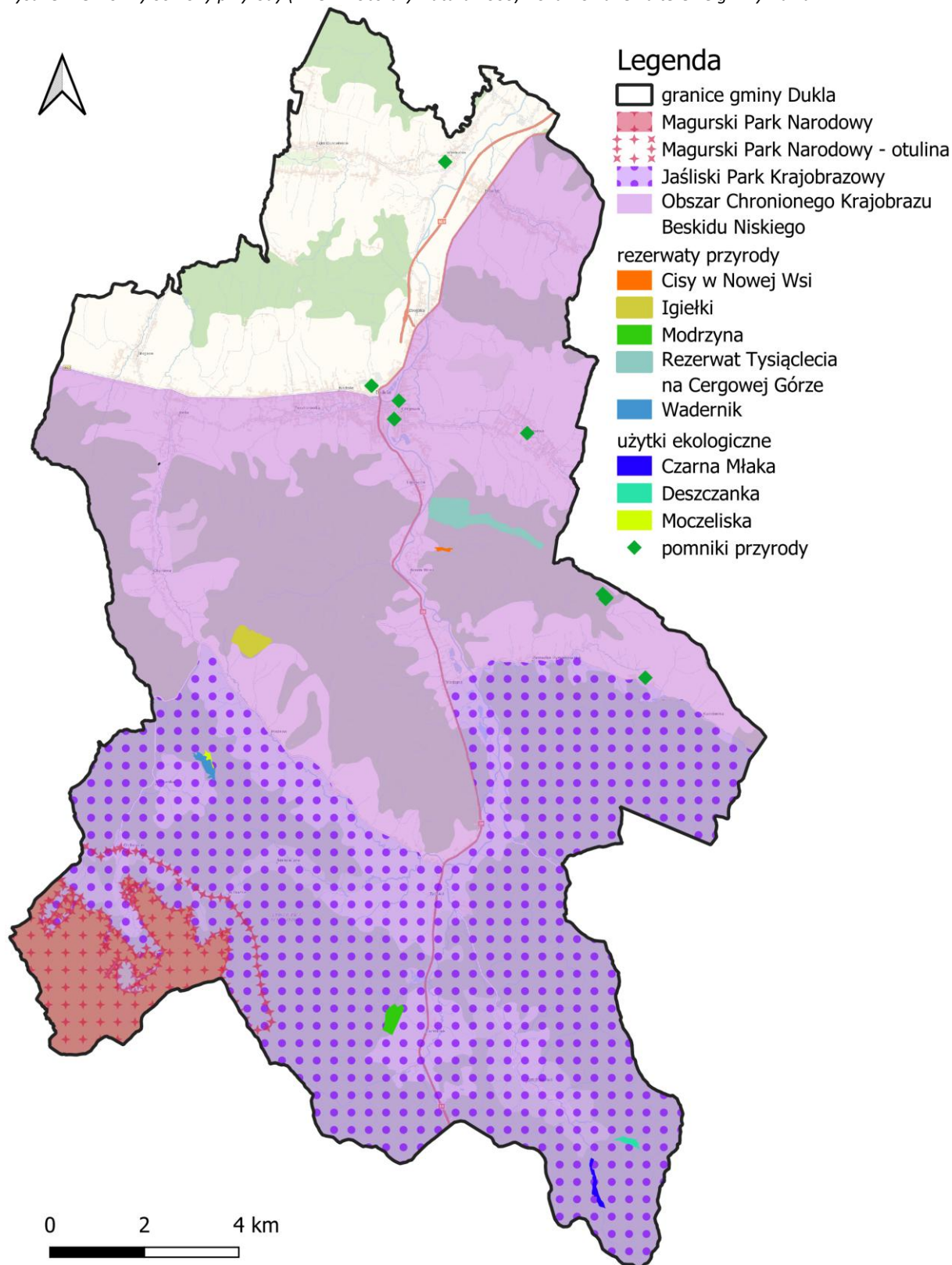
Na terenie gminy Dukla występują następujące formy ochrony przyrody:¹²

- Magurski Park Narodowy;
- Obszary Natura 2000:
 - Trzciana;
 - Łysa Góra;
 - Osuwiska w Lipowicy;
 - Ostoja Jaślicka;
 - Ostoja Magurska;
 - Jasiołka;
 - Kościół w Równem;
 - Beskid Niski;
- Jaślicki Park Krajobrazowy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego;
- rezerваты przyrody:
 - Cisy w Nowej Wsi;
 - Rezerwat Tysiąclecia na Cergowej Górze;
 - Igiełki;
 - Modrzyna;
 - Wadernik;
- Użytki ekologiczne:
 - Moczeliska;
 - Czarna Młaka;
 - Deszczanka;
- 8 pomników przyrody.

Ich położenie i charakterystyka zostały przedstawione na poniższym rysunku oraz tabelach.

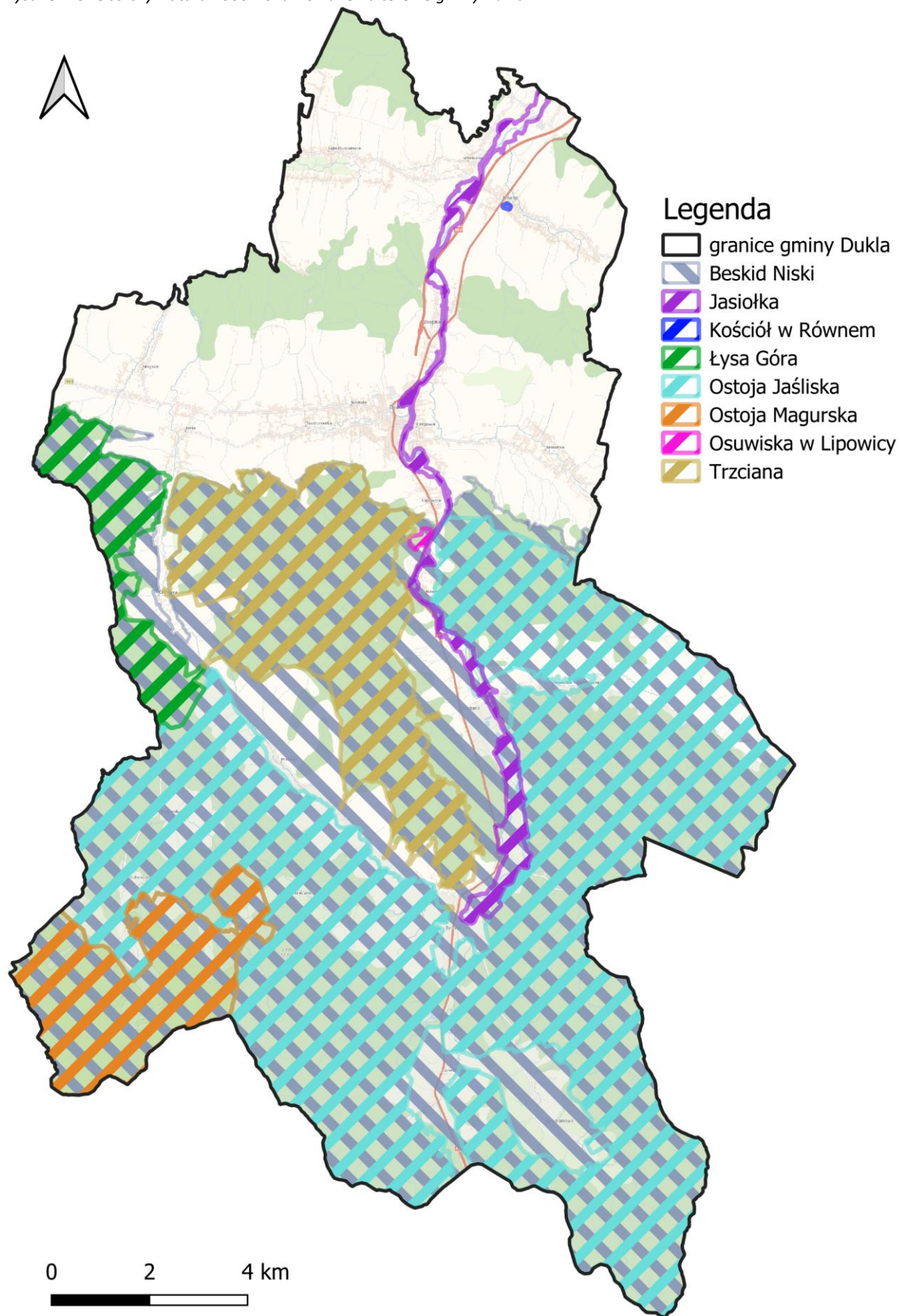
¹² źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 23.08.2025 r.].

Rysunek 18. Formy ochrony przyrody (inne niż obszary Natura 2000) zlokalizowane na terenie gminy Dukla

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ [data dostępu: 30.10.2025 r.]

Rysunek 19. Obszary Natura 2000 zlokalizowane na terenie gminy Dukla

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ [data dostępu: 30.10.2025 r.]

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 19 Charakterystyka parku narodowego leżących na terenie gminy Dukla

Nazwa	Magurski Park Narodowy
Województwo	małopolskie, podkarpackie
Powiaty	gorlicki, krośnieński, jasielski
Gminy	Nowy Żmigród, Krempna, Dukla, Lipinki, Osiek Jasielski, Dębowiec, Sękowa
Data utworzenia	1995-01-01
Powierzchnia [ha]	19 961,92
Powierzchnia otuliny [ha]	22 967,00
Powierzchnia ochrony ścisłej [ha]	2408,00
Powierzchnia ochrony czynnej [ha]	16 936,36
Powierzchnia ochrony krajobrazowej [ha]	55,64
Akt prawny o wyznaczeniu	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 listopada 1994 r. w sprawie utworzenia Magurskiego Parku Narodowego.
Akt prawny o ustanowieniu zadań ochronnych	Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 października 2018 r. w sprawie zadań ochronnych dla Magurskiego Parku Narodowego.

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 30.10.2025 r.]

Tabela 20 Charakterystyka parku krajobrazowego leżącego na terenie gminy Dukla

Nazwa	Jaślicki Park Krajobrazowy
Województwo	podkarpackie
Powiaty	sanocki, krośnieński, jasielski
Gminy	Komancza, Krempna, Dukla, Jaśliska
Data utworzenia	1992-03-27
Powierzchnia [ha]	25 878,00
Akt prawny o wyznaczeniu	Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 27 marca 1992 r. w sprawie utworzenia Jaślickiego Parku Krajobrazowego.
Obowiązujący akt prawny	Uchwała nr XXXVII/609/21 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie Jaślickiego Parku Krajobrazowego.
Wartość przyrodnicza	<u>Ustala się następujące szczególne cele ochrony Parku:</u> 1. dla ochrony przyrody nieożywionej: zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o charakterze antropogenicznym; podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnie ziemi, zachowanie warunków siedliskowych do funkcjonowania ekosystemów oraz zachowanie reliktowych zabytków przyrody nieożywionej; ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi; udostępnianie dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych cennych obiektów przyrody nieożywionej; poprawa stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych; zachowanie naturalnych zbiorników wodnych; zachowanie ciągów rzecznych, przełomów, mokradeł i torfowisk.

Nazwa	Jaśliski Park Krajobrazowy
	2. dla ochrony przyrody ożywionej: szaty roślinnej: (zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych; zachowanie pełnej różnorodności florystycznej w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych; ograniczanie procesu neofityzacji flory; zachowanie pełnego inwentarza zbiorowisk roślinnych, w szczególności naturalnych i półnaturalnych, a także antropogenicznych związanych z tradycyjnymi formami zagospodarowania (fitocenozy segmentalne), zachowanie wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego typów ekosystemów); dla ochrony fauny (zachowanie pełnego inwentarza naturalnej fauny w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych; zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków zwierząt chronionych, rzadkich i zagrożonych; zachowanie korytarzy ekologicznych); utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów. 3. dla ochrony dóbr kultury: zachowanie i ochrona zabytków kultury materialnej, w tym elementów kultury łemkowskiej, a zwłaszcza cerkwi, kościołów, młynów, kapliczek i krzyży przydrożnych; zachowanie i udostępnianie miejsc pamięci narodowej oraz śladów historii regionu, w szczególności udokumentowanych stanowisk archeologicznych; zachowanie charakterystycznych cech architektury wiejskiej: tradycyjnego drewnianego budownictwa zagrodowego (chałupy i chłyże) oraz obiektów wykonanych ze skał fliszowych, utrzymanie i przywracanie tradycji lokalnych i zachowanych elementów kultury wiejskiej; porządkowanie rodzimego krajobrazu kulturowego polegające m.in. na ochronie i restauracji jego charakterystycznych elementów; udostępnianie istniejących zasobów kulturowych dla celów naukowych, krajoznawczych i edukacyjnych. 4. dla ochrony walorów krajobrazu i rzeźby Beskidu Niskiego: zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego wynikającego z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rolnej, zachowanie różnorodnych odsłonieć geologicznych oraz wychodni skalnych; zachowanie istniejącego krajobrazu wraz z jego składnikami, walorami fizjonomicznymi i wiązaniami ekologicznymi; zachowanie punktów widokowych w celu udostępniania turystom; zapobieganie dewastacji i degradacji krajobrazu.

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 30.10.2025 r.]

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 21 Charakterystyka obszarów Natura 2000 leżących na terenie gminy Dukla (część pierwsza)

Nazwa	Trzciana	Łysa Góra	Osuwiska w Lipowicy	Ostoja Jaślicka
Kod	PLH180018	PLH180015	PLH180044	PLH180014
Rodzaj	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa
Województwo	podkarpackie	podkarpackie	podkarpackie	podkarpackie
Powiaty	krośnieński	krośnieński, jasielski	krośnieński	sanocki, krośnieński, jasielski
Gminy	Dukla	Nowy Żmigród, Krempna, Dukla	Dukla	Iwonicz-Zdrój, Komancza, Krempna, Rymanów, Dukla, Jaślicka, Bukowsko, Zarszyn
Data wyznaczenia KE	2009-02-13	2009-02-13	2011-02-08	2009-02-13
Data wyznaczenia w Polsce	2022-09-23	2022-09-24	2022-10-27	2022-10-01
Powierzchnia [ha]	2 330,43	2 761,24	11,55	29 189,91
Akt prawny o wyznaczeniu	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7973) (2009/91/WE).	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7973) (2009/91/WE).	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9663) (2011/62/UE).	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7973) (2009/91/WE).
Obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Trzciana (PLH180018).	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łysa Góra (PLH180015).	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2022. W sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Osuwiska w Lipowicy (PLH180044).	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Jaślicka (PLH180014).
Cele ochrony	siedliska przyrodnicze: 6510, 8310, 9110, 9130, 9170, 9180, 91E0,	siedliska przyrodnicze: 6510, 7230, 9110, 9130, 9180, 91E0	siedliska przyrodnicze: 8310	siedliska przyrodnicze: 3220, 6230, 6430, 6510, 6520, 7120, 7140, 7230, 8310, 9110, 9130, 9170, 9180, 91E0

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa	Trzciana	Łysa Góra	Osuwiska w Lipowicy	Ostoja Jaśliska
	gatunki: <i>Bombina variegata</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> ,	gatunki: <i>Bombina variegata</i> , <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Rosalia alpina</i> , <i>Triturus cristatus</i>	gatunki: <i>Myotis myotis</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i>	gatunki: <i>Barbus carpathicus</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Cucujus cinnaberinus</i> , <i>Dicranum viride</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> , <i>Euphydryas aurinia</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Myotis bechsteinii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhysodes sulcatus</i> , <i>Rosalia alpina</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Ursus arctos</i> , <i>Vertigo angustior</i>

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 30.10.2025 r.]

Tabela 22 Charakterystyka obszarów Natura 2000 leżących na terenie gminy Dukla (część druga)

Nazwa	Ostoja Magurska	Jasiołka	Kościół w Równem	Beskid Niski
Kod	PLH180001	PLH180011	PLH180036	PLB180002
Rodzaj	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa ptasia
Województwo	małopolskie, podkarpackie	podkarpackie	podkarpackie	małopolskie, podkarpackie
Powiaty	gorlicki, krośnieński, jasielski	krośnieński	krośnieński	gorlicki, sanocki, krośnieński, nowosądecki, jasielski
Gminy	Nowy Żmigród, Krempna, Dukla, Lipinki, Osiek Jasielski, Dębowiec, Sękowa	Jedlicze, Dukla, Chorkówka, Miejsce Piastowe	Dukla	Iwonicz-Zdrój, Ropa, Nowy Żmigród, Komancza, Krempna, Rymanów, Grybów, Jaśliska, Osiek Jasielski, Krynica, Zarszyn, Gorlice, Uście Gorlickie, Łabowa, Dukla, Lipinki, Bukowsko, Dębowiec, Sękowa, Nawojowa, Kamionka Wielka
Data wyznaczenia KE	2008-03-19	2009-02-13	2011-02-08	-
Data wyznaczenia w Polsce	2022-09-27	2021-08-10	2022-11-12	2007-10-13

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa	Ostoja Magurska	Jasiołka	Kościół w Równem	Beskid Niski
Powierzchnia [ha]	20 104,73	686,73	1,36	151 966,63
Akt prawny o wyznaczeniu	Decyzja Komisji z dnia 25 stycznia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 271) (2008/218/WE).	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE).	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE).	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.
Obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Magurska (PLH180001).	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jasiołka (PLH180011).	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Kościół w Równem (PLH180036).	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.
Cele ochrony	siedliska przyrodnicze: 3220, 3230, 3240, 6230, 6430, 6510, 6520, 7230, 8310, 9110, 9130, 9170, 9180, 91E0 gatunki: <i>Carabus variolosus</i> , <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i> , <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Rosalia alpina</i> , <i>Ursus arctos</i> , <i>Myotis bechsteinii</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Osmoderma eremita (Osmoderma barnabita)</i> , <i>Vertigo angustior</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Rhysodes sulcatus</i> , <i>Cucujus cinnaberinus</i>	siedliska przyrodnicze: 3150, 3220, 3230, 6430, 6510, 9170, 91E0 gatunki: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Unio crassus</i>	gatunki: <i>Myotis myotis</i>	gatunki: <i>Actitis hypoleucos</i> , <i>Aegolius funereus</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Bonasa bonasia</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Cinclus cinclus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Ficedula albicollis</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Glaucidium passerinum</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Motacilla cinerea</i> , <i>Nucifraga caryocatactes</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Picoides tridactylus</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Strix uralensis</i> , <i>Turdus torquatus</i>

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 30.10.2025 r.]

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 23. Charakterystyka rezerwatów przyrody leżących na terenie gminy Dukla

Nazwa	Cisy w Nowej Wsi	Rezerwat Tysiąclecia na Cergowej Górze	Igiełki	Modrzyna	Wadernik
Województwo	podkarpackie	podkarpackie	podkarpackie	podkarpackie	podkarpackie
Powiaty	krośnieński	krośnieński	krośnieński	krośnieński	krośnieński
Gminy	Dukla	Dukla	Dukla	Dukla	Dukla
Data utworzenia	1957-03-25	1963-02-26	1990-01-15	1953-09-20	1990-01-15
Powierzchnia [ha]	2,38	61,74	27,85	17,32	10,82
Akt prawny o wyznaczeniu	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 28 lutego 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 stycznia 1963 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 8 grudnia 1989 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 8 grudnia 1989 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.
Obowiązujący akt prawny	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 30 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Cisy w Nowej Wsi.	Zarządzenie nr 40/19 z dnia 5 września 2019 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 35/19 RDOS w Rzeszowie w sprawie wyznaczenia szlaku ruchu pieszego w rezerwacie przyrody.	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 6 sierpnia 2003 r. w sprawie rocznych zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Igiełki".	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 30 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Modrzyna".	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 2 listopada 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Wadernik".
Rodzaj rezerwatu	florystyczny	leśny	florystyczny	florystyczny	florystyczny
Cel ochrony	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego stanowiska cisa pospolitego <i>Taxus baccata</i> .	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu lasu mieszanego o cechach zespołu naturalnego z bogatą i ciekawą florą.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego stanowiska cisa pospolitego <i>Taxus baccata</i> na terenie Beskidu Niskiego.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego stanowiska modrzewia polskiego <i>Larix polonica</i> występującego tu w drzewostanach mieszanych z jodłą.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego stanowiska cisa pospolitego <i>Taxus baccata</i> na terenie Beskidu Niskiego.

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 30.10.2025 r.]

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 24 Charakterystyka obszaru chronionego krajobrazu leżącego na terenie gminy Dukla

Nazwa	Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego
Województwo	podkarpackie
Powiaty	sanocki, krośnieński, jasielski
Gminy	Iwonicz-Zdrój, Nowy Żmigród, Komancza, Krempna, Rymanów, Sanok, Jaślica, Osiek Jasielski, Zarszyn, Sanok, Miejsce Piastowe, Zagórz, Dukla, Bukowsko, Dębowiec, Besko
Data utworzenia	1998-01-01
Powierzchnia [ha]	82 946,0
Akt prawny o wyznaczeniu	Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 2 lipca 1998 r. w sprawie utworzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa krośnieńskiego.
Obowiązujący akt prawny	Uchwała nr LII/866/22 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie zmiany uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawach obszarów chronionego krajobrazu.
Wartość przyrodnicza	Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego leży w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego. Łączy się z Magurskim Parkiem Narodowym, Jaślickim Parkiem Krajobrazowym i wschodniobeskidzkim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Charakteryzuje się dużą lesistością i niskim stopniem przekształcenia antropogenicznego. Dominują łagodne pasma zalesionych pasm górskich. Obszar składa się z kompleksu głównego, kompleksu Grab oraz mniejszych kompleksów: Krempna, Olchowiec i Polany.

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 30.10.2025 r.]

Tabela 25 Charakterystyka użytków ekologicznych leżących na terenie gminy Dukla

Nazwa	Moczeliska	Czarna Młaka	Deszczanka
Województwo	podkarpackie	podkarpackie	podkarpackie
Powiaty	krośnieński	krośnieński	krośnieński
Gminy	Dukla	Dukla	Dukla
Data utworzenia	2000-09-04	2000-09-04	2000-09-04
Powierzchnia [ha]	2,13	9,16	5,81
Akt prawny o wyznaczeniu	Uchwała Nr XVI/178/200 w sprawie uznania użytków ekologicznych w Lasach Państwowych na terenie gminy Dukla.	Uchwała Nr XVI/178/200 w sprawie uznania użytków ekologicznych w Lasach Państwowych na terenie gminy Dukla.	Uchwała Nr XVI/178/200 w sprawie uznania użytków ekologicznych w Lasach Państwowych na terenie gminy Dukla.
Wartość przyrodnicza	teren podmokły, z bogatą roślinnością	teren podmokły, z bogatą roślinnością	teren podmokły, z bogatą roślinnością
Rodzaj	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 30.10.2025 r.]

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 26 Wykaz pomników przyrody leżących na terenie gminy Dukla

Lp.	Kod inspire	Data utworzenia	Gatunek	Lokalizacja	Opis	Typ tworu	Akt prawny
1.	PL.ZIPOP.1393.PP.1807023.500	1953-12-31	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	przy drodze publicznej nad brzegiem rzeki Jasiołki, naprzeciw domu nr 128.	Wysokość: 21 Pierśnica: 186 Obwód: 584	Jednoobiektowy	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Nr RL-Vib-13/P/1/53 z 2 listopada 1953 r.
2.	PL.ZIPOP.1393.PP.1807023.501	1953-11-02	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	ogród podworski przy stacji paliw, 40 m na zachód od domu, w którym urodził się gen. Skrzynecki.	Wysokość: 30 Pierśnica: 236 Obwód: 741	Wieloobiektowy	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Nr RL-Vib-13/P/7/53 z 2 listopada 1953 r.
3.	PL.ZIPOP.1393.PP.1807023.502	1953-12-31	Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i>	krzewy rosną w oddz. 46 a leśnictwa Cergowa, nadleśnictwa dukla, w młodniku jodłowo-bukowo-świerkowym.	Wysokość: 5/8/6 Pierśnica: 10/13/10 Obwód: 31/41/31	Wieloobiektowy	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Nr RL-Vib-18/P/7/53 z 14 listopada 1953r.
4.	PL.ZIPOP.1393.PP.1807023.503	1973-02-21	Lipa - <i>Tilia sp.</i>	-	Wysokość: 22 Pierśnica: 143 Obwód: 449	Jednoobiektowy	NR RL op-004-2/73 Z 21-02-1973R.
5.	PL.ZIPOP.1393.PP.1807023.504	1983-09-02	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	drzewo pomnikowe znajduje się w ogrodzie klasztornym ojców bernardynów.	Wysokość: 25 Pierśnica: 178 Obwód: 559	Jednoobiektowy	Decyzja Nr 150 RL.III.7141/29/83 z 02.09.1983 roku w sprawie uznania za pomnik przyrody.
6.	PL.ZIPOP.1393.PP.1807023.506	1992-04-10	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	prywatny ogród, obok szkoły.	Wysokość: 25 Pierśnica: 151 Obwód: 474	Jednoobiektowy	Rozporządzenie Województw Krośnieńskiego Nr 15 z 24 marca 1992 r.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

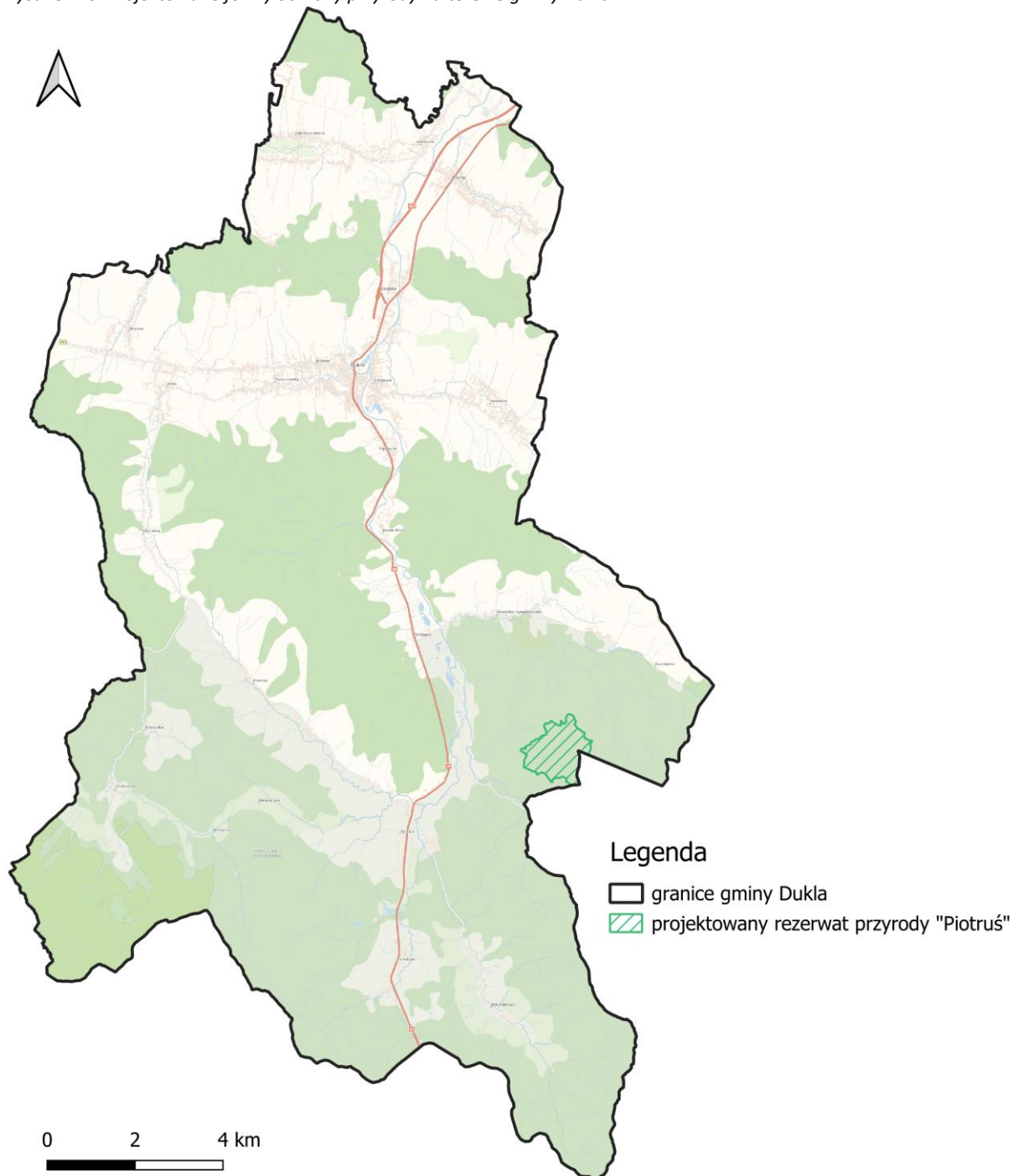
Lp.	Kod inspire	Data utworzenia	Gatunek	Lokalizacja	Opis	Typ tworu	Akt prawny
7.	PL.ZIPOP.1393.PP.1807023.507	2002-03-24	wodospad	W skład pomnika przyrody wchodzi grunty pod wodami rzeki wielka na odcinku od km 16+640 do km 16+560, stanowiące część działki ewidencyjnej o numerze 802 wsi Iwla (Gmina Dukla) będące własnością Skarbu Państwa, w zarządzie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.	-	Jednoobiektowy	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 15 lutego 2002 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.
8.	PL.ZIPOP.1393.PP.1807023.2064	2018-02-23	Lipa szerokolistna - <i>Tilia platyphyllos</i>	Rośnie na działce o numerze ewidencyjnym 315/51 w obrębie ewidencyjnym Zawadka Rymanowska, gmina Dukla, stanowiącej własność Skarbu Państwa w zarządzie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.	Wysokość: 29 Pierśnica: 154 Obwód: 484	Jednoobiektowy	Uchwała nr XLIX/328/18 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody „Lipa w Zawadce Rymanowskiej”.

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 30.10.2025 r.]

Projektowane formy ochrony przyrody.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie na terenie gminy Dukla planowane jest utworzenie rezerwatu przyrody Piotruś. Jego lokalizacja na tle granic gminy została przedstawiona na poniższej mapie.

Rysunek 20. Projektowane formy ochrony przyrody na terenie gminy Dukla.

źródło: na podstawie danych udostępnionych przez RDOŚ w Rzeszowie.

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Geoserwis GDOŚ na terenie gminy Dukła znajdują się stanowiska chronionych gatunków mchów, wątrobowców, roślin naczyniowych, mięczaków, ryb i minogów, płazów, gadów, ptaków i ssaków oraz obszary występowania siedlisk przyrodniczych o znaczeniu europejskim.

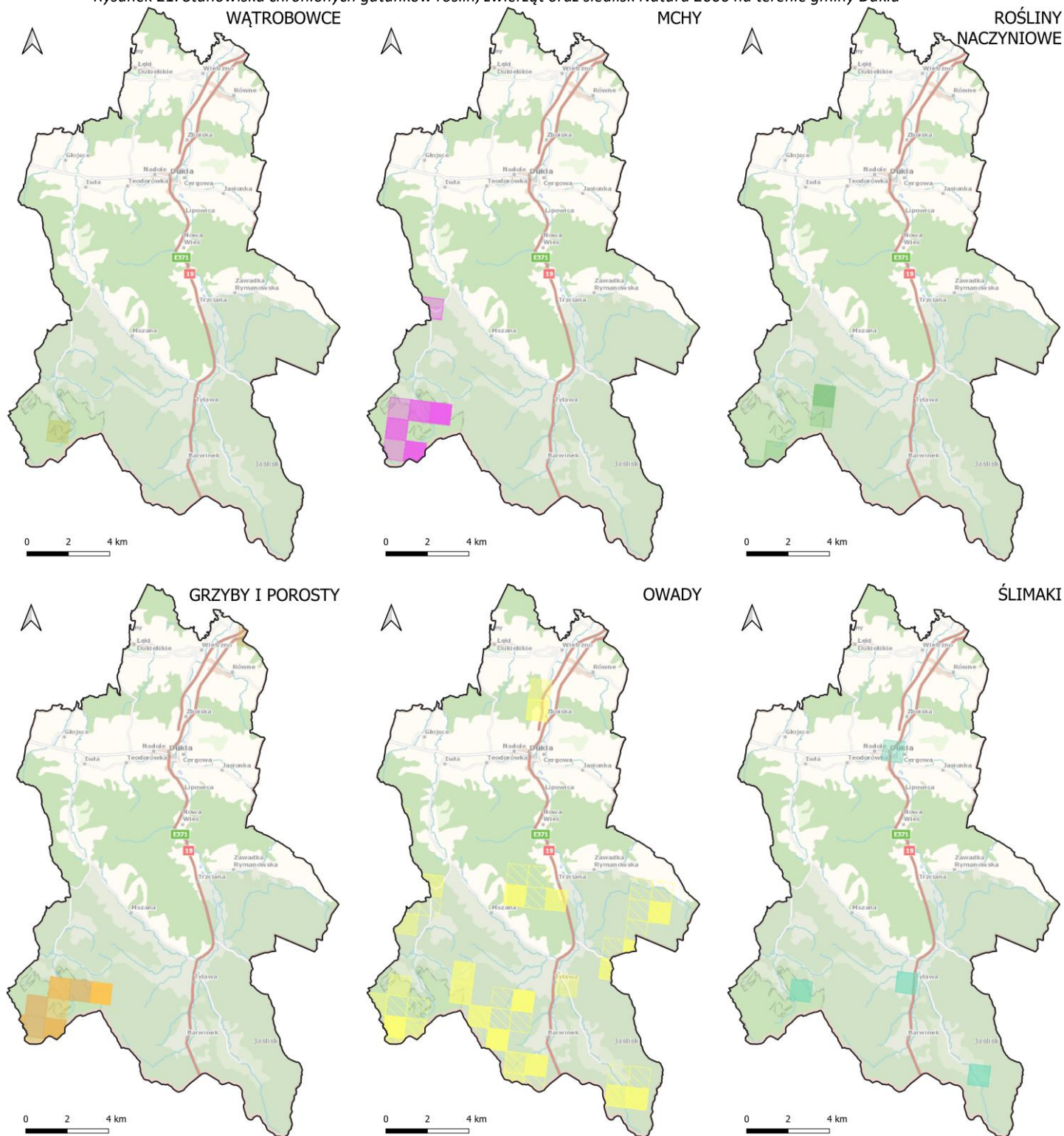
W oparciu o prowadzony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, rejestr stref ochrony ostoji wokół stanowisk roślin objętych ochroną gatunkową, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową, a także stanowisk grzybów objętych ochroną gatunkową, na terenie gminy Dukła, na dzień 24 października 2025 r., ustanowiono 13 stref ochrony:

- orlika krzykliwego *Clanga pomarina* - 4 strefy w Nadleśnictwie Dukła, Leśnictwie Cergowa;
- orlika krzykliwego *Clanga pomarina* - 2 strefy w Nadleśnictwie Dukła, Leśnictwie Folsz;
- orła przedniego *Aquila chrysaetos* - Nadleśnictwo Dukła, Leśnictwo Folsz;
- bociana czarnego *Ciconia nigra* - Nadleśnictwo Dukła, Leśnictwo Cergowa;
- orlika krzykliwego *Clanga pomarina* - Nadleśnictwo Dukła, Leśnictwo Mszana;
- orlika krzykliwego *Clanga pomarina* - Nadleśnictwo Dukła, Leśnictwo Barwinek;
- orlika krzykliwego *Clanga pomarina* - Nadleśnictwo Dukła, Leśnictwo Zydranowa;
- orła przedniego *Aquila chrysaetos* - Nadleśnictwo Dukła, Leśnictwo Mszana;
- sóweczki *Glaucidium passerinum* - Nadleśnictwo Dukła, Leśnictwo Mszana.

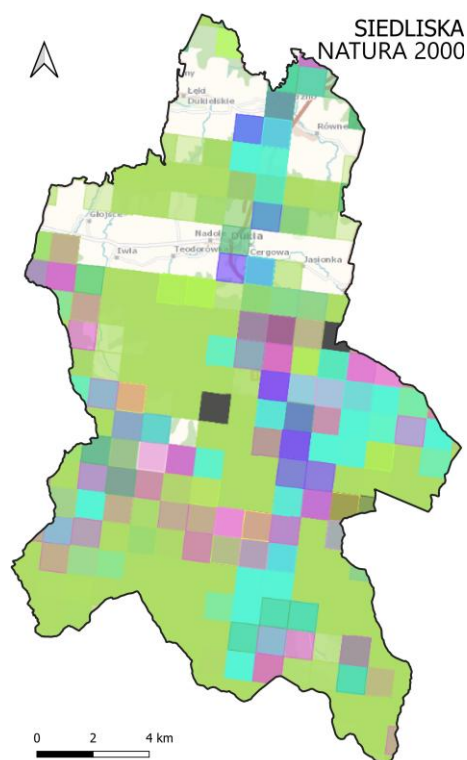
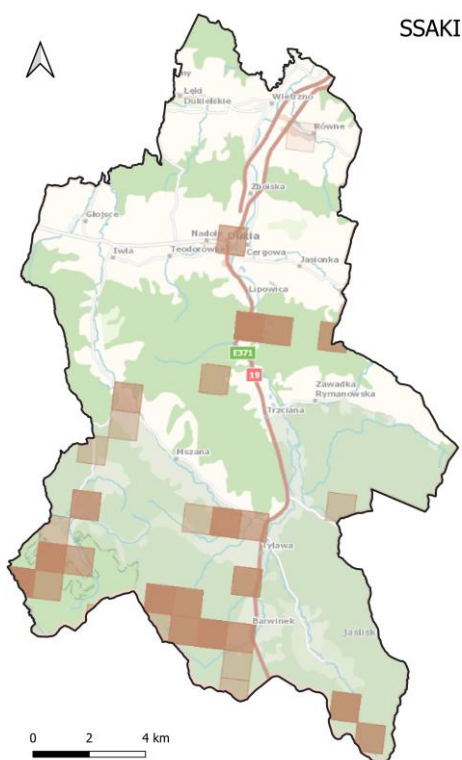
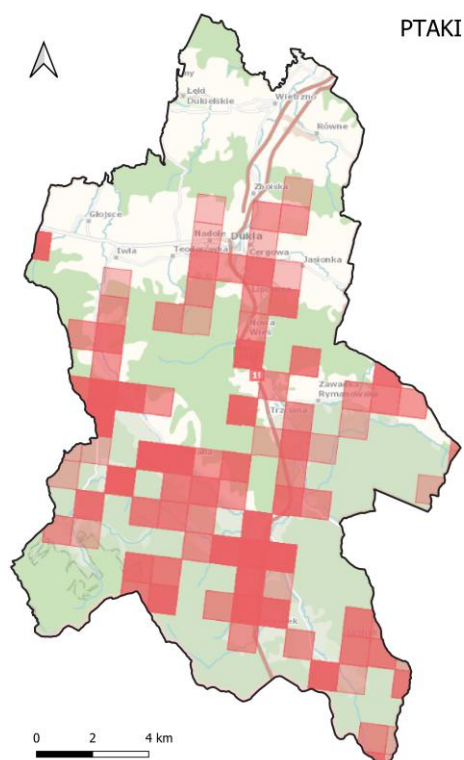
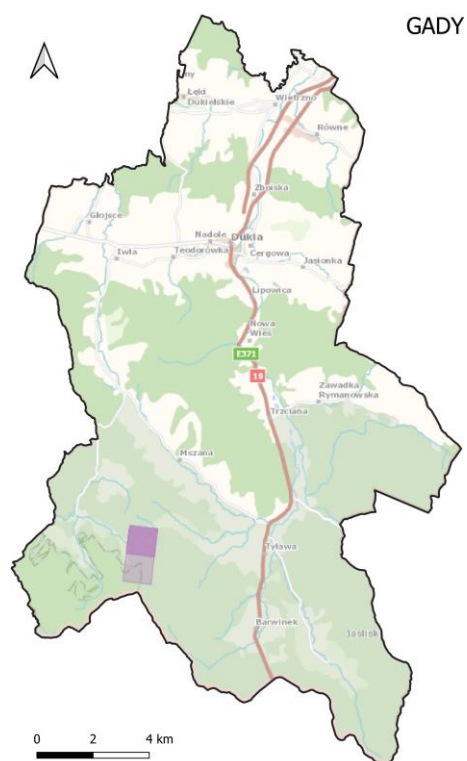
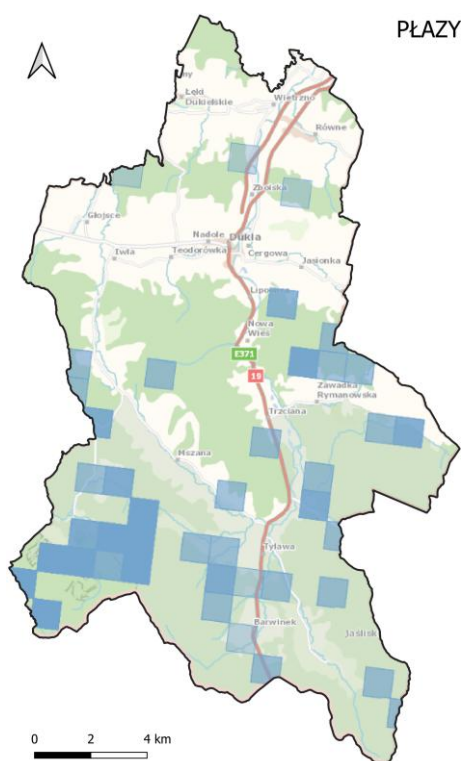
Należy mieć na uwadze, że strefę ochrony okresowej wyznacza się w celu ochrony miejsc rozrodu zagrożonych ptaków drapieżnych. Strefa ta okresowo zabezpiecza otoczenie gniazd przed wszelkimi formami działalności ludzkiej. Strefa ochrony całorocznej funkcjonuje na zasadach ochrony ścisłej. Na jej terenie obowiązują m.in. zakazy przebywania osób oraz wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji. W związku z powyższym lokalizacja ww. stref nie została wskazana w niniejszym opracowaniu w sposób kartograficzny, jednak uwzględniono ją podczas przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie na terenie gminy Dukła znajdują się stanowiska chronionych gatunków roślin, ryb, mięczaków, owadów i płazów, ptaków i ssaków a także obszary występowania siedlisk Natura 2000. Ich lokalizacja została przedstawiona na poniższych mapach.

Rysunek 21. Stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt oraz siedlisk Natura 2000 na terenie gminy Dukla

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

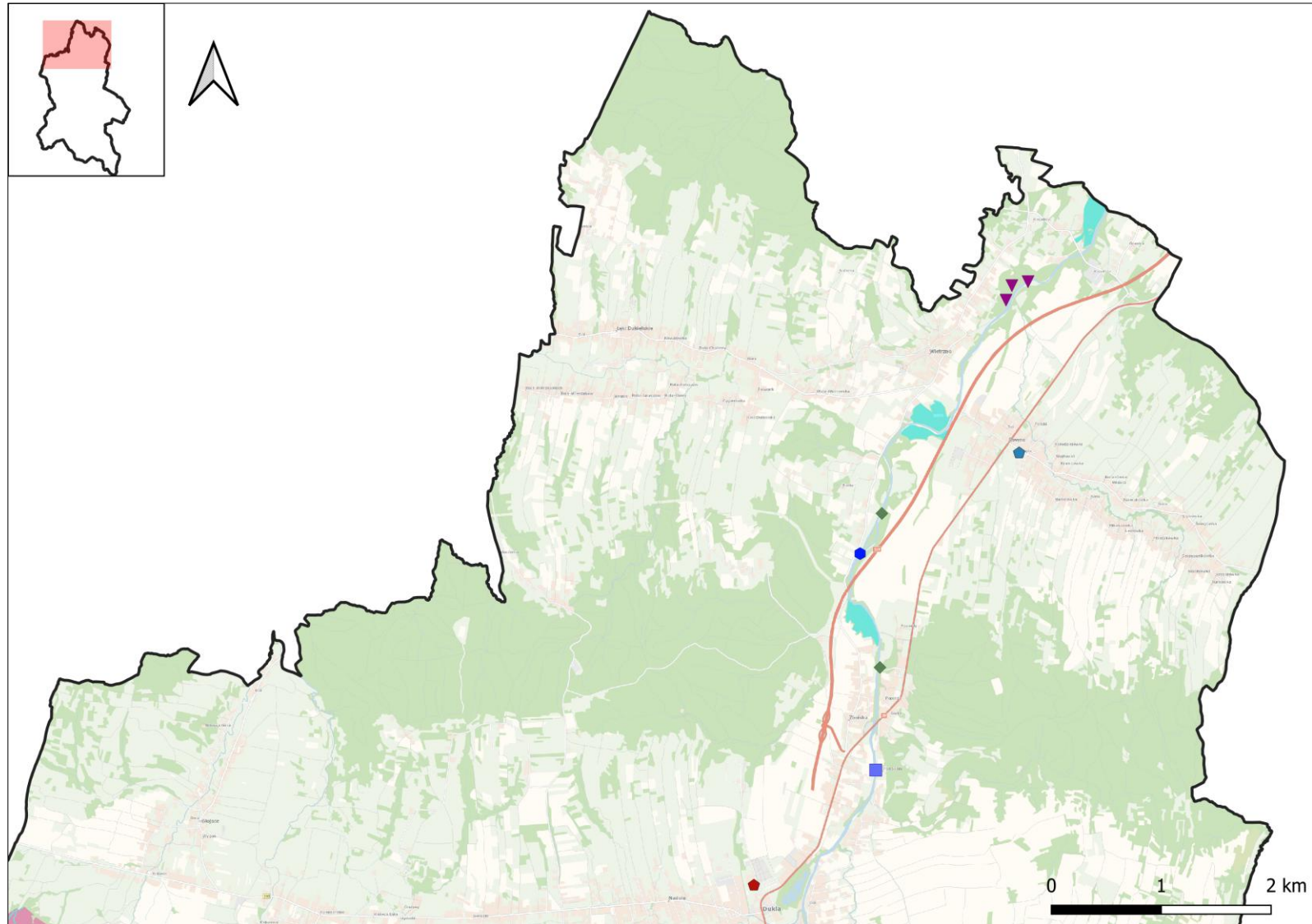

Legenda:

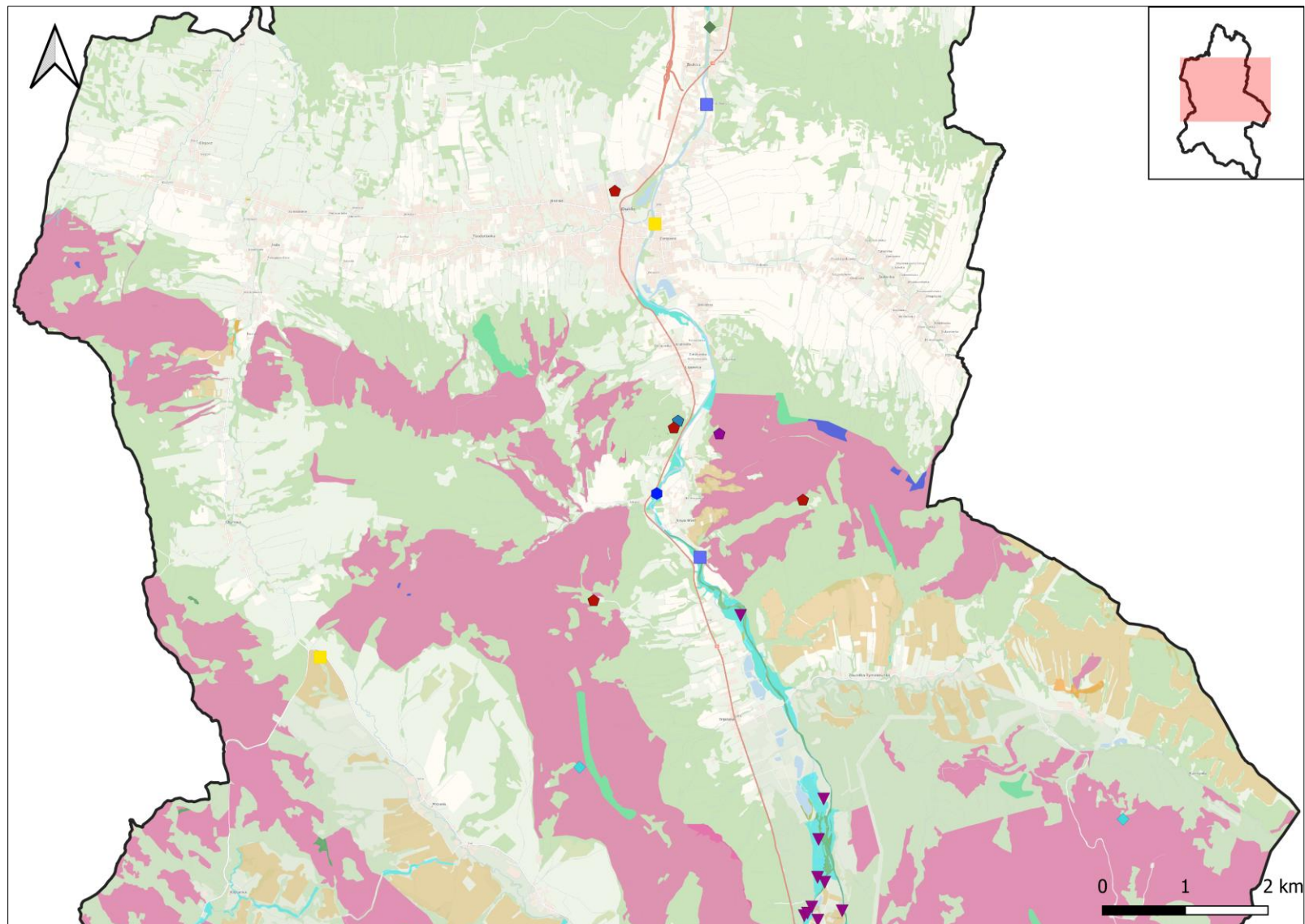
mchy - stanowiska	gady - stanowiska	owady - siedliska	ślimaki - stanowiska	porosty - stanowiska
wątrobowce - stanowiska	minogi i ryby - stanowiska	płazy - stanowiska	ssaki - stanowiska	siedliska przyrodnicze o znaczeniu europejskim
rośliny naczyniowe - stanowiska	owady - stanowiska	ptaki - stanowiska	grzyby - stanowiska	

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ.

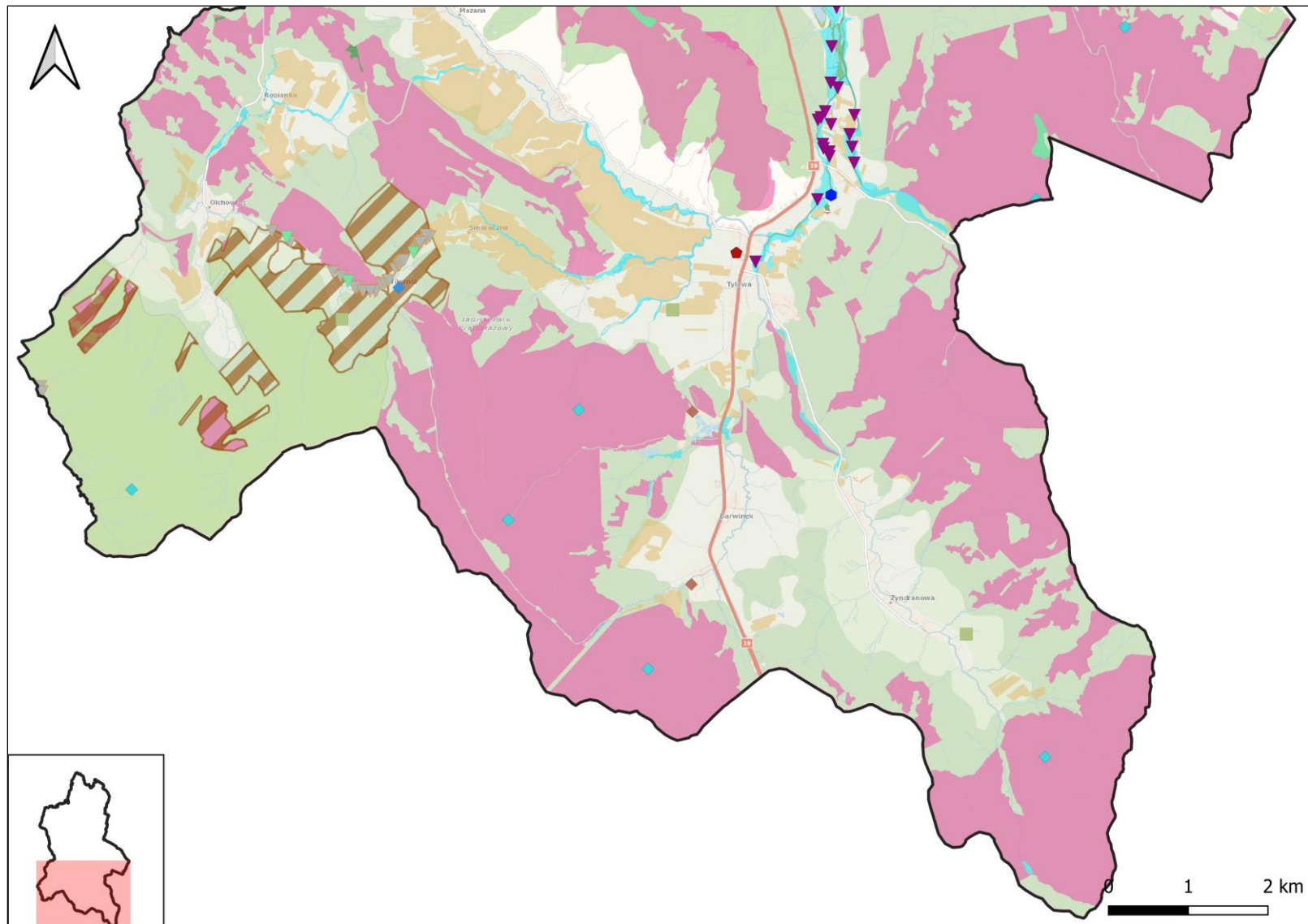
Rysunek 22. Lokalizacja chronionych gatunków zwierząt i roślin oraz siedlisk Natura 2000 na terenie gminy Dukla

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Legenda

granice gminy Dukla	<i>Myotis myotis</i> - nocek duży
6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	<i>Rhinolophus hipposideros</i> - podkowiec mały
7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	<i>Leucorrhinia pectoralis</i> - zalotka większa
9110 - kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	<i>Ophiogomphus cecilia</i> - trzepla zielona
9130 - żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae</i> - <i>Fagenion</i> , <i>Galio odorati</i> - <i>Fagenion</i>)	<i>Helix pomatia</i> - ślimak winniczek
9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	<i>Maculinea teleius</i> - modraszek teleius
9180 - jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis</i> - <i>Acerion pseudoplatani</i>)	<i>Myotis bechsteini</i> - nocek Bechsteina
91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	<i>Rana temporaria</i> - żaba trawna
6230 - górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	<i>Rosalia alpina</i> - nadobnica alpejska
6430 - ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	<i>Triturus montandoni</i> - traszka karpacka
8310 - jaskinie nieudostępniowane do zwiedzania	<i>Vertigo angustior</i> - poczwarówka zwężona
3220 - pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	<i>Barbus peloponnesius</i> - brzana peloponeska
3230 - zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część – z przewagą wrześni)	<i>Bombina variegata</i> - kumak górski
obszar stwierdzenia gatunków <i>Ursus arctos</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Canis lupus</i>	<i>Unio crassus</i> - skójka gruboskorupowa

*Na powyższej mapie nie wskazano stanowisk stwierdzenia ptaków ze względu na dużą mobilność tej grupy zwierząt.

źródło: na podstawie danych udostępnionych przez RDOŚ w Rzeszowie.

Korytarze ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów. Główne cele wyznaczania i ochrony korytarzy to:

- przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju,
- zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt,
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności w kraju i Europie,
- stworzenie spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Zgodnie z danymi wektorowymi udostępnianymi przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska przez przedmiotowy obszar przebiegają dwa korytarze ekologiczne: Bieszczady - Ostoja Magurska oraz Ostoja Magurska.

Zgodnie z korytarzami ekologicznymi wyznaczonymi w „Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H., Pilot M. 2005, zaktualizowany w latach 2010 – 2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży), celem zapewnienia łączności ekologicznej, zarówno w skali całego kraju jak i w skali europejskiej, przedmiotowy teren wchodzi w skład głównego korytarza ekologicznego GKK – 2 Beskid Niski.¹³

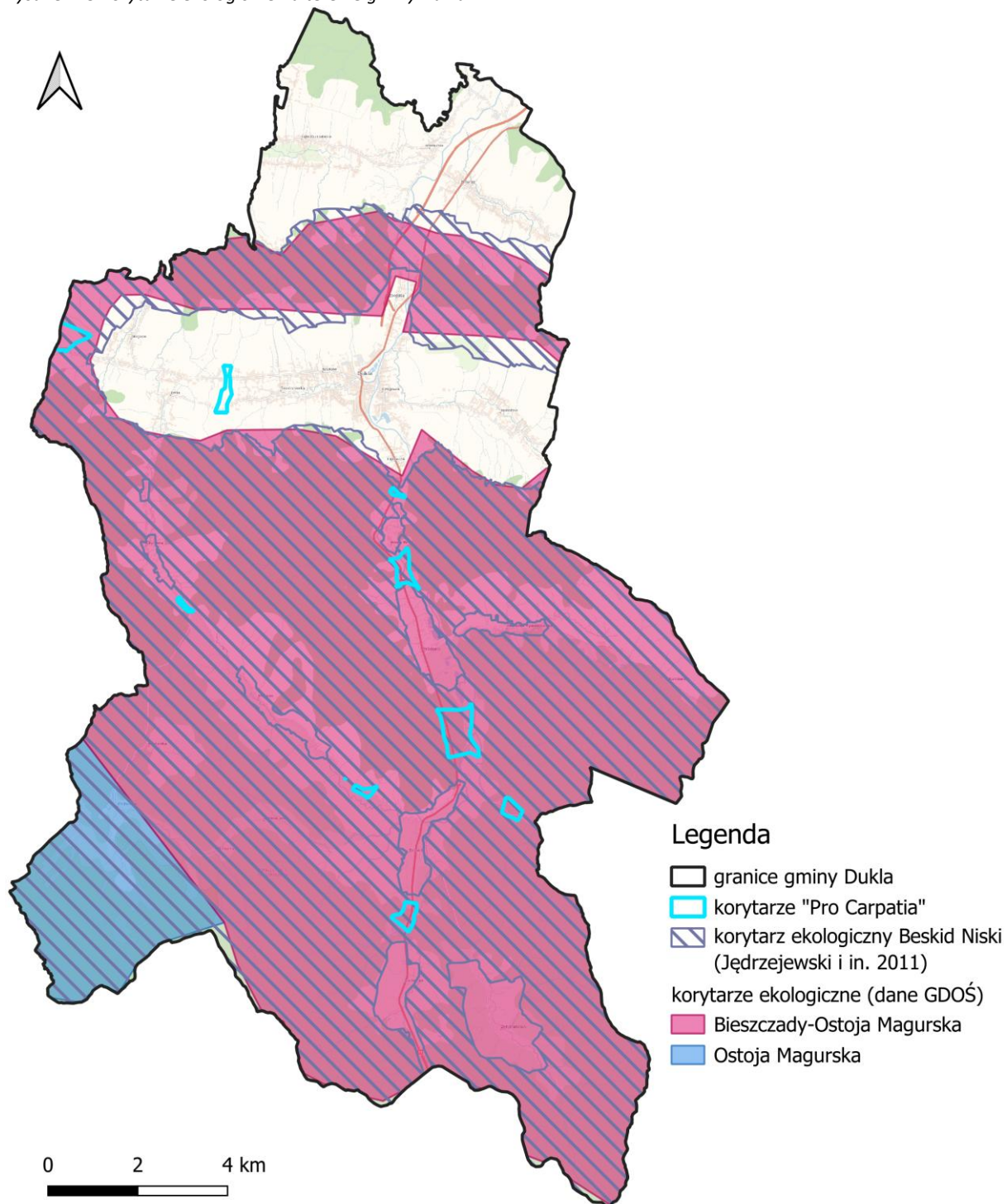
W ramach projektu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia” pn: „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne” (realizowanym w latach 2012-2016 przy współpracy z Bieszczadzkim i Magurskim Parkiem Narodowym, Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Krośnie oraz 11 Nadleśnictwami) wspomniane Stowarzyszenie sporządziło wykaz lokalnych korytarzy ekologicznych przebiegających przez terytorium Podkarpacia.¹⁴

Przez teren gminy Dukla przebiegają korytarze ekologiczne przedstawione na poniższym rysunku.

¹³ źródło: zgodnie z informacjami uzyskanymi od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

¹⁴ źródło: zgodnie z informacjami uzyskanymi od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Rysunek 23 Korytarze ekologiczne na terenie gminy Dukla

źródło: na podstawie danych udostępnionych przez RDOŚ w Rzeszowie oraz danych udostępnianych przez GDOŚ.

Lasy

Struktura terenów leśnych na terenie gminy Dukla została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 27 Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie gminy Dukla

ROK		2021	2022	2023	2024
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	12 150,11	12 152,34	12 145,23	12 137,08
Lesistość	%	51,2	51,2	51,2	51,2
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	10 795,11	10 804,34	10 807,23	10 799,08
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	10 208,31	10 217,82	10 220,87	10 211,50
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	9 035,82	9 041,02	9 049,12	9 064,84
Grunty leśne prywatne ogółem	ha	1 355,00	1 348,00	1 338,00	1 338,00
Powierzchnia lasów	ha	12 043,72	12 045,70	12 038,59	12 030,44
Lasy publiczne ogółem	ha	10 699,59	10 708,57	10 711,46	10 703,31
Lasy prywatne ogółem	ha	1 344,13	1 337,13	1 327,13	1 327,13

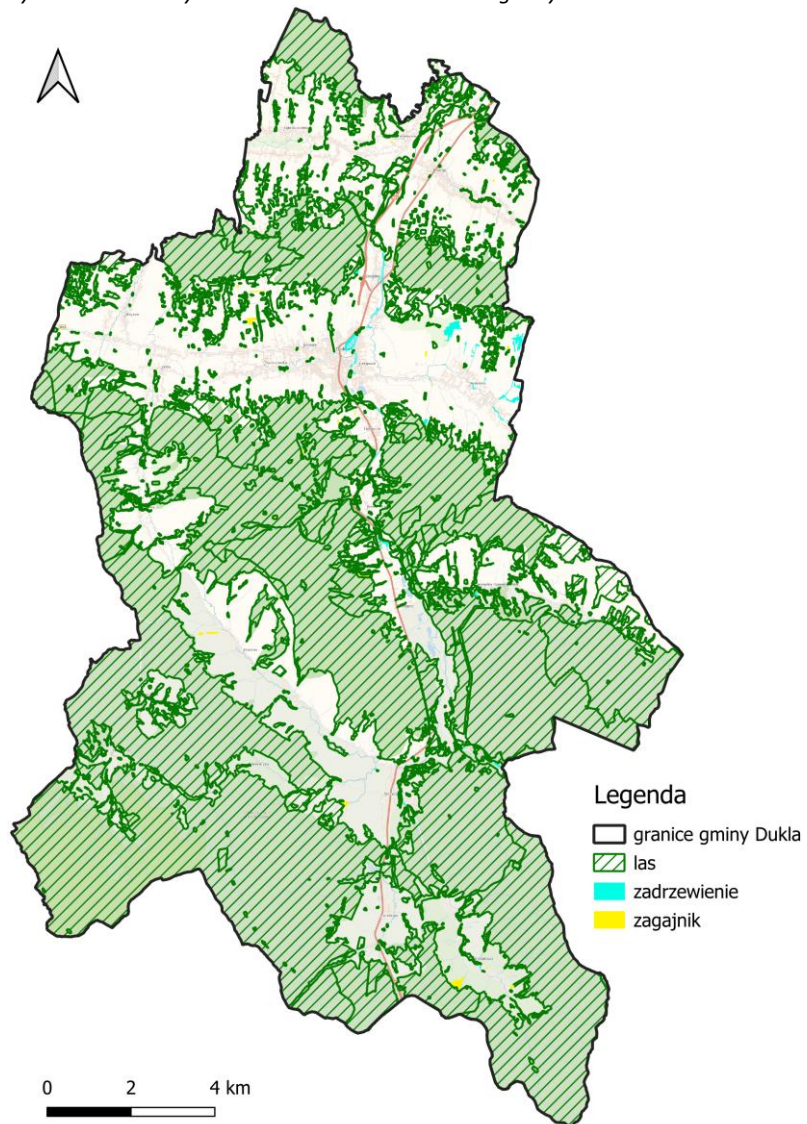
źródło: GUS [data dostępu: 30.10.2025 r.]

Teren gminy Dukla znajduje się w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie.

Zgodnie z Ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2025 poz. 567) nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzi się w oparciu o Uprozczone Plany Urządzenia Lasów lub decyzje administracyjne określające zadania z zakresu gospodarki leśnej wydane na podstawie Inwentaryzacji Stanu Lasu. Ww. dokumenty (UPUL i ISL) opracowywane są na okres 10 lat.

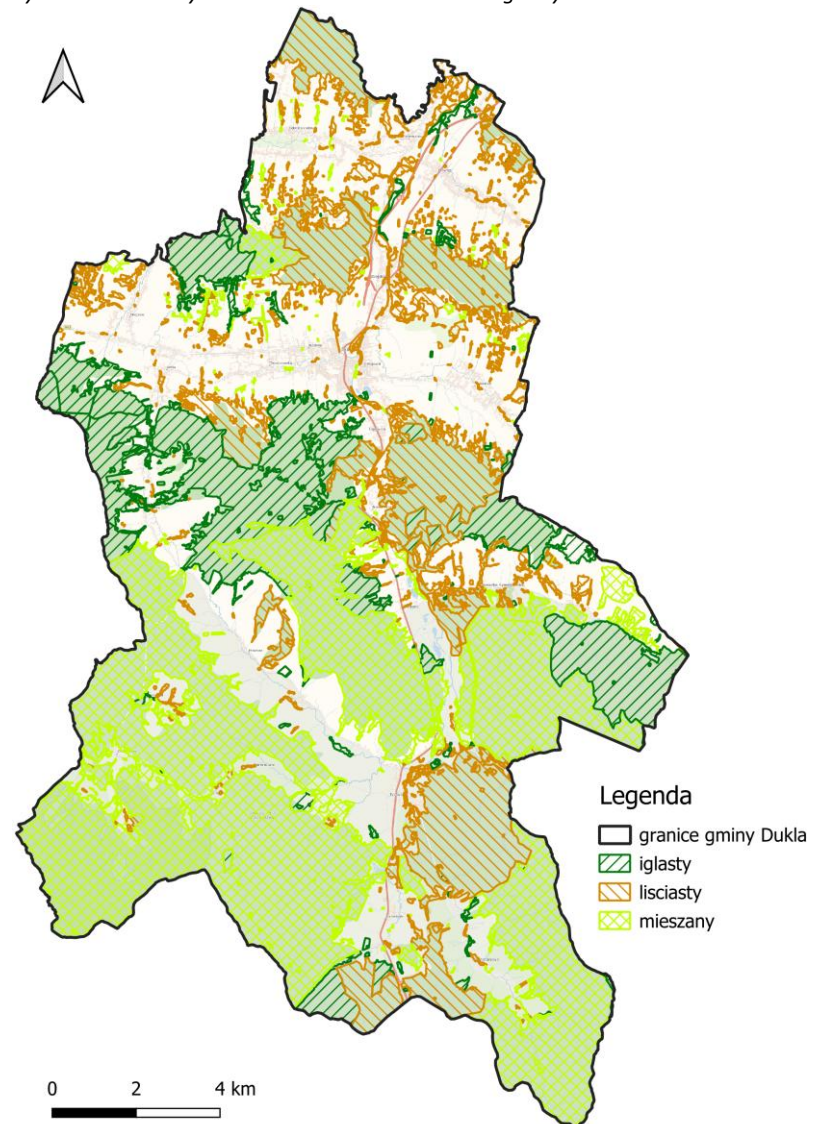
Położenie terenów leśnych i zadrzewionych na tle granic gminy Dukla przedstawiono na poniższych mapach.

Rysunek 24. Tereny leśne i zadrzewione na terenie gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGIK)

Rysunek 25. Tereny leśne i zadrzewione na terenie gminy Dukla

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGIK)

6.3. Istniejące problemy ochrony środowiska

W tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Dukla z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 28 Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Dukla w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Ochrona klimatu i jakości powietrza
– Występowanie na terenie gminy źródeł ciepła na paliwo stałe, w których spalane są paliwa niskiej jakości; – Niska efektywność energetyczna części budynków – zwłaszcza starszych; – Przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza w strefie podkarpackiej, w przypadku poziomu celu długoterminowego ozonu oraz dopuszczalnych norm B(a)P.
Zagrożenia hałasem
– Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych gminy.
Promieniowanie elektromagnetyczne
– Obecność emiterów pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Dukla.
Gospodarowanie wodami
– Zły stan ogólny wód powierzchniowych; – Zagrożenie powodzią; – Występowanie zjawiska suszy.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
– Na terenie Gminy Dukla występują wyroby zawierające azbest; – Przypadki występowania tzw. „dzikich wysypisk” odpadów; – Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
Gospodarka wodno-ściekowa
– Niski stopień skanalizowania Gminy Dukla; – Niewłaściwa eksploatacja zbiorników bezodpływowych.
Zasoby geologiczne
– Duża część złóż występujących na terenie Gminy Dukla może być eksploatowana jedynie w sposób odkrywkowy.
Gleby
– Narażenie gleb na zjawisko suszy; – Występowanie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi; – Przewaga gleb średnich i słabych.
Zagrożenia poważnymi awariami
– Obecność dróg, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne.

źródło: Opracowanie własne.

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030 wyznaczono 4 cele strategiczne, w ramach, których nie wszystkie zaplanowane działania będą oddziaływały na środowisko. Wszystkie zaplanowane inwestycje, które w sposób bezpośredni lub pośredni będą miały wpływ na środowisko, ostatecznie przyczynią się do poprawy jego jakości.

Strategia uwzględnia zapisy i cele sformułowane w dokumentach przedstawionych w tabeli poniżej.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 29 Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
„Europa 2020” Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej z 03.03.2010.	Strategia wyznacza trzy ogólne, wzajemnie za sobą powiązane, priorytety: 1. rozwój inteligentny, tj. rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, m.in. poprzez podniesienie jakości edukacji, wspieranie transferu innowacji i wiedzy, pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także wdrażanie innowacji w formie produktów i usług, które służyć będą wzrostowi gospodarczemu, tworzeniu nowych miejsc pracy i rozwiązywaniu problemów społecznych; 2. rozwój zrównoważony, tj. wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej dla przeciwdziałania zmianom klimatu, degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności oraz niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów, a także dla zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, poprawy efektywności energetycznej oraz większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii; 3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, tj. wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną, m.in. poprzez wzrost poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, modernizowanie rynków pracy i systemów szkoleń, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zmniejszenie nierówności w obszarze zdrowia. Ponadto, Strategia zawiera wytyczne przez Komisję nadrzędne, wymierne wzajemnie ze sobą powiązane cele szczegółowe UE: - osiągnięcie 75% wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat, między innymi poprzez wzrost zatrudnienia kobiet i osób starszych oraz lepszą integrację migrantów na rynku pracy, - przeznaczanie 3% PKB Unii na inwestycje w działalność badawczo-rozwojową, w tym poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w UE, - osiągnięcie celów „20/20/20” w zakresie klimatu i energii, w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r., lub nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%, - ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10%, zdobywanie wyższego wykształcenia przez co najmniej 40% osób z młodego pokolenia, tj. w wieku 30-34 lat, - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln, tj. o 25%.
„Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 25 września 2015 r.	Rezolucja wyznacza 17 celów zrównoważonego rozwoju i 169 powiązanych z nimi zadań, których założeniem jest przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi oraz osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt. Globalne, współzależne i niepodzielne cele Agendy dotyczą: 1) wyeliminowania ubóstwa; 2) wyeliminowania głodu, poprawy odżywiania i zrównoważonego rolnictwa; 3) zdrowego życia i dobrobytu; 4) wysokiej jakości edukacji, w tym uczenia się przez całe życie; 5) równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt; 6) zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi, zapewniającymi dostęp do wody i warunków sanitarnych; 7) zrównoważonej, nowoczesnej energii w przystępnej cenie; 8) zrównoważonego, stabilnego i inkluzyjnego wzrostu gospodarczego oraz godnej pracy; 9) stabilnej infrastruktury, zrównoważonego uprzemysłowienia i innowacyjności; 10) zmniejszania nierówności w krajach i między krajami; 11) bezpiecznych i zrównoważonych miast i osiedli sprzyjających włączeniu społecznemu; 12) zrównoważonej konsumpcji i produkcji; 13) przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	14) ochrony i zrównoważonego wykorzystywania oceanów, mórz i zasobów morskich; 15) ochrony i zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, w tym lasów, zwalczania pustoszczenia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymywania utraty różnorodności biologicznej; 16) dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu; 17) globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju. Realizacja wyznaczonych celów ma zapewnić równowagę pomiędzy trzema aspektami zrównoważonego rozwoju: gospodarczym, społecznym i środowiskowym.
Europejski Zielony Ład „The European Green Deal” Communication from the commission to the european parliament, the european council, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. COM(2019) 640 final.	Europejski Zielony Ład stanowi nową strategię UE na rzecz wzrostu, którego korzyści są większe niż koszty. Jest to plan na trzy nadchodzące dekady, dotyczący zbudowania zrównoważonej gospodarki unijnej poprzez dostrzeżenie w wyzwaniach związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym możliwości we wszystkich obszarach polityki oraz przeprowadzenie transformacji, która będzie sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu. Dokument ten wyznacza unijny cel uczynienia z Europy pierwszego kontynentu neutralnego pod względem klimatu do 2050 r., przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności przemysłu i zapewnieniu sprawiedliwego przejścia dla dotkniętych regionów i pracowników. Kluczowe aspekty dokumentu dotyczą 7 obszarów: 1. czysta energia – obniżenie emisyjności systemu energetycznego Unii przy założeniu dalszej dekarbonizacji i większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w systemie energetycznym, aktualizacji w 2023 r. krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu państw członkowskich Unii w celu osiągnięcia w 2050 r. zerowej emisji gazów cieplarnianych; 2. zrównoważony przemysł – polityka przemysłowa oparta na gospodarce o obiegu zamkniętym, dotycząca w szczególności zasadochłonnych sektorów, takich jak przemysł odzieżowy, budownictwo, elektronika i tworzywa sztuczne, z założeniem, że do 2030 r. wszystkie opakowania w Unii Europejskiej powinny nadawać się do ponownego wykorzystania lub recyklingu, w strukturze konsumpcji nastąpi odejście od produktów jednorazowego lub ograniczonego użytku na rzecz wynajmu towarów i usług oraz produktów wielokrotnego użytku, trwałych i naprawialnych, a ponadto nastąpi redukcja marnotrawstwa oraz dalszy rozwój technologii cyfrowych; 3. budowa i renowacja – zapewnienie lepszej charakterystyki energetycznej budynków publicznych i prywatnych, poprzez odpowiednią politykę cen energii zachęcającą do budowy budynków energooszczędnych, projektowanie zgodne z gospodarką o obiegu zamkniętym, zwiększoną cyfryzację, uodparnianie budynków na klimat oraz surowe egzekwowanie przepisów dotyczących charakterystyki energetycznej budynków; 4. zrównoważona mobilność – zwiększenie ograniczeń emisji pochodzących ze wszystkich rodzajów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego) o 90% do 2050 r., przy założeniu wzrostu znaczenia transportu multimodalnego, zwiększenia transportu ładunków koleją lub drogą wodną, zwiększenia podaży zrównoważonych paliw alternatywnych dla transportu, ograniczenia zanieczyszczeń powodowanych przez transport w miastach, a także wprowadzenia technologii cyfrowych oraz cen za transport odzwierciedlających jego wpływ na środowisko; 5. od pola do stołu – zapewnienie bezpiecznej, bogatej w wartości odżywcze i wysokiej jakości żywności, której produkcja wywiera jak najmniejszy wpływ na środowisko, poprzez wspieranie rolników i rybaków, ograniczenie stosowania i zależności od chemicznych pestycydów, nawozów i antybiotyków, a także gospodarkę o obiegu zamkniętym od produkcji po konsumpcję; 6. ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i ekosystemów – ochrona w obszarach Natura 2000, zwiększenie bioróżnorodności przestrzeni miejskich, ograniczenie stosowania nawozów i pestycydów w rolnictwie, poprawa jakości i zwiększenie powierzchni lasów, rozwój niebieskiej gospodarki; 7. eliminowanie zanieczyszczeń, zarówno powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumenckich – poprzez lepsze monitorowanie, raportowanie i zapobieganie, w tym ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu oraz chemikaliów, z uwzględnieniem przywrócenia naturalnych funkcji ziemi i wód powierzchniowych.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej – Ramowa Dyrektywa Wodna, zmieniona dyrektywami 2455/2001/WE, 2008/32/WE, 2008/105/WE, 2009/31/WE, 2013/39/UE, 2013/64/UE, 2014/101/UE.	Ramowa Dyrektywa Wodna ustanawia ramy działania w dziedzinie polityki wodnej oraz zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych. Dyrektywa ma na celu poprawę ochrony wód śródlądowych (powierzchniowych, przejściowych, przybrzeżnych i podziemnych) w aspekcie ilościowym i jakościowym, wspieranie zrównoważonego ich wykorzystania, ochronę ekosystemów wodnych oraz od wód zależnych, zapewnienie zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, a także zmniejszenie skutków powodzi i susz. W dokumencie podkreśla się konieczność koordynacji działań w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych należących do tego samego systemu ekologicznego, hydrologicznego i hydrogeologicznego. Państwa członkowskie powinny podjąć działania dla wyeliminowania zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez substancje priorytetowe oraz stopniowej redukcji zanieczyszczenia przez inne substancje.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE.	Dyrektywa ma służyć osiągnięciu długoterminowego celu Unii dotyczącego jakości powietrza, zgodnego z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia, oraz unijnych celów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów – poprzez zmniejszenie poziomów i depozycji zanieczyszczeń powietrza, powodujących zakwaszanie, eutrofizację i powstawanie ozonu poniżej krytycznych ładunków i poziomów określonych w konwencji LRTAP, a ponadto przyczynia się do osiągnięcia zwiększonych synergii między polityką unijną w zakresie jakości powietrza a innymi politykami, zwłaszcza polityką klimatyczno-energetyczną. W celu zbliżenia się do osiągnięcia poziomów jakości powietrza, które nie wywołują znacznych negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska, dokument ten ustanawia zobowiązania państw członkowskich w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery: dwutlenku siarki (SO ₂), tlenków azotu (NO _x), niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), amoniaku (NH ₃) i pyłu drobnego (PM _{2,5}). Dyrektywa zawiera również wymóg sporządzania, przyjmowania i wdrażania krajowych programów ograniczania zanieczyszczenia powietrza oraz monitorowania emisji zanieczyszczeń i ich skutków, jak również przekazywania na ten temat informacji.
Biała Księga. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania, 01.04.2009, KOM(2009) 147 wersja ostateczna.	Dokument przedstawia cel unijnych ram na rzecz adaptacji, tj. osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Unijne ramy będą wdrażane etapowo i obejmują: tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE, m.in. poprzez ustanowienie systemu wymiany informacji; włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE, tj. polityki zdrowotnej i społecznej, sektora rolnictwa i leśnictwa, różnorodności biologicznej, ekosystemów i wody, obszarów przybrzeżnych i morskich oraz systemów produkcyjnych i infrastruktury fizycznej; stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji; oraz nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie	Dyrektywa ustanawia środki służące ochronie środowiska i zdrowia ludzkiego, poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości odpadów oraz negatywnego wpływu ich wytwarzania i gospodarowania nimi oraz przez zmniejszenie całkowitego wpływu użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania, co ma zasadnicze znaczenie dla przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz dla zapewnienia konkurencyjności Unii w perspektywie długoterminowej. Dokument ustala hierarchię postępowania z odpadami (zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie), która powinna przekładać się na kolejność priorytetów w przepisach prawa i polityce, dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania nimi. Gospodarowanie odpadami ma być prowadzone bez narażania zdrowia ludzkiego oraz bez szkody dla środowiska, a w szczególności: a) bez zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; b) bez powodowania uciążliwości przez hałas lub zapachy oraz c) bez niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy.	W celu poprawy efektywności gospodarki odpadami państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania działań na rzecz stworzenia wystarczającej i zintegrowanej sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i instalacji do odzysku zmieszanych odpadów komunalnych, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Dokumenty krajowe	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dn. 13 grudnia 2011 r.).	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Zawarta w dokumencie wizja przestrzennego zagospodarowania Polski w 2030 roku opiera się na pięciu oczekiwanych cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym. W dokumencie przedstawiono 6 celów i obszarów interwencji, spośród których za najważniejsze ze środowiskowego punktu widzenia należy uznać: - kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, obejmujący m. in. zmniejszenie obciążenia środowiska emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby, działania mające na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, racjonalizację gospodarowania zasobami wód, kształtowanie naturalnej retencji, dbałość o jakość przestrzeni otaczającej i krajobraz (w tym wzmocnienie spójności przestrzeni przyrodniczej i stopnia ochrony krajobrazu rolniczego, ochronę przestrzeni wyjątkowych; ochronę najlepszych gleb rolniczych i leśnych; rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz rekultywację terenów przemysłowych; zmniejszenie obciążeń środowiska emisjami z transportu, zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych - zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego, obejmujący m.in. przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na nie, ograniczenie emisji CO₂, poprawę efektywności przesyłu, zaopatrzenia i zużycia energii, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, minimalizację ryzyka powodziowego oraz zwiększanie dyspozycyjnych zasobów wodnych, - przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego, obejmujący m.in skuteczną ochronę jakości i tożsamości krajobrazu naturalnego i zurbanizowanego oraz oszczędne i racjonalne użytkowanie terenu.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 14 lutego 2017 r.	To kluczowy dokument na szczeblu krajowym w obszarze średnio- i długofalowej polityki rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Celem głównym Strategii jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Dla jego realizacji sformułowano cele szczegółowe, główne obszary koncentracji działań i kierunki interwencji, spośród których do najistotniejszych celów środowiskowych należy zaliczyć: poprawę stanu zdrowia obywateli oraz efektywności opieki zdrowotnej, zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (obejmujące wzrost efektywności i atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na stan powietrza, rozwój elektromobilności, a także promocję ruchu rowerowego), poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju (w tym nowe, nisko- i zeroemisyjne moce wytwórcze, także OZE, technologie magazynowania energii), poprawę efektywności energetycznej (w budownictwie, przedsiębiorstwach, ciepłownictwie, transporcie, ograniczenie strat w przesyłach energii), reindustrializację (zmniejszenie energochłonności, zasobochłonności i materiałochłonności procesów przemysłowych, poprawa efektywności energetycznej, obniżenie emisyjności) i restrukturyzację sektora górnictwa węglowego oraz zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego zapewniające ich dobry stan (woda, powietrze, gleby, różnorodność biologiczna, krajobraz, zasoby geologiczne, odpady).
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 17.09.2019 r.	KSRR2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Położono w nim nacisk na rozwój zrównoważony całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Jako cel główny Strategii wskazano efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju. Dla realizacji polityki regionalnej wyznaczono 3 cele szczegółowe, dotyczące: zwiększenia spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, wzmocnienia regionalnych przewag konkurencyjnych oraz podniesienia jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. W ramach celów szczegółowych uwzględniono aspekty dotyczące rozwoju kapitału społecznego (aktywizacji, podnoszenia kompetencji i umiejętności oraz wzmocnienia poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej), wsparcia kultury (w tym dziedzictwa niematerialnego oraz zwiększania dostępu do dóbr i usług kultury), wsparcia placówek edukacyjnych (w tym kształcenia ustawicznego, rozwoju srebrnej gospodarki), kompleksowej poprawy jakości powietrza (ograniczenia zjawiska niskiej emisji na obszarach zurbanizowanych, efektywnego energetycznie niskoemisyjnego ciepłownictwa systemowego, wymiany kotłów, termomodernizacji, działań edukacyjnych), racjonalnego gospodarowania przestrzenią i zapewnienia ładu przestrzennego (rewitalizacji i rekultywacji, nadania nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim, dostosowania obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu i wymogów ochrony środowiska, ograniczenia suburbanizacji i przeciwdziałania dekoncentracji osadnictwa, rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych), zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego (gospodarki o obiegu zamkniętym, innowacji w zakresie technologii, produktów i usług, dostosowania przedsiębiorstw do standardów środowiskowych), rozwijania i integrowania systemów transportu zbiorowego, rozwoju transportu nisko- i bezemisyjnego (w tym elektromobilności), wykorzystania potencjału OZE, poprawy gospodarowania odpadami i oczyszczania ścieków. W dokumencie Śląsk zaliczony został do jednego z 4 obszarów strategicznej interwencji (OSI), a więc obszarów, które uwzględnione zostaną w krajowych i regionalnych strategiach i będą traktowane preferencyjnie.
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 16 lipca 2019 r.	Polityka Ekologiczna Państwa 2030 jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, dedykowaną środowiskowym celom i priorytetom kraju. Dokument ten stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), z której zaczerpnięty został główny cel Polityki - rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Dla realizacji tego celu sformułowano 3 cele szczegółowe dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, a także łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. Zawarte w Polityce kierunki interwencji odnoszą się do wszystkich komponentów środowiska, tj. powietrza, wód, powierzchni ziemi, w tym gleb, a także różnorodności biologicznej, krajobrazu i zasobów geologicznych oraz klimatu. Ponadto, w dokumencie ujęto także kwestie gospodarki leśnej, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej, wraz z kształtowaniem wzorców zrównoważonej konsumpcji.
Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. Projekt z dn. 08.11.2019 r.	Polityka energetyczna Polski do 2040 r., dedykowana rozwojowi sektora paliwowo-energetycznego kraju, stanowi kontynuację Polityki energetycznej Polski do 2030 r., przyjętej w 2009 r. i jest kolejną z dziewięciu zintegrowanych strategii systemu zarządzania rozwojem kraju, wynikających z przyjętej w 2017 r. Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Dokument ten wyznacza cel polityki energetycznej państwa, którym jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Dla jego realizacji wyznaczono 8 kierunków i celów szczegółowych, dotyczących: optymalnego wykorzystania własnych surowców energetycznych, tak aby pokryć zapotrzebowanie na zasoby energetyczne, tj. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropę naftową, gaz ziemny i biomasę, rozbudowy infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej, w celu pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną (w tym udział 56-60% węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej w 2030 r., energetyka jądrowa o mocy 6-9 GW w 2043 r.), dywersyfikacji dostaw i rozbudowy infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych, rozwoju rynków energii dla zapewnienia ich konkurencyjności, wdrożenia energetyki jądrowej, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy systemu (w tym uruchomienie pierwszego bloku jądrowego o mocy 1-1,5 GW do 2033 r. oraz kolejnych pięciu do 2043 r.), rozwoju odnawialnych źródeł energii, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego i dywersyfikacji struktury wytwarzania energii (w tym 21-23% OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r.), rozwoju ciepłownictwa i kogeneracji, mających zapewnić powszechny dostęp do ciepła oraz niskoemisyjne wytwarzanie ciepła w całym kraju, a także poprawy efektywności energetycznej gospodarki, w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki (w tym 23% oszczędności energii pierwotnej vs. prognozy na 2030 r. z 2007 r.).
Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich 18 grudnia 2019 r., przekazany do Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r.	KPEiK został przygotowany z myślą o ustanowieniu stabilnych ram będących sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Dokument prezentuje zintegrowane podejście do wdrażania pięciu wymiarów unii energetycznej, tj. bezpieczeństwa energetycznego, obniżenia emisyjności, efektywności energetycznej, wewnętrznego rynku energii oraz badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. W odniesieniu do tych obszarów Plan przedstawia krajowe założenia i cele zawarte w obowiązujących krajowych strategiach rozwoju zatwierdzonych na poziomie rządowym oraz projektach dokumentów strategicznych znajdujących się na zaawansowanym etapie przygotowania. W aspekcie środowiskowym szczególne znaczenie mają zapisy w zakresie: ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (CO ₂ w sektorach non-ETS o 7% do 2030 r. w stosunku do 2005 r.) i zanieczyszczeń powietrza, adaptacji do zmian klimatu (w tym zwiększenia małej retencji wodnej i lesistości), zmniejszenia udziału węgla kamiennego i brunatnego w produkcji energii elektrycznej, wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (21-23% w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r., 14% w transporcie, roczny wzrost w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie), poprawy efektywności energetycznej (o 23% do 2030 r., rozwoju ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych, produkcji ciepła w kogeneracji, inteligentnych sieci, funkcjonowania mechanizmów stymulujących oszczędność końcowego wykorzystania energii oraz zachowań pro oszczędnościowych, poprawy charakterystyki energetycznej budynków), rozwoju elektromobilności i paliw alternatywnych w transporcie, promowania transportu intermodalnego i kolejowego, a także rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie na poziomie lokalnym, wdrożenia energetyki jądrowej, ograniczania zjawiska ubóstwa energetycznego oraz rozwoju innowacji energetycznych.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 29 października 2013 r.	SPA został opracowany dla uniknięcia kosztów wynikających z zaniechania działań na rzecz adaptacji oraz z myślą o ograniczeniu gospodarczych i społecznych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi. Celem głównym Dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W związku z powyższym wskazano w nim cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, energetyce, budownictwie, transporcie, gospodarce przestrzennej, w zakresie zdrowia oraz różnorodności biologicznej i obszarów prawnie chronionych, na obszarach górskich, w strefie wybrzeża i na obszarach zurbanizowanych. Obejmują one m.in. właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, ochronę przestrzeni rolniczej i zasobów glebowych dużej wartości, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych, wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ochronę różnorodności biologicznej a w szczególności siedlisk wodno-błotnych, zwiększanie lesistości, zmniejszanie fragmentacji kompleksów leśnych, zwiększanie obszarów zieleni w miastach, rewitalizację przyrodniczą, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, a także ograniczanie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych.
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030). Dokument Ministerstwa Środowiska z 2015 r.	Krajowy Program Ochrony Powietrza jest średniookresowym dokumentem planistycznym, stanowiącym element spójnego systemu zarządzania wraz ze Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” przyjętą w 2014 r. Celem głównym KPOP jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Dla realizacji tego celu określono 2 cele szczegółowe dotyczące osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w Dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM _{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, jak również osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego. Działania naprawcze mające skutkować poprawą jakości powietrza w pierwszej kolejności powinny dotyczyć osiągnięcia poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM ₁₀ i PM _{2,5} oraz poziomów docelowych dla B(a)P oraz substancji takich jak NO ₂ oraz O ₃ . Cele i kierunki działań, wyznaczone w tym Programie o charakterze strategicznym, powinny zostać uwzględnione przede wszystkim w lokalnych programach ochrony powietrza. Ponadto, wnioski i zalecenia KPOP powinny zostać uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych i wykonawczych, dotyczących tematyki środowiska lub mających na nią wpływ, na wszystkich szczeblach zarządzania.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu należy do zintegrowanych strategii sektorowych, a głównym celem zawartej w strategii polityki transportowej jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego. Realizacja tego celu związana jest z wdrażaniem 6 kierunków interwencji: 1) budową zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; 2) poprawą sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; 3) zmianą w indywidualnej i zbiorowej mobilności; 4) poprawą bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; 5) ograniczaniem negatywnego wpływu transportu na środowisko; 6) poprawą efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe. W aspekcie środowiskowym istotne są zapisy Strategii dotyczące: wzmocnienia roli transportu kolejowego i transportu wodnego śródlądowego, rozwoju transportu intermodalnego i ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko (promowanie pojazdów ekologicznie czystych i energooszczędnych, optymalizacja przepływu potoków ruchu, ograniczanie kongestii, wydzielenie stref o niskiej emisji), rozwój transportu publicznego, rozwój transportu rowerowego.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.	Celem głównym Strategii jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. Dla jego realizacji wskazano trzy cele szczegółowe: 1) zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; 2) poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; 3) rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. W ramach celów wskazano liczne kierunki interwencji dotyczące zróżnicowanych zagadnień środowiskowych, takich jak: jakości i bezpieczeństwa żywności, rozwoju innowacji, gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki, gospodarki odpadami, zwiększenia wykorzystania OZE, rewitalizacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, zrównoważonemu gospodarowaniu i ochronie zasobów środowiska (ładu przestrzennego, gleb, zasobów wodnych, powietrza, bioróżnorodności) oraz adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałaniu tym zmianom.

8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030 wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie Planu mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.). W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez gminę. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku omawianego terenu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030 jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Plan określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania gminy Dukla oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030 przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji szczególnie z zakresu ekologii społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030*.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie	B	Bezpośrednie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie	P	Pośrednie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie	S	Stale
		Ch	Chwilowe
		W	Wtórne
		Sk	Skumulowane

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 30. Ocena oddziaływania na środowisko kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Obszar tematyczny I - GOSPODARKA I TURYSTYKA														
Cel strategiczny: Wzmacnianie pozycji konkurencyjnej lokalnej gospodarki														
Priorytet I.1 Produkcja i usługi Cel operacyjny: Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości														
1.	Przygotowanie terenów inwestycyjnych			W; S	B; Ch	P; Ch					B; S	B; Ch	B; Ch	
2.	Promowanie systemów wsparcia instytucjonalnego i finansowego na rzecz przedsiębiorców			B; S										
3.	Upowszechnianie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji osób aktywnych zawodowo			B; S										
Priorytet I.2. Turystyka Cel operacyjny: Zwiększenie ruchu turystycznego														
4.	Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej			B; S	B; Ch	P; Ch						B; Ch		
					B; S	B; S						B; S		
5.	Rozwój i unowocześnienie form promocji turystycznej			B; S										
6.	Zacieśnienie współpracy w ramach turystyki aktywnej i kulturowej			B; S										

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Priorytet I.3 Rolnictwo Cel operacyjny: Wsparcie rozwoju rolnictwa														
7.	Promocja rolnictwa ekologicznego		W; S	B; S	W; S	W; S							W; S	
8.	Popularyzacja marki produktów lokalnych			B; S										
9.	Rozwój infrastruktury nowoczesnego rolnictwa			B; S								B; S		
Obszar tematyczny II KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY														
Cel strategiczny: Tworzenie warunków wszechstronnego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców														
Priorytet II.1. Edukacja Cel operacyjny: Rozwój potencjału intelektualnego mieszkańców														
10.	Modernizacja oraz doposażenie infrastruktury przedszkolnej i szkolnej			B; S		P; Ch	B; Ch	W; S	B; Ch	P; Ch		B; Ch W; S	W; S	
11.	Realizacja programów zajęć pozalekcyjnych wspierających rozwój intelektualny i fizyczny dzieci i młodzieży			B; S										
12.	Wsparcie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji oraz zastosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem;			B; S										

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Priorytet II.2. Ochrona zdrowia Cel operacyjny: Ochrona i poprawa stanu zdrowia mieszkańców														
13.	Rozbudowa infrastruktury ochrony zdrowia i doposażenie służb medycznych na terenie gminy			B; S	B; Ch	P; Ch	B; Ch	W; S	B; Ch	B; Ch	B; S	B; Ch B; S		
14.	Wdrażanie programów profilaktyki i ochrony zdrowia			B; S										
Priorytet II.3. Kultura i dziedzictwo kulturowe Cel operacyjny: Zwiększenie atrakcyjności oferty kulturalnej														
15.	Ochrona i odnowa zabytkowej infrastruktury dziedzictwa kulturowego			B; S		P; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch		P; Ch P; S		B; S
16.	Rozwój infrastruktury i oferty gminnych instytucji kultury, w tym z wykorzystaniem procesu digitalizacji zasobów			B; S	B; Ch	P; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch	B; S	P; Ch P; S		
17.	Wsparcie działań popularyzujących kulturę oraz uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych i budowie więzi lokalnych			B; S										

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Priorytet II.4. Aktywizacja społeczna Cel operacyjny: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i integracja społeczna														
18.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej realizacji inicjatyw aktywizujących i integrujących lokalne społeczności			B; S	B; Ch	B; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch	B; S	P; Ch P; S		
19.	Pobudzanie aktywności społeczeństwa i sektora społeczno-gospodarczego w życiu publicznym			B; S										
20.	Rozwój systemu wsparcia dla środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym			B; S										
Priorytet II.5. Sport i rekreacja Cel operacyjny: Upowszechnienie i promocja aktywnego stylu życia														
21.	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo rekreacyjnej			B; S	B; Ch	P; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch	B; S	P; Ch P; S		
22.	Promocja sportu masowego, w tym upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży oraz promocja aktywności ruchowej osób dorosłych			B; S										

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Obszar tematyczny III. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA														
Cel strategiczny: Rozwój infrastruktury przy zachowaniu wysokiej jakości środowiska naturalnego														
Priorytet III.1. Dostępność komunikacyjna gminy														
Cel operacyjny: Rozbudowa i poprawa stanu infrastruktury transportowej														
23.	Poprawa jakości sieci dróg gminnych			B; S		B; Ch	B; Ch	W; S	B; Ch B; S	B; Ch		P; Ch P; S		
24.	Budowa i przebudowa obiektów infrastruktury drogowej			B; S		B; Ch	B; Ch	W; S	B; Ch B; S	B; Ch		P; Ch P; S		
Priorytet III.2. Infrastruktura energetyczna														
Cel operacyjny: Rozwój infrastruktury energetycznej, racjonalizacja wykorzystania energii oraz zwiększenie														
25.	Transformacja energetyczna obiektów sektora publicznego i prywatnego			B; S	W; S	B; Ch W; S	B; S	W; S	B; Ch	B; Ch		P; S	B; S	
26.	Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych			B; S		B; Ch	B; S	W; S	B; Ch	P; Ch		P; S	B; S	
27.	Rozwój infrastruktury OZE na terenie gminy zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych			B; S	W; S	B; Ch W; S	B; S	W; S	B; Ch	B; Ch		P; S	B; S	

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Priorytet III.3. Infrastruktura komunalna Cel operacyjny: Zapewnienie wysokiej jakości usług w zakresie gospodarki komunalnej														
28.	Rozbudowa i poprawa stanu technicznego sieci kanalizacyjnej i wodociągowej			B; S	B; Ch	B; Ch	P; Ch		B; Ch	B; Ch B; S		B; Ch	W; S	
29.	Wspieranie zrównoważonej gospodarki odpadami wraz z dążeniem do poprawy efektywności segregacji odpadów			B; S		P; S				W; S	B; S	P; S	W; S	
Priorytet III.4. Ochrona stanu środowiska naturalnego i krajobrazu Cel operacyjny: Poprawa systemu ochrony środowiska wobec działań wywołanych czynnikami naturalnymi														
30.	Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków suszy, budowa infrastruktury przeciwpowodziowej oraz ochrona zasobów wodnych			B; S	W; S	W; S	B; S		B; Ch	B; S			B; S	
31.	Działania edukacyjne w zakresie poszerzenia świadomości ekologicznej mieszkańców			B; S	W; S	W; S	W; S	W; S		W; S	W; S	W; S	W; S	

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Obszar tematyczny IV DOSTĘPNOŚĆ PRZESTRZENNA I TECHNOLOGICZNA														
Cel strategiczny Wzmocnienie procesów rozwojowych poprzez wzrost dostępu do usług publicznych i poprawę poziomu bezpieczeństwa														
Priorytet IV.1. Planowanie przestrzenne														
Cel operacyjny: Poprawa ładu przestrzennego na terenie gminy														
32.	Rewitalizacja terenów gminnych oraz nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych			B; S	W; S	B; Ch	B; Ch	W; S	B; Ch	B; Ch		B; Ch		
						W; S	W; S		W; S	W; S		B; S		
33.	Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznej			B; S			B; Ch		B; Ch	P; Ch		B; Ch		
						B; S	B; S		P; S	B; S				
Priorytet IV.2 Bezpieczeństwo mieszkańców														
Cel operacyjny: Wsparcie instytucjonalne i poprawa bezpieczeństwa mieszkańców														
34.	Wsparcie współdziałania podmiotów funkcjonujących w obszarze bezpieczeństwa i ratownictwa			B; S										
35.	Rozbudowa infrastruktury i wyposażenie służb ratowniczych			B; S										
36.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym			B; S		P; S								

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Priorytet IV.3. Usługi publiczne Cel operacyjny: Zwiększenie dostępu i podniesienie standardu usług publicznych														
37.	Wdrażanie i promowanie e-usług publicznych, poprawa przepływu informacji pomiędzy społeczeństwem, a administracją oraz bezpieczeństwa przetwarzania danych			B; S										
38.	Zwiększenie dostępu do danych cyfrowych oraz wzrost umiejętności ich wykorzystania			B; S										

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Tabela 31 Opis oddziaływania kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030

Działanie	Oddziaływanie
• Promowanie systemów wsparcia instytucjonalnego i finansowego na rzecz przedsiębiorców; • Upowszechnianie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji osób aktywnych zawodowo; • Rozwój i unowocześnienie form promocji turystycznej; • Zacieśnienie współpracy w ramach turystyki aktywnej i kulturowej; • Promocja rolnictwa ekologicznego; • Popularyzacja marki produktów lokalnych; • Realizacja programów zajęć pozalekcyjnych wspierających rozwój intelektualny i fizyczny dzieci i młodzieży; • Wsparcie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji oraz zastosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem; • Wdrażanie programów profilaktyki i ochrony zdrowia; • Wsparcie działań popularyzujących kulturę oraz uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych i budowie więzi lokalnych; • Pobudzanie aktywności społeczeństwa i sektora społeczno-gospodarczego w życiu publicznym; • Rozwój systemu wsparcia dla środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym; • Promocja sportu masowego, w tym upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży oraz promocja aktywności ruchowej osób dorosłych;	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i organizacyjnej, a w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja zadań wpłynie pozytywnie na ludzi.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Działanie	Oddziaływanie
• Wsparcie zrównoważonej gospodarki odpadami wraz z dążeniem do poprawy efektywności segregacji odpadów; • Działania edukacyjne w zakresie poszerzenia świadomości ekologicznej mieszkańców; • Wsparcie współdziałania podmiotów funkcjonujących w obszarze bezpieczeństwa i ratownictwa; • Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym; • Wdrażanie i promowanie e-usług publicznych, poprawa przepływu informacji pomiędzy społeczeństwem, a administracją oraz bezpieczeństwa przetwarzania danych; • Zwiększenie dostępu do danych cyfrowych oraz wzrost umiejętności ich wykorzystania.	
• Przygotowanie terenów inwestycyjnych.	Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
• Rozbudowa i poprawa stanu technicznego sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Działanie	Oddziaływanie
	zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej.	Zadania głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny.
Rozwój infrastruktury nowoczesnego rolnictwa.	Rozwój infrastruktury nowoczesnego rolnictwa może mieć zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie na środowisko. Z jednej strony wprowadzanie nowoczesnych technologii, takich jak precyzyjne systemy nawadniania, magazynowania i przetwarzania płodów rolnych, pozwala ograniczyć zużycie wody, energii oraz nawozów chemicznych, co sprzyja ochronie gleb i zasobów wodnych. Z drugiej strony rozbudowa infrastruktury, w tym dróg dojazdowych, hal czy systemów irygacyjnych, może prowadzić do przekształcenia krajobrazu, fragmentacji siedlisk przyrodniczych i zmniejszenia bioróżnorodności. Istotne jest więc, aby rozwój ten odbywał się z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, poprzez stosowanie technologii przyjaznych środowisku, rekultywację terenów przekształconych oraz minimalizowanie emisji zanieczyszczeń. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
- Modernizacja oraz doposażenie infrastruktury przedszkolnej i szkolnej; - Rozbudowa infrastruktury ochrony zdrowia i doposażenie służb medycznych na terenie gminy; - Ochrona i odnowa zabytkowej infrastruktury dziedzictwa kulturowego;	Inwestycje przewidują modernizację i rozbudowę istniejących budynków użyteczności publicznej w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Działanie	Oddziaływanie
- Rozwój infrastruktury i oferty gminnych instytucji kultury, w tym z wykorzystaniem procesu digitalizacji zasobów; - Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej realizacji inicjatyw aktywizujących i integrujących lokalne społeczności; - Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo rekreacyjnej; - Rozbudowa infrastruktury i doposażenie służb ratowniczych.	Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (<i>Apus apus</i>) oraz wróbli (<i>Passer domesticus</i>) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoj ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoj ptaków. Działania nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.
- Rewitalizacja terenów gminnych oraz nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych; - Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznej.	Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac i nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.
- Transformacja energetyczna obiektów sektora publicznego i prywatnego; - Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych; - Rozwój infrastruktury OZE na terenie gminy zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.	Planowane zadania mają jednoznaczny charakter proekologiczny, a ich celem jest poprawa stanu środowiska, a w kontekście długofalowym również klimatu. Wymiana kotłów starej generacji oraz ograniczenie spalania paliw stałych zmniejsza emisję pyłów zawieszonych (PM10, PM2.5), tlenków siarki, azotu i benzo(a)pirenu – głównych składników smogu. Termomodernizacja budynków oraz inwestycje związane z montażem OZE zmniejszają zużycie energii, zwiększają samowystarczalność energetyczną i ograniczają emisję CO₂. Przed rozpoczęciem prac związanych z transformacją energetyczną budynków i przed rozpoczęciem montażu instalacji OZE zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.
- Poprawa jakości sieci dróg gminnych; - Budowa i przebudowa obiektów infrastruktury drogowej.	Oddziaływanie na środowisko w przypadku modernizacji i przebudowy dróg należy uznać za mało inwazyjne pod względem wpływu na środowisko przyrodnicze i jego komponenty, ponieważ przedsięwzięcia realizowane będą na terenach już wcześniej zagospodarowanych i przekształconych, w granicach istniejących pasów drogowych. Prace budowlane mogą powodować jedynie czasowe i lokalne zwiększenie emisji hałasu oraz spalin, jednak będą one miały charakter przejściowy i nie wpłyną w sposób trwały na stan środowiska. Modernizacja przyniesie natomiast wyraźne korzyści środowiskowe i społeczne. Wymiana nawierzchni ograniczy zjawisko pylenia i przyczyni się do poprawy jakości powietrza, a zastosowanie nowoczesnych systemów odwodnienia pozwoli na skuteczniejsze gospodarowanie wodami opadowymi. Dodatkowo wdrożenie rozwiązań takich jak cicha nawierzchnia przyczyni się do redukcji uciążliwości związanych z ruchem drogowym. Inwestycja wpłynie pozytywnie na bezpieczeństwo i płynność ruchu, co w dłuższej perspektywie ograniczy emisję zanieczyszczeń generowanych przez pojazdy. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

Działanie	Oddziaływanie
	nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków suszy, budowa infrastruktury przeciwpowodziowej oraz ochrona zasobów wodnych.	Realizacja działań związanych z przeciwdziałaniem i minimalizowaniem skutków suszy, budową infrastruktury przeciwpowodziowej oraz ochroną zasobów wodnych ma na celu poprawę bezpieczeństwa ekologicznego i ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatu. Inwestycje takie jak modernizacja wałów przeciwpowodziowych czy rozwój systemów małej retencji przyczyniają się do stabilizacji poziomu wód gruntowych i zwiększenia odporności ekosystemów na okresy suszy. Mogą jednak powodować przejściowe oddziaływania negatywne, takie jak ingerencja w naturalne siedliska, zmiana stosunków wodnych czy hałas i emisje podczas prac budowlanych. W dłuższej perspektywie działania te przyniosą korzyści środowisku, sprzyjając ochronie bioróżnorodności, poprawie jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz zapewnieniu równowagi hydrologicznej na obszarach narażonych na ekstremalne zjawiska pogodowe. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

9. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §2 i §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.).

Inwestycje traktowane jako mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą być realizowane w ramach działań z zakresu:

- 1) budowy/rozbudowy infrastruktury drogowej;
- 2) budowy/rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz towarzyszącej;
- 3) ochrony przeciwpowodziowej;
- 4) uzbrojenia terenów.

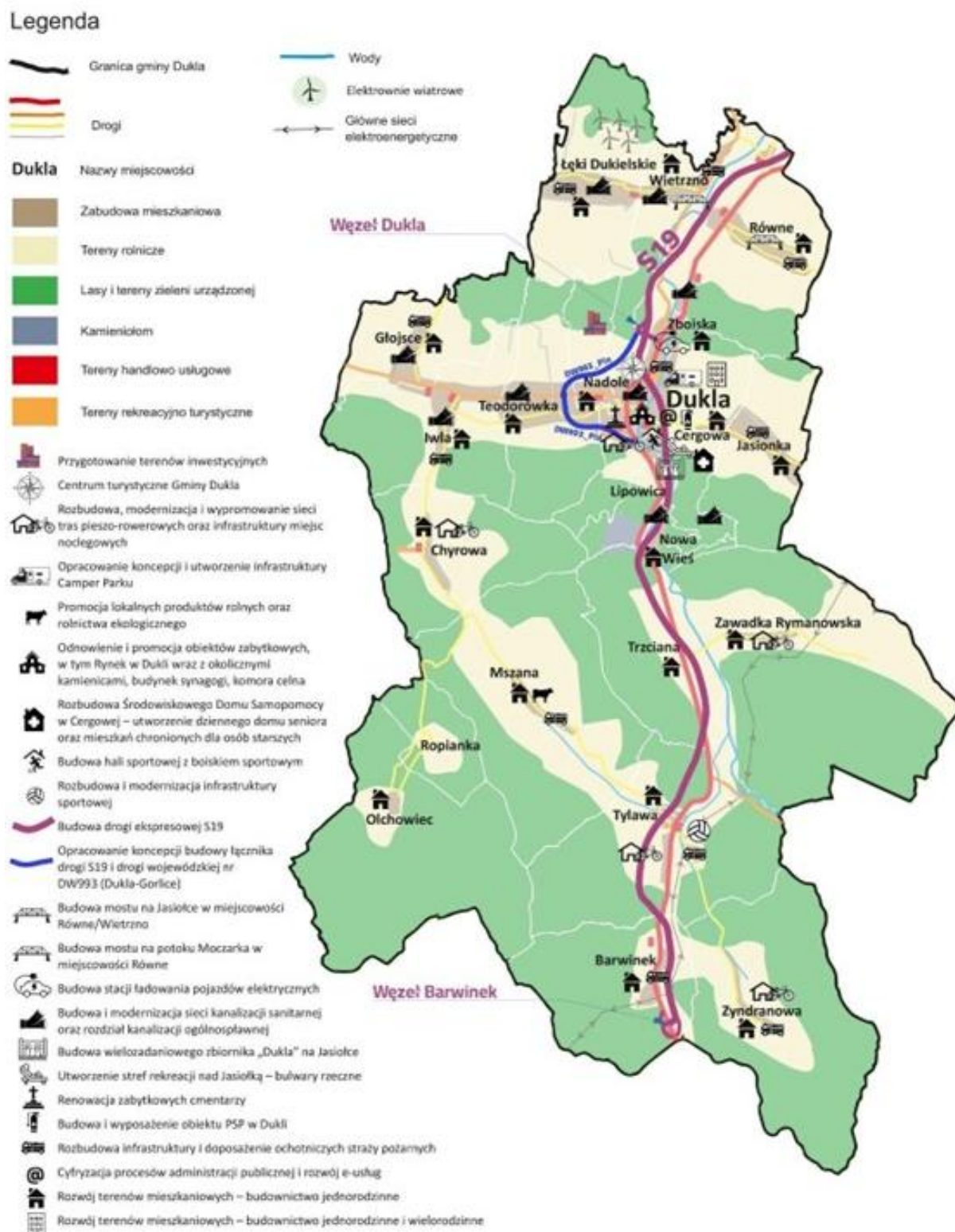
Warto podkreślić, że na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności.

W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gminy;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030 nie stanowi opracowania planistycznego, a jedynie dokument strategiczny. W związku z tym na obecnym etapie nie jest możliwe wskazanie dokładnych lokalizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach ww. dokumentu. Niemniej jednak Strategia zakłada ich orientacyjne położenie, które zostało zilustrowane na poniższym rysunku. Należy zaznaczyć, że ich realizacja będzie zgodna z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, a w przypadku inwestycji mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko poprzedzona zostanie procedurami, celem uzyskania stosownych decyzji i zgód środowiskowych. Niemniej jednak w niniejszym rozdziale przeprowadzono prognozę oddziaływania tych przedsięwzięć na formy ochrony przyrody i poszczególne elementy środowiska.

Rysunek 26. Przewidywana lokalizacja inwestycji na tle granic gminy Dukla

źródło: Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030

9.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Dukla występują następujące formy ochrony przyrody:¹⁵

- Obszary Natura 2000:
 - Trzciana;
 - Łysa Góra;
 - Osuwiska w Lipowicy;
 - Ostoja Jaślicka;
 - Ostoja Magurska;
 - Jasiołka;
 - Kościół w Równem;
 - Beskid Niski;
- Magurski Park Narodowy;
- Jaślicki Park Krajobrazowy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego;
- rezerваты przyrody:
 - Cisy w Nowej Wsi;
 - Rezerwat Tysiąclecia na Cergowej Górze;
 - Igiełki;
 - Modrzyna;
 - Wadernik;
- Użytki ekologiczne:
 - Moczelińska;
 - Czarna Młaka;
 - Deszczanka;
- 8 pomników przyrody.

Kształtowanie zagospodarowania terenów w obszarach chronionych odbywa się w dostosowaniu do przedmiotu ochrony oraz zgodnie z przepisami w zakresie ochrony przyrody oraz dokumentami nadrzędnymi.

Na etapie oceny ogólnego dokumentu nie jest możliwe dokonanie oceny poszczególnych elementów, na które mogą mieć wpływ inwestycje realizowane w wyznaczonych strefach. W prognozie wskazano jedynie możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływania mogą zostać zminimalizowane poprzez uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące.

Ogólne zapisy Strategii wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na terenie gminy Dukla. Strategia nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom. Dla działań w odniesieniu do gatunków objętych ochroną prawną, przed przystąpieniem do prac, konieczne jest uzyskanie odrębnego zezwolenia w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.) Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu

¹⁵ źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> [dostęp: 04.11.2025 r.].

ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, nie powodować przerwania integralności, ciągłości siedlisk, nie wprowadzać barier. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań mających zminimalizować to oddziaływanie.

Przedstawione przedsięwzięcia w głównej mierze realizowane będą poza obszarami chronionymi, w obrębie już istniejących obiektów infrastrukturalnych i budowlanych, w obszarach zabudowanych, o określonej antropopresji i ograniczonych zasobach przyrodniczych, w związku z czym ich potencjalny wpływ na obszary chronione, będzie znacząco ograniczony. W przypadku przedstawionych przedsięwzięć główne oddziaływania na środowisko przyrodnicze, rozumiane w tym przypadku jako świat roślin i zwierząt, związane będą z prowadzeniem prac remontowo-budowlanych, powodujących przede wszystkim emisję zanieczyszczeń do powietrza i hałasu do środowiska oraz z obecnością nadmiernej ilości ludzi i sprzętu budowlanego. Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały i przemijający, nie powodujący trwałych zmian w ekosystemach przyrodniczych. W przypadku powyższych przedsięwzięć nie przewiduje się znaczącego powiększania obszarów trwale zabudowanych, co chroni środowisko przed znaczącą utratą nowych powierzchni biologicznie czynnych.

Realizacja założeń projektu Strategii może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań, jednak będą one miały przeważnie charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac.

Działania z zakresu modernizacji budynków, mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Dlatego przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Planowane działanie może być realizowane przy zachowaniu przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony środowiska i przyrody.

Projekt Strategii nie wskazuje dokładnych lokalizacji większości działań, w związku z powyższym analizę można przeprowadzić w oparciu o ogólne założenia. Należy pamiętać, że jeśli dojdzie do realizacji przedsięwzięć o określonym negatywnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko, będą one poddane także odpowiedniej procedurze oceny oddziaływania oraz będą zgodne z aktami prawa miejscowego. Ponadto, zadania będą prowadzone mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Oddziaływanie na obszary NATURA 2000

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2025 poz. 1478 z późn. zm.) zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. W obszarach Natura 2000 nie wprowadza się zakazów za pomocą aktów prawnych jak dla pozostałych obszarowych form ochrony przyrody, a ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikają z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie.

Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Obszar NATURA 2000 Trzciana

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 obowiązuje na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 3 lipca 2023 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Trzciana PLH180018.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru NATURA 2000 Trzciana lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji

o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W obrębie obszaru Natura 2000 możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględni będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W pobliżu obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono

w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Obszar NATURA 2000 Łysa Góra

Plany zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 4 marca 2024 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łysa Góra PLH180015.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru Natura 2000 Łysa Góra lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W pobliżu obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek

hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Inwestycje związane z remontami, rozbudowami i doposażeniami infrastruktury, a także termomodernizacją budynków, jak i instalacjami OZE przewidują modernizację istniejących budynków w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem syrkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie

obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków.

Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne.

Obszar NATURA 2000 Osuwiska w Lipowicy

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 obowiązuje na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 27 kwietnia 2023 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Osuwiska w Lipowicy PLH180044.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru Natura 2000 Osuwiska w Lipowicy lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz

umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W pobliżu obszaru Natura 2000 możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględniać będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Obszar NATURA 2000 Ostoja Jaślińska

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 obowiązuje na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 września 2017 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jaślińska PLH180014.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Jaślińska lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika

również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W obrębie obszaru Natura 2000 możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględniac będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W pobliżu obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający

negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Inwestycje związane z remontami, rozbudowami i doposażeniami infrastruktury, a także termomodernizacją budynków, jak i instalacjami OZE przewidują modernizację istniejących budynków w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sytkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje

zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstąpienie od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków.

Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Zadania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych i poprawą estetyki nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną. Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.

Realizacja zadania związanego z przeciwdziałaniem i minimalizowaniem skutków suszy, będzie miała zasadniczo pozytywny wpływ na środowisko. Planowane działania przyczynią się do zwiększenia

retencji wodnej, poprawy bilansu wodnego oraz ograniczenia negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych, takich jak susze i powodzie. Zakres prac na obecnym etapie nie jest znany, jednak może do niego należeć: budowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym zbiorników retencyjnych, systemów melioracyjnych i wałów, co umożliwi skuteczniejsze zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochronę terenów zalewowych. Wprowadzenie rozwiązań sprzyjających retencji naturalnej, np. poprzez odtwarzanie terenów podmokłych, renaturyzację cieków wodnych i zalesienia, pozytywnie wpłynie na bioróżnorodność i jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych. Oddziaływania negatywne, takie jak tymczasowe przekształcenie powierzchni ziemi czy hałas w trakcie robót budowlanych, będą miały charakter krótkotrwały i lokalny, a ich skutki zostaną zminimalizowane poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych. Długofalowo projekt przyczyni się do zwiększenia odporności ekosystemów oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego. Dodatkowo należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Obszar NATURA 2000 Ostoja Magurska

Na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska nie ustanowiono planu zadań ochronnych.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym

komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W obrębie obszaru Natura 2000 możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględniac będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Obszar NATURA 2000 Jasiołka

Plany zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 1 lutego 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jasiołka PLH180011.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru Natura 2000 Jasiołka lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji

o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W obrębie obszaru Natura 2000 możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględni będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W pobliżu obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono

w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Inwestycje związane z remontami, rozbudowami i doposażeniami infrastruktury, a także termomodernizacją budynków, jak i instalacjami OZE przewidują modernizację istniejących budynków w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sytkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace

tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoj ptaków.

Rozwój infrastruktury wodno–kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Zadania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych i poprawą estetyki nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną. Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.

Realizacja zadania związanego z przeciwdziałaniem i minimalizowaniem skutków suszy, będzie miała zasadniczo pozytywny wpływ na środowisko. Planowane działania przyczynią się do zwiększenia retencji wodnej, poprawy bilansu wodnego oraz ograniczenia negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych, takich jak susze i powodzie. Zakres prac na obecnym etapie nie jest znany,

jednak może do niego należeć: budowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym zbiorników retencyjnych, systemów melioracyjnych i wałów, co umożliwi skuteczniejsze zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochronę terenów zalewowych. Wprowadzenie rozwiązań sprzyjających retencji naturalnej, np. poprzez odtwarzanie terenów podmokłych, renaturyzację cieków wodnych i zalesienia, pozytywnie wpłynie na bioróżnorodność i jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych. Oddziaływania negatywne, takie jak tymczasowe przekształcenie powierzchni ziemi czy hałas w trakcie robót budowlanych, będą miały charakter krótkotrwały i lokalny, a ich skutki zostaną zminimalizowane poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych. Długofalowo projekt przyczyni się do zwiększenia odporności ekosystemów oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego. Dodatkowo należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Obszar NATURA 2000 Kościół w Równem

Plany zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 27 kwietnia 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Natura 2000 Kościół w Równem PLH180036;
- Obwieszczenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 5 października 2023 r. o sprostowaniu błędów.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru Natura 2000 Kościół w Równem lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które

mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W pobliżu obszaru Natura 2000 możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględniac będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W pobliżu obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz

jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Inwestycje związane z remontami, rozbudowami i doposażeniami infrastruktury, a także termomodernizacją budynków, jak i instalacjami OZE przewidują modernizację istniejących budynków w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoj ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstąpienie od zakazu niszczenia siedlisk i ostoj ptaków.

Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną

zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Zadania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych i poprawą estetyki nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną. Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.

Obszar NATURA 2000 Beskid Niski

Na terenie obszaru nie ustanowiono Planu zadań ochronnych, obowiązują natomiast inne dokumenty planistyczne wymienione poniżej:

- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Komańcza na lata 2016 – 2025;
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Rymanów na lata 2019 – 2028;
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lesko na lata 2019 – 2028;
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Dukla na lata 2018 – 2027
- Aneks do Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Kołaczyce na lata 2018 – 2027

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru Natura 2000 Beskid Niski lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W obrębie obszaru otuliny możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględniac będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W pobliżu obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Inwestycje związane z remontami, rozbudowami i doposażeniami infrastruktury, a także termomodernizacją budynków, jak i instalacjami OZE przewidują modernizację istniejących budynków w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jeryzków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków

należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstąpienie od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie działalności obiektów. Działanie ma na celu zapewnianie coraz większego standardu oraz podniesienie efektywności świadczeń. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony pomników przyrody.

Rozwój infrastruktury wodno–kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Zadania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych i poprawą estetyki nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną. Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także

podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.

Realizacja zadania związanego z przeciwdziałaniem i minimalizowaniem skutków suszy, będzie miała zasadniczo pozytywny wpływ na środowisko. Planowane działania przyczynią się do zwiększenia retencji wodnej, poprawy bilansu wodnego oraz ograniczenia negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych, takich jak susze i powodzie. Zakres prac na obecnym etapie nie jest znany, jednak może do niego należeć: budowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym zbiorników retencyjnych, systemów melioracyjnych i wałów, co umożliwi skuteczniejsze zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochronę terenów zalewowych. Wprowadzenie rozwiązań sprzyjających retencji naturalnej, np. poprzez odtwarzanie terenów podmokłych, renaturyzację cieków wodnych i zalesienia, pozytywnie wpłynie na bioróżnorodność i jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych. Oddziaływania negatywne, takie jak tymczasowe przekształcenie powierzchni ziemi czy hałas w trakcie robót budowlanych, będą miały charakter krótkotrwały i lokalny, a ich skutki zostaną zminimalizowane poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych. Długofalowo projekt przyczyni się do zwiększenia odporności ekosystemów oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego. Dodatkowo należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Oddziaływanie na Park Narodowy

W stosunku do parków narodowych wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 15 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa tj. Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 października 2018 r. w sprawie zadań ochronnych dla Magurskiego Parku Narodowego.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w sąsiedztwie parku lub na terenie jego otuliny, jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika

również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W obrębie obszaru otuliny możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględni będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji

na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Oddziaływania na park krajobrazowy

Jaśliski Park Krajobrazowy

W stosunku do parków krajobrazowych wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 17 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 poz. 1478 z późn zm.) oraz indywidualnego prawa miejscowego tj. Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 września 2003 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Jaśliskiego Parku Krajobrazowego.

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru parku lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym

komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W obrębie obszaru parku możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględniac będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W pobliżu obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac

np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Inwestycje związane z remontami, rozbudowami i doposażeniami infrastruktury, a także termomodernizacją budynków, jak i instalacjami OZE przewidują modernizację istniejących budynków w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sytkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstąpienie od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie działalności obiektów. Działanie ma na celu zapewnianie coraz większego standardu oraz podniesienie efektywności świadczeń. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony pomników przyrody.

Rozwój infrastruktury wodno–kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów

zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Zadania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych i poprawą estetyki nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną. Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.

Realizacja zadania związanego z przeciwdziałaniem i minimalizowaniem skutków suszy, będzie miała zasadniczo pozytywny wpływ na środowisko. Planowane działania przyczynią się do zwiększenia retencji wodnej, poprawy bilansu wodnego oraz ograniczenia negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych, takich jak susze i powodzie. Zakres prac na obecnym etapie nie jest znany, jednak może do niego należeć: budowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym zbiorników retencyjnych, systemów melioracyjnych i wałów, co umożliwi skuteczniejsze zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochronę terenów zalewowych. Wprowadzenie rozwiązań sprzyjających retencji naturalnej, np. poprzez odtwarzanie terenów podmokłych, renaturyzację cieków wodnych i zalesienia, pozytywnie wpłynie na bioróżnorodność i jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych. Oddziaływania negatywne, takie jak tymczasowe przekształcenie powierzchni ziemi czy hałas w trakcie robót budowlanych, będą miały charakter krótkotrwały i lokalny, a ich skutki zostaną

zminimalizowane poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych. Długofalowo projekt przyczyni się do zwiększenia odporności ekosystemów oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego. Dodatkowo należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Oddziaływania na obszary chronionego krajobrazu

W stosunku do obszaru chronionego krajobrazu wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie przyrody. Zakazy wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody nie dotyczą inwestycji celu publicznego, czyli inwestycji o znaczeniu lokalnym, ponadlokalnym a także krajowym. Zadania wyznaczone w Strategii wpływają na rozwój lokalny. Jednocześnie, należy pamiętać, aby stosować działania minimalizujące negatywne oddziaływania zadań. Działania te w większości zaliczają się do inwestycji celu publicznego, wobec tego zakazy nie dotyczą inwestycji celu publicznego stosownie do zapisu art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Na terenach obszaru chronionego krajobrazu nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego i długoterminowego.

Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego

Na terenie Przecławskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązuje *Uchwała nr LII/866/22 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie zmiany uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawach obszarów chronionego krajobrazu.*

Na terenie przedmiotowego obszaru chronionego krajobrazu nie przewiduje się realizacji inwestycji mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko i stojących w konflikcie z założeniami ochrony obszaru.

Zadania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej w głównej mierze mają na celu rozwój społeczno-gospodarczy poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu. Ich realizacja może wiązać się z pewnym oddziaływaniem na środowisko naturalne, jednak przy prawidłowym zaplanowaniu i przeprowadzeniu inwestycji – w szczególności z poszanowaniem przepisów dotyczących gospodarki wodnej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego – wpływ ten będzie kontrolowany i minimalny. Z mapy wskazującej możliwą lokalizację poszczególnych inwestycji wynika również, że na terenie omawianego obszaru chronionego możliwa jest realizacja dróg i ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz

umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

W obrębie obszaru możliwa jest realizacja zadań związanych z modernizacją układu drogowego wraz z budową i przebudową obiektów infrastruktury drogowej. Zakłada się, że wskazane zadania polegać będą głównie na modernizacji oraz częściowej budowie dróg w granicach istniejących pasów. Oznacza to, że większość prac będzie prowadzona na terenach już przekształconych, wykorzystywanych dotychczas pod infrastrukturę komunikacyjną, a więc bez konieczności zajmowania nowego terenu. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wzmocnienie nawierzchni, poprawę odwodnienia, przebudowę zjazdów, chodników i poboczy, a także dostosowanie geometrii drogi do obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Prace te nie będą wiązać się z istotną ingerencją w środowisko przyrodnicze, a ewentualne zmiany w terenie będą ograniczone do minimum. Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględniać będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Ze względu na lokalizację inwestycji oraz jej zakres, ryzyko oddziaływań na różnorodność biologiczną, jakość wód czy powietrza jest niewielkie i ma charakter krótkotrwały oraz lokalny – ograniczający się do realizacji. Po zakończeniu prac modernizacyjnych inwestycja przyczyni się do poprawy warunków ruchu drogowego, co może pośrednio wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez usprawnienie przepustowości i płynności ruchu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W pobliżu obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Realizacja inwestycji może wpłynąć na środowisko przyrodnicze, powodując m.in. usuwanie roślinności, zakłócenia siedlisk oraz niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta wskutek hałasu, zanieczyszczeń i intensywnej działalności sprzętu. Tego typu działania mogą prowadzić do fragmentacji terenów cennych przyrodniczo, zmian w gospodarce wodnej oraz obniżenia lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie wrażliwe na takie oddziaływania są obszary objęte ochroną przyrody. W związku z tym niezbędne jest planowanie i prowadzenie inwestycji w sposób ograniczający negatywne skutki dla przyrody, w tym poprzez odpowiednią ich lokację i wdrażanie odpowiednich środków zapobiegawczych i kompensacyjnych. Pomimo tymczasowego negatywnego oddziaływania w fazie realizacji, inwestycja może przynieść korzyści dla środowiska, szczególnie jeśli uwzględniono w niej rozwiązania proekologiczne. Do potencjalnych pozytywnych efektów należą m.in. uporządkowanie i rekultywacja terenu, nowe nasadzenia roślinności, poprawa retencji wodnej, a także zastosowanie technologii przyjaznych środowisku. Inwestycja może również przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności poprzez tworzenie nowych siedlisk, korytarzy ekologicznych czy

elementów małej retencji, a także wspierać edukację ekologiczną użytkowników terenu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Inwestycje związane z remontami, rozbudowami i doposażeniami infrastruktury, a także termomodernizacją budynków, jak i instalacjami OZE przewidują modernizację istniejących budynków w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstąpienie od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie działalności obiektów. Działanie ma na celu zapewnianie coraz większego standardu oraz podniesienie

efektywności świadczeń. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony pomników przyrody.

Rozwój infrastruktury wodno–kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć również, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Zadania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych i poprawą estetyki nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną. Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.

Realizacja zadania związanego z przeciwdziałaniem i minimalizowaniem skutków suszy, będzie miała zasadniczo pozytywny wpływ na środowisko. Planowane działania przyczynią się do zwiększenia retencji wodnej, poprawy bilansu wodnego oraz ograniczenia negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych, takich jak susze i powodzie. Zakres prac na obecnym etapie nie jest znany, jednak może do niego należeć: budowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym

zbiorników retencyjnych, systemów melioracyjnych i wałów, co umożliwi skuteczniejsze zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochronę terenów zalewowych. Wprowadzenie rozwiązań sprzyjających retencji naturalnej, np. poprzez odtwarzanie terenów podmokłych, renaturyzację cieków wodnych i zalesienia, pozytywnie wpłynie na bioróżnorodność i jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych. Oddziaływania negatywne, takie jak tymczasowe przekształcenie powierzchni ziemi czy hałas w trakcie robót budowlanych, będą miały charakter krótkotrwały i lokalny, a ich skutki zostaną zminimalizowane poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych. Długofalowo projekt przyczyni się do zwiększenia odporności ekosystemów oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego. Dodatkowo należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Oddziaływania na rezerваты przyrody

W rezerwach przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstąpienie od zakazów, po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Dla rezerwatu przyrody Rezerwat Tysiąclecia na Cergowej Górze opracowano plan ochrony: *Zarządzenie nr 24/20 RDOŚ w Rzeszowie z dnia 28 lipca 2020 w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Rezerwat Tysiąclecia na Cergowej Górze"*.

Dla rezerwatów przyrody Cisy w Nowej Wsi, Igiełki, Modrzyna i Wadernik, nie opracowano planów ochrony.

Działania wyznaczone w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030* nie przewidują realizacji inwestycji na terenie rezerwatów., ani na terenach proponowanych rezerwatów.

Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Jedynym zadaniem, jakie może być realizowane w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatów przyrody jest zadanie związane z rozwojem infrastruktury turystycznej, w tym kontekście ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki

rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

Oddziaływania na pomniki przyrody

Dla pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.).

W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych na omawianym terenie istniejące pomniki przyrody nie będą narażone na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony. Działania inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem lokalizacji pomników przyrody.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. Najważniejszym elementem adaptacji do zmian klimatycznych będzie, w przypadku siedlisk, zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważona gospodarka leśna uwzględniająca zmiany klimatyczne oraz ich efekty. Kluczowym elementem będzie utrzymanie obszarów wodno-błotnych oraz ich odtwarzanie w miejscach posiadających odpowiednie warunki.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zachowanie oraz tworzenie nowych zalesień i obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej;
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni dla siedliska skład gatunkowy.

9.2. Korytarze ekologiczne

Przez omawiany teren przebiega korytarze ekologiczne:

- Korytarze udostępniane przez GDOŚ:
 - Bieszczady – Ostoja Magurska;
 - Ostoja Magurska;
- Korytarze zgodnie z opracowaniem „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski i in. 2011):
 - Beskid Niski;
- Korytarze Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”.

Obszar obejmujący ww. korytarz ekologiczny składa się zarówno z terenów rolniczych, roślinności szuwarowej i mokradeł, ale również terenów leśnych, z zabudowy i dróg dojazdowych.

W związku z powyższym istnieje ryzyko powstawania negatywnych oddziaływań z planowanymi działaniami związanymi z budową/przebudową/modernizacją dróg na omawianym terenie.

W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań zadań związanych z rozwojem infrastruktury drogowej najczęściej stosuje się przejścia dla zwierząt a także dostosowując istniejące obiekty inżynierskie do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt. Mogą być poprowadzone pod powierzchnią drogi, nad drogą bądź po drodze. W celu ograniczenia śmiertelności zwierząt stosuje się ogrodzenia ochronne dostosowane do lokalnie występujących gatunków. Ponadto, m.in. zaleca się stosowanie transparentnych ekranów akustycznych, wprowadzenie ograniczeń prędkości, wprowadzenie oświetlenia o niskiej emisji barw niebieskich i promieniowania UV a także stosowanie szczelnych pokryw studni i ogrodzeń ochronnych wokół obiektów odwadniających.

Na terenie korytarza ekologicznego możliwa jest realizacja inwestycji związanych z budową, rozbudową i remontem dróg gminnych. W celu ograniczenia ryzyka kolizji ze zwierzętami zaleca się zastosowanie odpowiedniego oznakowania ostrzegawczego i ograniczeń prędkości. W związku z klasą remontowanych dróg nie przewiduje się, aby stanowiły znaczącą barierę dla przemieszczania się fauny.

Do zadań pozytywnie oddziałujących na prawidłowe funkcjonowanie korytarzy ekologicznych należą te związane z zwiększaniem świadomości mieszkańców, rozwojem gospodarki wodno-ściekowej, w tym ujęć wód.

9.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów Strategii w przypadku typowych działań inwestycyjnych w tym rozbudowy dróg, chodników, budową nowych ścieżek rowerowych, modernizacji budynków może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Możliwe oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą miały związek z realizacją planowanych inwestycji m.in. rozwiązań infrastrukturalnych np. budowa dróg oraz tras rowerowych. Oddziaływania te związane będą głównie z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe).

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność, ponieważ może dojść do zajęcia danego terenu, na którym planuje się inwestycję. Ponadto, może dojść do tworzenia barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od m.in. dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin;
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami;
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi;
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg);
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Edukacja ekologiczna przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, a tym samym pozytywnych skutków można upatrywać w kontekście kształtowanie środowiska życia z poszanowaniem otaczającej przyrody.

Realizacja zadań związana z rewitalizacją zurbanizowanych obszarów gminy przyczyni się do zwiększanie areału terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych i gruntowych.

Przed rozpoczęciem prac związanych z modernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana

z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii nie wpłyną negatywnie na drożność migracyjną i ekologiczną korytarza rzecznego. Zapewnienie wykwalifikowanego nadzoru przyrodniczego oraz dostosowanie terminu prowadzenia ewentualnych przyszłych planowanych prac do okresów aktywności fauny i wegetacji flory zapewni zminimalizowanie negatywnego wpływu inwestycji na korytarze ekologiczne i migracyjne w rejonie obszaru przedsięwzięcia.

Rozwój inwestycji liniowych takich jak infrastruktura drogowa może przyczynić się do zmniejszenia drożności korytarza ekologicznego szczególnie w przypadku grodzenia dróg kołowych. W przypadku budowy nowej infrastruktury drogowej a także w przypadku budowy sieci tras rowerowych poprowadzonych w nowym śladzie należy uwzględnić rozmieszczenie chronionych elementów przyrody tj. siedlisk chronionych, stanowisk chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Planowane trasy należy poprowadzić poza wskazanymi elementami lub zastosować adekwatne działania minimalizujące wynikające z dokumentacji środowiskowej.

Z danych przekazanych przez RDOŚ w Rzeszowie wynika, że na przedmiotowym terenie, poza obszarami Natura 2000, stwierdzono stanowiska chronionych zwierząt. Należy również zaznaczyć, że w niedalekiej odległości od ww. stanowisk znajdują się obszary NATURA 2000, gdzie w razie zakłóceń organizmy te mogą znaleźć schronienie. Niemniej jednak zaleca się, aby wszelkie prace były realizowane w sposób, pozwalający na minimalizację negatywnego oddziaływania. W przypadku inwestycji wielkopowierzchniowych, zaleca się wykonanie ekspertyz środowiskowych, a na etapie realizacji inwestycji dostosowanie się do zaleceń płynących z jej wyników. Do miejsc bytowania i rozrodu herpetofauny należą niewątpliwie obecne wszelkie okresowe i stałe zbiorniki wodne. Należy zaznaczyć, że w przypadku realizacji przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, zostaną one poprzedzane odpowiednimi analizami z udziałem specjalisty herpetologa, służącymi uzyskaniu stosownych decyzji i zgód środowiskowych. Wydać on może zalecenia odnośnie utworzenia tzw. tymczasowych wygrodzeń herpetologicznych (na etapie realizacji inwestycji) oraz w przypadku, gdy eksploatacja przedsięwzięcia będzie niosła ryzyko dla herpetofauny również wygrodzeń herpetologicznych stałych.

Nie przewiduje się działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. W ramach przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej, np. dróg w razie konieczności przewiduje się m.in. budowę przejść dla zwierząt, budowę przepustów wodnych. Działania te będą ukierunkowane na zniesienie lub ograniczenie barier dla przemieszczania się zwierząt.

W przypadku realizacji zadań związanych z wykonywaniem wykopów, do najbardziej narażonych organizmów należą drzewa. Szczególnie groźne są dla nich wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój korzeni. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew (Suchocka M., 2016, *Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych*, Warszawa). Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 z późn. zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony

środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

9.4. Ludzie

Realizacja Strategii zakłada zrównoważony rozwój regionu z jednoczesną poprawą stanu środowiska. Działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia, ale przede wszystkim będą one związane z poprawą jakości powietrza, wód, gleb i środowiska przyrodniczego.

Jednym z ważnych elementów będzie rozwój i konserwacja infrastruktury technicznej (drogi, chodniki, oświetlenie drogowe, ścieżki rowerowe). Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni.

Kampanie edukacyjne bezpośrednio mogą się przyczynić do zmniejszenia zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego. Pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, będzie miało ograniczenie emisji spalin ze źródeł komunikacyjnych.

Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. Negatywne odczucia wśród mieszkańców mogą budzić utrudnienia związane z organizacją ruchu.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi, ich zdrowie i bezpieczeństwo.

9.5. Powietrze atmosferyczne

Pozytywne oddziaływanie na stan jakości powietrza związane będzie przede wszystkim ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Obniżenie ładunku emisji zanieczyszczeń nastąpi poprzez realizację inwestycji takich jak: promocja zbiorowego transportu i pozostałe działania inwestycyjne i planistyczne z tym związane, jako przyczyna zmniejszenia udziału transportu indywidualnego i w efekcie obniżenie emisji spalin ze źródeł komunikacyjnych.

Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się przebudowy dróg, które pozwolą na upłynnienie ruchu. Ponadto, rozwój komunikacji publicznej pozwoli na ograniczenie ruchu samochodowego i wynikającej bezpośrednio z niego emisji spalin oraz powstania efektu korków ulicznych i zmniejszy frustrację społeczeństwa. Realizowane działanie poprawi więc płynność ruchu i ograniczy negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne.

Poprawa dostępności infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie wtórnej emisji substancji pyłowych emitowanych do powietrza w wyniku unosu z nawierzchni dróg. Również organizacja ruchu może mieć pośrednio pozytywny wpływ na stan jakości powietrza. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma zastępowanie tradycyjnych środków lokomocji przez korzystanie ze ścieżek rowerowych.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z fazą realizacyjną planowanych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie na powietrze mogą mieć inwestycje drogowe. Źródłem negatywnego oddziaływania infrastruktury drogowej jest zarówno jej budowa jak i eksploatacja. Faza budowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pyłących. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały, tj. do czasu zakończenia robót budowlanych. Eksploatacja nowo powstałych dróg spowoduje emisję zanieczyszczeń związaną ze wzrostem natężenia ruchu w tych lokalizacjach.

9.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Wprowadzenie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury w kontekście klimatu może być kluczową metodą, pozwalającą na skuteczną walkę z postępującymi zmianami klimatycznymi. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów. Ponad to w gospodarce rolnej istotne będzie wprowadzenie rozwiązań z zakresu utrzymania uwodnienia gruntu (budowa piętrzeń i zastawek).

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby projektu KLIMADA¹⁶, zamieszczonymi w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmieniają się. Przewidywane jest zwiększenie się ilości dni z temperaturą powyżej 25°C oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0°C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

9.7. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim

¹⁶ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu.

sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Wszelkie działania związane z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego powodują zazwyczaj pośredni pozytywny wpływ na wartość zmodernizowanych obiektów i możliwość zwiększenia wpływów finansowych wynikających ze świadczonych w nich usług. Pośrednio oddziałują także na nieruchomości znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne ma również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na poprawę ich stanu technicznego. Zanieczyszczenia pyłowe, które są emitowane z kominów budynków mieszkalnych z sektora indywidualnego jak i zbiorowego osiadając na zabytkach i dobrach materialnych powodują ich niszczenie.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływania wiążą się z możliwym spadkiem wartości nieruchomości (budynków i gruntów) z uwagi na niepożądane sąsiedztwo nowych inwestycji, które w opinii społecznej pogarszają atrakcyjność (krajobrazową i funkcjonalną) danego miejsca i odwrotnie na wzrost wartości nieruchomości wpływa lokalizacja i dostęp do obiektów zabytkowych, cennych obszarów przyrodniczych, jak i środków komunikacyjnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na dziedzictwo kulturowe, zabytki, dobra materialne.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu Planu przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki.

9.8. Zasoby naturalne

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda oraz gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej oraz budową centr przesiadkowych, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z wdrażaniem komunikacji rowerowej oraz zamiany taboru na elektryczny.

Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w Planie możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobycia surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne.

9.9. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektowanej Strategii są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. Oceniono, że wyznaczone w projekcie zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód, a także istniejące na terenie gminy ujęcia wód podziemnych.

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy ustanawianie stref ochronnych ujęć wód. Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód, w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją. Strefa ochronna obejmuje wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960) na terenie ochrony bezpośredniej zakazuje się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenie ochrony bezpośredniej należy: Odprowadzać wody opadowe lub roztopowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody.

2. Zagospodarować teren zielenią.
3. Odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.
4. Ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających. Na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informację o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Zakazuje się niszczenia, uszkodzenia lub przemieszczania stałych znaków stojących lub pływających oraz tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody. Na terenie ochronny pośredniej może być zakazane lub ograniczone wykonywanie robót lub czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, obejmujących:

1. Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi.
2. Rolnicze wykorzystanie ścieków.
3. Przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych.
4. Stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin.
5. Budowę nowych dróg, linii kolejowych, lotnisk lub lądowisk.
6. Wykonywanie urządzeń melioracji wodnych oraz wykopów ziemnych.
7. Lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt.
8. Lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu.
9. Lokalizowanie składowisk odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych.
10. Mycie pojazdów mechanicznych.
11. Urządzanie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.
12. Lokalizowanie nowych ujęć wody.
13. Lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie martwych zwierząt.
14. Wydobywanie kopalin.
15. Wykonywanie odwodnień budowlanych lub górniczych.
16. Lokalizowanie budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych związanych z turystyką.
17. Używanie statków powietrznych do przeprowadzania zabiegów rolniczych.
18. Urządzanie przyrz. kiszonych.
19. Chów lub hodowlę ryb, ich dokarmianie lub zanęcanie.
20. Pojenie oraz wypasanie zwierząt.
21. Wydobywanie kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinanie roślin z wód lub brzegu.
22. Uprawianie sportów wodnych.
23. Użytkowanie statków o napędzie spalinowym.
24. Lokalizowanie nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
25. Składowanie opakowań po nawozach i środkach ochrony roślin.
26. Stosowanie i składowanie chemicznych środków zimowego utrzymania dróg.
27. Lokalizowanie pomp ciepła i akumulatorów ciepła warstwy wodonośnej.

Założenia projektowanego dokumentu nie będą oddziaływać na strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód ze względu na brak zaplanowanych przedsięwzięć w ich granicach, wynikający z powyższych zakazów. Czas remontów będzie wiązał się z chwilowymi i krótkoterminowymi uciążliwościami dla środowiska związanymi ze wzmożonym transportem, wibracjami, emisją spalin, hałasem oraz powstawaniem odpadów. Wszystkie użyte do budowy i remontów surowce, materiały, wodę, paliwa i energię należy wykorzystywać zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami ze szczególnym zwróceniem uwagi na odzysk materiałów i surowców w trakcie gospodarki odpadami.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych;
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;

- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w Strategii powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych;
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych;
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych;
- stopniowe redukowanie zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i zaprzestanie lub stopniowa eliminowania emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji priorytetowych.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy. Zaproponowane w projekcie Planu działania będą zmierzać do poprawy warunków klimatycznych dzięki systematycznej poprawie reżimu hydrologicznego oraz jakości wód.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z promowaniem niskoemisyjnych środków transportu, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej regionu. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, a zanieczyszczenia z powietrza przenikają do środowiska glebowego. W związku z tym poprawa stanu jakości powietrza wpłynie na poprawę stanu jakości wody.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Możliwe oddziaływania negatywne będą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudnością związaną z przesączaniem wód opadowych, ze względu na występowanie powierzchni silnie zabudowanej oraz przedostawaniem się szkodliwych substancji do wód (szczególnie na etapie realizacji niektórych inwestycji).

Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu. Ogromną zaletą retencji jest wykorzystywanie wody deszczowej w zakładach

zużywających ponadprzeciętne ilości wody. Takim miejscem jest, np. myjnia samochodowa. Charakteryzuje się dużą powierzchnią zlewni dzięki czemu spora ilość wody zostanie zatrzymana w zbiorniku.

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych.

Zgodnie z projektem KLIMADA¹⁷, rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu;
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych;
- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych;
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym;
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

9.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej przyczynią się działania dotyczące, m.in. modernizacji budynków, powstania elementów błękitno-zielonej infrastruktury a także te związane z rewitalizacją obiektów.

Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

¹⁷ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu.

- budowa, poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców;
- budowa i/lub modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego m.in. drogi i pasy rowerowe;
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.*¹⁸

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, budowie ścieżek rowerowych oraz nowych obiektów użyteczności publicznej powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynieryjnego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy estetyki przestrzeni publicznej.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju. Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy również mieć na uwadze podczas

¹⁸ źródło: Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów inwestycyjnych związanych z wielkopowierzchniowym sektorem komunalnym.

9.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach miejskich i o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez rozbudowę dróg m.in. stosowanie cichej nawierzchni, a także wyprowadzaniem ruchu tranzytowego poza obszary miejskie i zamieszkałe.

Również pozytywny wpływ na klimat akustyczny będą miały także inwestycje w zakresie rozwoju i modernizacji transportu publicznego. Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu ścieżek rowerowych, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: Wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na omawianym terenie opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń mogą niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

Zwiększenie przepustowości dróg może wiązać się ze zwiększeniem poziomu hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie nowych dróg. Zadanie to można zminimalizować stosując rozwiązania techniczne ograniczające poziom hałasu m.in. ciche nawierzchnie.

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”. Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

9.12. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów

Pozytywny wpływ niewątpliwie będą miały działania przeciwdziałające nielegalnemu pozbywaniu się odpadów np. edukacja ekologiczna mieszkańców. Długofalowy pozytywny trend dotyczący właściwego zagospodarowania odpadów, a także ograniczenia w ich powstawaniu prognozowany jest dzięki wdrażaniu inicjatyw dotyczących edukacji ekologicznej.

Powstawanie dużej ilości odpadów (w szczególności budowlanych) będzie związane z realizacją inwestycji dotyczących budowy nowych obiektów. Wszystkie wytworzone odpady na poszczególnych etapach, zostaną zagospodarowane zgodnie z przepisami ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. Odpady będą zbierane selektywnie w wydzielonych i przystosowanych miejscach, w warunkach zabezpieczających przed przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń.

9.13. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii

Planowane do realizacji przedsięwzięcia ujęte w Strategii nie są zaliczane do obiektów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii przemysłowych wg Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016, poz. 138).

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii podczas realizacji Strategii może być związane z poważną awarią w transporcie drogowym, niekontrolowanym wyciekiem przewożonych substancji niebezpiecznych, wyciekiem płynów eksploatacyjnych na skutek usterek technicznych. Ze względu na charakter przedsięwzięć, które nie wiążą się z koniecznością użycia niebezpiecznych substancji ani technologii nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia dla środowiska. Realizacja układu komunikacyjnego gminy nie będzie jednak bezpośrednio wpływała na wystąpienie poważnej awarii, będą to jednak potencjalne lokalizacje wystąpienia tego niekorzystnego zdarzenia.

10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślaną wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gminy.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Na etapie realizacji i funkcjonowania inwestycji należy preferować technologie wodooszczędne;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów niebezpiecznych dla środowiska;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu (np. korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pyłących). Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;

- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;
- Ograniczanie stosowania paliw wysokoemisyjnych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Stosowanie wszystkich możliwych środków związanych z ochroną zwierząt podczas prowadzenia prac remontowych i termomodernizacyjnych obiektów (np. zabezpieczanie lub przenoszenie gniazd, pozostawianie otwartych otworów stropodachowych);
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk do minimum i stosowanie nowych nasadzeń wraz z ich późniejszym utrzymaniem;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Stosowanie wszelkich możliwych środków technicznych w celu ochrony zwierząt w trakcie inwestycji liniowych (np. montaż siatek i pojemników w celu ochrony płazów i drobnych ssaków) o ile będzie to konieczne;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym ptaków, rozrodem płazów, hibernacji nietoperzy i tarła ryb, jeśli na obszarze inwestycji występują;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną, dostosowanych do wymogów siedliska;
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr materialnych

Wszelkie działania mające na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie należy planować i realizować zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

11. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- zmiana lokalizacji danego działania;
- zmiana technologii realizacji zadania;
- wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania;
- rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego;
- modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy, który jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu, o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji Strategii prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

13. System realizacji Strategii

Poziom wdrożenia w życie celów i działań strategii rozwoju weryfikuje skuteczność działania władz lokalnych oraz słuszność założeń przyjętych w strategii rozwoju gminy.

Organizację procesów wdrażających strategię ujęto w ramy systemu realizacji strategii, który zawiera następujące założenia:

- podmioty zaangażowane w realizację strategii, ich rola i kompetencje, podział zadań oraz relacje i zasady współpracy;
- mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii;
- wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

13.1. Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

Niniejsza Strategia obejmuje zadania stanowiące wyzwania dla całej społeczności lokalnej oraz wszystkich podmiotów działających na terenie gminy lub pozostających z nią w relacji. W procesie zarządzania gminą (jej rozwojem), strategia pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz samorządowych – we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi. Powoduje to konieczność określenia głównych zadań oraz zakresu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jej realizację.

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii tworzą trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, urząd gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie;
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.;
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Generalny zakres ról w realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dukla przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Podmioty zaangażowane w realizację Strategii Rozwoju Gminy Dukla.

Sektor	Przedstawiciele sektora	Rola w realizacji SRGD 2023-2030
Publiczny	❖ Rada Miejska w Dukli; ❖ Burmistrz Dukli; ❖ Urząd Miejski w Dukli; ❖ instytucje gminne sektora edukacji, kultury i sportu; ❖ przedsiębiorstwa komunalne; ❖ władze samorządowe i instytucje publiczne z gmin partnerskich; ❖ władze samorządowe i instytucje publiczne szczebla powiatowego oraz wojewódzkiego; ❖ administracja rządowa; ❖ uczelnie i instytucje badawcze.	❖ inicjowanie i realizacja przedsięwzięć określonych w Strategii; ❖ finansowanie przedsięwzięć określonych w Strategii; ❖ określenie ram prawnych i organizacyjnych dla realizacji zadań strategicznych; ❖ nawiązywanie partnerstw, angażowanie podmiotów z pozostałych sektorów do realizacji Strategii; ❖ promocja i upowszechnianie działań strategicznych; ❖ wsparcie naukowe i badawcze

		w realizacji przedsięwzięć.
Prywatny	❖ przedsiębiorcy; ❖ instytucje otoczenia biznesu; ❖ klastry i porozumienia przedsiębiorców.	❖ inicjowanie i realizacja przedsięwzięć biznesowych służących rozwojowi gospodarczemu Gminy; ❖ finansowanie przedsięwzięć biznesowych; ❖ udział w partnerstwa międzysektorowych dotyczących realizacji przedsięwzięć.
Społeczny	❖ organizacje społeczne i wyznaniowe; ❖ podmioty ekonomii społecznej.	❖ inicjowanie i realizacja przedsięwzięć społecznych służących rozwojowi kapitału ludzkiego Gminy; ❖ finansowanie przedsięwzięć społecznych; ❖ udział w partnerstwa międzysektorowych dotyczących realizacji przedsięwzięć.

źródło: Opracowanie własne.

Skuteczność proponowanych działań będzie zależała w dużym stopniu od skali aktywności i zintegrowania wielu środowisk, dlatego realizacja dokumentu została oparta o następujące główne zasady i mechanizmy, w tym w szczególności:

- Partycypacja i partnerstwo, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji;
- otwartość, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład;
- zintegrowana aktywność, będącą efektem podzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy;
- transparentność, przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i bieżące konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych;
- konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań;
- elastyczność reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących w gminie i jej otoczeniu,
- efektywność, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów;
- priorytet finansowania dla programów i projektów wpisanych wprost do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych;
- wypracowanie form komunikacji i aktywizacji, minimalizujące niezadowolenie społeczne; rozwijanie współpracy urzędników i obywateli, szczególnie organizacji pozarządowych, Rady Pożytku Publicznego w postaci wspólnych szkoleń, warsztatów i spotkań poświęconych budowaniu i analizie sposobów angażowania obywateli.

13.2. Instrumenty wdrażania Strategii

W celu prawidłowej realizacji działań zaplanowanych w ramach strategii, przewiduje się wykorzystanie instrumentów pozwalających na spójny udział zaangażowanych podmiotów, tworzący jednocześnie efekt synergii.

Instrumenty realizacji strategii mają zapewnić osiągnięcie stawianych jej celów i być spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym.

W poniższym zestawieniu wybrano najbardziej kluczowe instrumenty, zarówno pod względem efektywności działania, jak również dotychczas stosowanej praktyki i posiadanych doświadczeń:

- instrumenty wdrożeniowe, w tym gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, procedury, projekty oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych;
- instrumenty organizacyjno-zarządcze, w tym regulaminy jednostek, powołany zespół zarządzający strategią;
- instrumenty finansowe, w tym uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich;
- instrumenty prawne, wynikające z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne;
- instrumenty planowania przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym;
- instrumenty społeczne, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej.

13.3. Monitoring i rezultaty realizacji Strategii

Monitorowanie jest ważną częścią wdrażania lokalnej strategii rozwoju, ponieważ stanowi jedno z podstawowych źródeł danych podczas procesu ewaluacji strategii. W związku z tym proces monitorowania powinien zagwarantować efektywne skompletowanie wszystkich ważnych danych, które ujęte w analizie pozwolą uzyskać informację o zgodności zrealizowanych działań z założeniami strategii, a także o postępie w jej wdrażaniu.

Proces monitorowania strategii polega na okresowym badaniu poziomu wykonania poszczególnych wskaźników celów strategicznych i operacyjnych ustalonych w jej ramach. Wskaźniki przyjęte dla Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030 przedstawiono w rozdziale V.3 Rezultaty planowanych działań.

Proces monitorowania strategii będzie przeprowadzany w formie corocznych sprawozdań, odnoszących się do ustalonych strategicznych działań, co umożliwi identyfikację ewentualnych problemów, a następnie pozwoli podjąć stosowne kroki usprawniające dalszą realizację strategii. Ponadto, oprócz corocznych sprawozdań, w okresie wdrażania strategii zostanie opracowany raport monitorujący mid-term, określający postęp w realizacji strategii. Sporządzenie raportu monitorującego zaplanowano w połowie okresu obowiązywania strategii. Powyższy dokument będzie stanowił materiał informacyjny na temat efektów oraz poziomu rozwoju gminy w kolejnych okresach wdrażania strategii. Jednocześnie raport może stanowić podstawę do ewentualnej aktualizacji strategii, której dostosowywanie do zmieniających się warunków jest niezbędne w celu sprawnego zarządzania gminą. Z kolei raport ewaluacyjny opracowany w 2031 r. będzie stanowił pełne podsumowanie i ocenę stopnia efektywności wdrażania strategii rozwoju gminy.

Główną jednostką organizacyjną biorącą udział w procesie monitorowania lokalnej strategii rozwoju gminy jest Urząd Miejski w Dukli, wspomagany przez gminne jednostki organizacyjne oraz inne

instytucje samorządowe. Sprawny i efektywny postęp we wdrażaniu strategii zapewnią nie tylko współpracujące z gminą liczne podmioty społeczne i gospodarcze, placówki oświatowe, czy organizacje pozarządowe, ale przede wszystkim mieszkańcy gminy, którzy aktywnie włączą się w przedsięwzięcia prowadzone w ramach strategii.

14. Podsumowanie i wnioski

- *Strategia Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* jest zgodny ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatów i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Plan może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwi identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na omawianym terenie oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego na cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele strategii, a także strategię ich realizacji.

W rozdziale 6 *Prognozy* scharakteryzowano obszar gminy Dukla oraz oceniono istniejący stan środowiska.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej *Prognozie* przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* na etapie opracowania *Prognozy* oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe,

pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność Biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki i dobra materialne.

W przypadku omawianego regionu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślane

wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależęć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030*, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie gmin i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030* na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 9. Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust.

2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko wskazano brak możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego w związku z charakterem planowanych prac oraz ich lokalną skalą.

16. Zestawienie tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Cele strategiczne i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2033.....	10
Tabela 2 Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.....	26
Tabela 3. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy podkarpackiej.....	27
Tabela 4 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	28
Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu	37
Tabela 6. Lokalizacja i wyniki pomiarów monitoringowych PEM na terenie gminy Dukla po 2020 r	39
Tabela 7. Grunty zrekultywowane na terenie gminy	40
Tabela 8. Ogólna charakterystyka gleb gminy Dukla zgodnie z wynikami pomiarów z 2020 roku w punkcie pomiarowym nr. 441	40
Tabela 9. Udział poszczególnych klas gruntów na terenie miasta Dukla.....	41
Tabela 10. Udział poszczególnych klas gruntów na terenie wiejskim gminy Dukla.	42
Tabela 11 Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu, których leży teren gminy Dukla.....	44
Tabela 12. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Dukla	47
Tabela 13. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w obrębie których leży teren gminy Dukla	49
Tabela 14 Obszary chronione wymienione w zał. IV RDW oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne, znajdujące się na terenie JCWP obecnych na terenie gminy Dukla.....	52
Tabela 15 Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Dukla	60
Tabela 16 Kompleksowa ocena stanu JCWPd znajdujących się na terenie gminy Dukla.....	61
Tabela 17 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Dukla w latach 2021-2024.	67
Tabela 18 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Dukla w latach 2021-2024.	67
Tabela 19 Charakterystyka parku narodowego leżących na terenie gminy Dukla	73
Tabela 20 Charakterystyka parku krajobrazowego leżącego na terenie gminy Dukla	73
Tabela 21 Charakterystyka obszarów Natura 2000 leżących na terenie gminy Dukla (część pierwsza).....	75
Tabela 22 Charakterystyka obszarów Natura 2000 leżących na terenie gminy Dukla (część druga)	76
Tabela 23. Charakterystyka rezerwatów przyrody leżących na terenie gminy Dukla	78
Tabela 24 Charakterystyka obszaru chronionego krajobrazu leżącego na terenie gminy Dukla.....	79
Tabela 25 Charakterystyka użytków ekologicznych leżących na terenie gminy Dukla	79
Tabela 26 Wykaz pomników przyrody leżących na terenie gminy Dukla.....	80
Tabela 27 Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie gminy Dukla.....	92
Tabela 28 Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Dukla w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	94
Tabela 29 Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023-2030.....	96
Tabela 30. Ocena oddziaływania na środowisko kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030.....	105
Tabela 31 Opis oddziaływania kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Dukla na lata 2023–2030	113
Tabela 32. Podmioty zaangażowane w realizację Strategii Rozwoju Gminy Dukla.....	175

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Dukla na tle sąsiednich jednostek administracyjnych.....	23
Rysunek 2. Obręby ewidencyjne należące do gminy Dukla	24
Rysunek 3 Strefy energetyczne warunków wiatrowych.....	32
Rysunek 4 Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu.....	33
Rysunek 5 Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski	34
Rysunek 6 Mapa nasłonecznienia Polski.....	34
Rysunek 7 Wody powierzchniowe na terenie gminy Dukla	45
Rysunek 8. Zlewnie JCWP na tle granic gminy Dukla.....	46
Rysunek 9 Lokalizacja JCWPd w zasięgu których leży gmina Dukla.....	59
Rysunek 10 Zagrożenie powodzią na terenie gminy Dukla.....	62
Rysunek 11 Zagrożenie suszą atmosferyczną na terenie gminy Dukla	64
Rysunek 12 Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Dukla	64
Rysunek 13 Zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy Dukla	65
Rysunek 14 Zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Dukla	65
Rysunek 15 Łączne zagrożenie suszą łączną na terenie gminy Dukla	66
Rysunek 16 Lokalizacja ujęć wód wraz ze strefami ochrony na terenie gminy Dukla	68
Rysunek 17. Szkody w środowisku na terenie gminy Dukla	69
Rysunek 18. Formy ochrony przyrody (inne niż obszary Natura 2000) zlokalizowane na terenie gminy Dukla	71
Rysunek 19. Obszary Natura 2000 zlokalizowane na terenie gminy Dukla	72
Rysunek 20. Projektowane formy ochrony przyrody na terenie gminy Dukla.....	82
Rysunek 21. Stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt oraz siedlisk Natura 2000 na terenie gminy Dukla.....	84
Rysunek 22. Lokalizacja chronionych gatunków zwierząt i roślin oraz siedlisk Natura 2000 na terenie gminy Dukla.....	86
Rysunek 23 Korytarze ekologiczne na terenie gminy Dukla.....	91
Rysunek 24. Tereny leśne i zadrzewione na terenie gminy Dukla.....	93
Rysunek 25. Tereny leśne i zadrzewione na terenie gminy Dukla.....	93
Rysunek 26. Przewidywana lokalizacja inwestycji na tle granic gminy Dukla.....	119